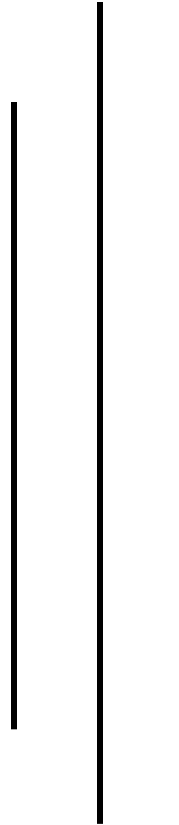

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मन्त्रालयगत अर्धवार्षिक प्रगति विवरण

प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
प्रदेश नम्बर ५ बुटवल, रुपन्देही
नेपाल
२०७६

कार्यकारी सारांश

बजेट र खर्च सम्बन्धी विवरण

- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लागि प्रदेश सरकारको कुल बजेट रु. ३६ अर्ब ४१ करोड ६८ लाखमध्ये सञ्चित कोषमाथि व्ययभार हुने रकम रु.६१ लाख ९१ हजार र विनियोजन ऐन बमोजिम खर्च हुने रकम रु. ३६ अर्ब ४१ करोड ६ लाख ९ हजार रहेको छ ।
- विनियोजित रकममध्ये पौष मसान्तसम्म चालुतर्फ रु.३ अर्ब ४९ करोड ६४ लाख ७९ हजार र पुँजीगततर्फ रु. ३ अर्ब २९ करोड ८ लाख गरी जम्मा रु. ६ अर्ब ७८ करोड ७२ लाख ७९ हजार खर्च भएको छ जुन विनियोजित बजेटको चालुतर्फ १९.६० प्रतिशत, पुँजीगततर्फ १७.७१ प्रतिशत गरी जम्मा १८.६४ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ ।
- गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को सोही अवधिमा चालुतर्फ रु.१ अर्ब ५८ करोड २८ लाख १ हजार र पुँजीगततर्फ रु.६५ करोड ६३ लाख गरी जम्मा रु २ अर्ब २३ करोड ९६ लाख ६७ हजार खर्च भएको थियो । जुन उक्त आ. व. को कुल बजेटको चालुतर्फ १३.८ प्रतिशत, पुँजीगततर्फ ३.९५ प्रतिशत गरी जम्मा ७.९७ प्रतिशत रहेको थियो ।
- गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को उक्त अवधिको खर्चको तुलनामा यस आर्थिक वर्षमा चालुतर्फ ५.८ प्रतिशत पुँजीगततर्फ १३.७६ प्रतिशत र कुल १०.६७ प्रतिशत बढी रहेको छ ।
- चालु आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को पौष मसान्तसम्ममा मन्त्रालयगत विनियोजित बजेटमा सबैभन्दा बढी खर्च गर्ने मन्त्रालयको रूपमा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय रहेको छ । जसले १९.७९ प्रतिशत खर्च गरेको छ भने सबै भन्दा कम खर्च गर्ने मन्त्रालयको रूपमा भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय रहेको छ जसले आफ्नो मन्त्रालयको लागि विनियोजित बजेटको ६.२९ प्रतिशत मात्र खर्च गरेको छ ।
- गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान र सम्पूरक अनुदानमध्ये खर्च नभई बाँकी रकम रु ३ अर्ब ७१ करोड ८५ लाख चालु आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गरिएको छ ।
- प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को नीति तथा कार्यक्रम र स्वीकृत बजेट कार्यान्वयन गर्न सो अवधिमा विभिन्न १९३ कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ भने आवश्यकताको आधारमा थप कार्यविधिहरू तर्जुमाको क्रममा रहेका छन् ।

स्रोत परिचालन

- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को पौष मसान्तसम्ममा नेपाल सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडवापत रु.३ अर्ब १५ करोड ६२ लाख ५८ हजार, वित्तीय समानीकरण अनुदानवापत रु. १ अर्ब ८८ करोड २ लाख २८ हजार,सशर्त अनुदानवापत रु. २ अर्ब ५६ करोड ३४ लाख ३५ हजार, स्थानीय तहबाट प्रदेश सञ्चित कोषमा राजस्व बाँडफाँडबाट (घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क समेत) रु.२ अर्ब १७

- करोड ५० लाख १५ हजार गरी जम्मा रकम रु. १७ अर्ब ८ करोड ७७ लाख ९३ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको छ ।
- गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को सोही अवधिमा नेपाल सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडवापत रु. २ अर्ब ८१ करोड ७७ लाख ३३ हजार, वित्तीय समानीकरण अनुदानवापत रु. ३ अर्ब ४३ करोड ४८ लाख ५० हजार, सशर्त अनुदानवापत रु. ४ अर्ब ८८ करोड ३ लाख ९३ हजार, स्थानीय तहबाट प्रदेश सञ्चित कोषमा राजस्व बाँडफाँडवापत (घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कसमेत) रु. १ अर्ब ८ करोड ९० लाख ८ हजार गरी जम्मा रकम रु. १२ अर्ब ९९ करोड १८ लाख २५ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको थियो ।
  - उल्लेखित कुल रकमगत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को सोही अवधिको तुलनामा ४ अर्ब ९ करोड ५९ लाख ६८ हजार रकम बढी रहेको छ ।
  - नेपालको संविधान तथा अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले कृषि आयमा लाग्ने घर प्रदेश सरकारको एकल अधिकारको सूचीमा समावेश गरेको र सवारी साधन कर, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर र नदीजन्य पदार्थको विक्रीबाट प्राप्त शुल्क प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको क्षेत्रको रूपमा उल्लेख गरेको छ ।
  - प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको रूपमा रहेको विज्ञापन कर र मनोरञ्जन कर संकलनलाई व्यवस्थित गर्न क्रमशः विज्ञापन कर नियमावली, २०७६ र मनोरञ्जन कर नियमावली, २०७६ स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
  - पौष मसान्तसम्ममा प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड हुने राजस्व अन्तर्गत यातायात व्यवस्था कार्यालयबाट सवारी साधन कर लगायतका करवापत १ अर्ब २ करोड १६ लाख ९३ हजार, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कवापत २७ करोड २९ लाख २१ हजार र स्थानीय तहबाट संकलन भएको रकम रु. १३ करोड २० लाख ७७ हजार गरी जम्मा १ अर्ब ४२ करोड ६६ लाख ९१ हजार संकलन भएको राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली New RMIS मा देखिन आउँछ । उक्त रकम महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत प्रदेश संचित कोषमा दाखिला हुनुपर्नेमा हालसम्म जम्मा भएको देखिदैन । गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को सोही अवधिमा ९५ करोड ५९ लाख २४ हजार रहेको थियो । जुन गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ भन्दा ४९.२ प्रतिशतले बढी रहेको छ ।
  - उल्लेखित रकम बाहेक प्रदेश सरकारका मातहतका निकायहरूबाट संकलन हुने शुल्क तथा दस्तुरवापत चालु आर्थिक वर्षको पौष मसान्तसम्ममा रु १५ करोड ९ लाख ७१ हजार जम्मा भएको छ । जुन रकम गत आ व २०७५/७६ को सोही अवधिको रु ९ करोड ८३ लाख ६६ हजारको तुलनामा ५३.५ प्रतिशतले बढी रहेको छ ।

वित्तीय संघीयता कार्यान्वयन

- गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वित्तीय समानीकरण अनुदानवापत रु. ५० करोड सशर्त अनुदान वापत रु. १ अर्ब र सम्पूर्ण अनुदानमा रु ५० करोड गरी जम्मा २ अर्ब विनियोजन गरिएकोमा

वित्तीय समानीकरण अनुदान र सशर्त अनुदानको सबै रकम तथा सम्पूरक अनुदान अन्तर्गत ८६ वटा स्थानीय तहका १४२ वटा आयोजना छनौट गरी रु. ३८ करोड ५२ लाख १४ हजार १ सय ५० बजेट खर्चको आधारमा वित्त हस्तान्तरण गरिएको थियो ।

- समानीकरण अनुदान प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नु नपर्ने भएको र अन्य अनुदानमा उक्त आ व मा हस्तान्तरित रकममध्ये पालिकाहरूमा खर्च हुन नसकी रु ३० करोड ८८ लाख ६८ हजार चालु आ.व. मा प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता भएको छ ।
- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वित्तीय समानीकरण अनुदानवापत रु. ५० करोड सशर्त अनुदान वापत रु. १ अर्ब ३८ करोड ९६ लाख सम्पूरक अनुदानवापत रु १ अर्ब ५० करोड र विशेष अनुदानवापत १ अर्ब गरी जम्मा ४ अर्ब ३८ करोड ९६ लाख विनियोजन गरिएको छ । जुन प्रदेशको कुल बजेटको १२.०५ प्रतिशत हुन आउँछ । आयोजना तथा कार्यक्रमहरू स्थानीय तहहरू मार्फत कार्यान्वयन हुँदा बढी प्रभावकारी हुने र जनताका आवश्यकताहरूको प्रत्यक्ष सम्बोधन हुने अपेक्षाका साथ गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विनियोजित स्थानीय तह अनुदानमा भारी मात्रामा (११९.४८ प्रतिशतले) वृद्धि गरिएको थियो ।
- चालु आ.व. मा स्थानीय तह विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रही पालिकाहरूको प्रस्तावका आधारमा सम्पूरक अनुदानतर्फ १०० वटा पालिकाका ३६१ वटा आयोजना विशेष अनुदानतर्फ ९८ वटा पालिकाका १४९ वटा आयोजना स्वीकृत गरिसकिएको छ । जुन आयोजनाहरू पालिकाहरूमार्फत कार्यान्वयन भइरहेका छन् । सशर्त अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमाको लागि मस्यौदाको चरणमा रहेको छ ।
- पौष मसान्तसम्म स्थानीय तह वित्त हस्तान्तरण अन्तरगत सम्पूरक अनुदानतर्फ रु. ७१ करोड ६६ लाख ८१ हजार, समानीकरण अनुदानतर्फ २५ करोड, विशेष अनुदानतर्फ ३७ करोड ९९ लाख ८६ हजार र सशर्त अनुदानतर्फ २० करोड ७८ लाख ९७ हजार गरी जम्मा रु १ अर्ब ८० करोड २९ लाख ७८ हजार हस्तान्तरण गरिएको छ ।
- विशेष अनुदान सम्बन्धी व्यवस्थालाई कानूनसम्मत बनाई कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन विशेष अनुदान कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७६ स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ भने सम्पूरक अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ मा थप सरलीकृत गरी प्रथम संशोधन गरिएको छ ।

प्रदेशसँग सम्बन्धित केही तथ्यगत विवरणहरू

- आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर ७.३७ प्रतिशत रहेको छ । यसले संघीयता कार्यान्वयन भएको पहिलो वर्षमा यस प्रदेशको अर्थतन्त्रमा सकारात्मक लक्षणहरू देखा परेका छन् ।
- सोही अवधिमा प्रदेशको अर्थतन्त्रमा कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३१ प्रतिशत र ६९ प्रतिशत रहेको छ ।

- आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा अर्थ मन्त्रालयबाट प्रकाशित आर्थिक सर्वेक्षण अनुसार राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा यस प्रदेशको योगदान १४.३ प्रतिशत रहेको छ ।
- नेपालको कुल जनसंख्याको १७ प्रतिशत जनसंख्या रहेको यस प्रदेशमा १८.२ प्रतिशत जनता निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनि रहेका छन् । राष्ट्रिय स्तरमाको गरिबीको रेखामुनि रहेका कुल जनसंख्या १८.७ प्रतिशतको तुलनामा केही कम रहेको छ ।
- प्रदेशमा कुल जनसंख्याको ६६.४ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर छन् जुन राष्ट्रिय औसत ६५.९ प्रतिशतको नजिक रहेको छ । जसमध्ये पुरुष ७५.५ प्रतिशत र महिला ५८.८ प्रतिशत साक्षर रहेको छ । ६९.३ वर्ष औषत आयु भएको यो प्रदेश राष्ट्रिय औसत आयु ६९.७ वर्षको नजिक रहेको छ ।
- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको तेश्रो श्रमशक्ति सर्वेक्षण सन् २०१७/१८ का अनुसार यस प्रदेशमा बेरोजगारी दर ११.२ प्रतिशत रहेको छ भने राष्ट्रिय बेरोजगार दर ११.४ प्रतिशत भन्दा ०.२ प्रतिशत कम रहेको छ ।
- नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क ०.४९ भन्दा केही न्यून सूचकाङ्क रहेको प्रदेश नं ५ को मानव विकास सूचकाङ्क ०.४६१ रहेको छ ।

समष्टिगत खर्च एवम् स्रोतको संशोधित अनुमान

- चालु आर्थिक वर्षमा जम्मा रु ३२ अर्ब ७७ करोड ५२ लाख खर्च हुने अनुमान गरिएको छ जुन विनियोजित रकमको ९० प्रतिशत हो ।
- चालु आर्थिक वर्षमा चालुतर्फ रु. १२ अर्ब ७७ करोड ८० लाख र पूँजीगततर्फ रु. १५ अर्ब ८० करोड खर्च हुने अनुमान गरिएको छ जुन विनियोजित रकमको क्रमशः ९५ र ८५ प्रतिशत हुन आउँछ ।
- स्थानीय तहको अनुदानमा रु. ४ अर्ब १७ करोड खर्च हुने अनुमान गरिएको छ जुन विनियोजित रकमको ९५ प्रतिशत हो ।

बजेट कार्यान्वयन र स्रोतको व्यवस्थापनमा तत्काल गर्नुपर्ने सुधार

- विषयगत मन्त्रालयले आयोजना तर्जुमा तथा छनौट प्रकृत्यामा कार्यान्वयन क्षमता उपलब्ध जनशक्ति तथा सांगठनिक व्यवस्थाहरुको सिंहावलोकन गरी वस्तुनिष्ठता कायम हुने गरी विनियोजन दक्षता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ।
- बजेट तर्जुमा तथा आयोजना छनौट गर्दा जग्गा पहिचान, विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR), वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) र प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन (IEE) जग्गा प्राप्ति जस्ता पूर्व शर्तहरु पूरा भएका आयोजना तथा कार्यक्रम पहिचान गर्नुपर्ने र सोको क्रियाकलापहरु समेत एकिन गरी कार्यान्वयन कार्ययोजना समेत तर्जुमा गर्नुपर्ने ।

- बजेट तर्जुमा गर्दा आयोजना पहिचान नगरी अमूर्त शीर्षक कायम गरी अवण्डामा रकम राखी पछि आयोजना तथा कार्यक्रमहरू स्वीकृत गर्ने परिपाटीको अन्त्य गर्नुपर्ने ।
- पहिचान नभएका नयाँ अत्यावश्यक क्षेत्रका आयोजना तथा कार्यक्रममा बजेट खर्च गर्नुपर्ने विशेष परिस्थिति सिर्जना भएमा खर्च हुन नसक्ने सम्भावित आयोजना तथा कार्यक्रम र खर्च शीर्षकबाट दोश्रो चौमासिकभित्र रकमान्तर गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- बजेट तर्जुमा गर्दा अन्तरमन्त्रालयगत र महाशाखागत समन्वय बढाउनु पर्ने साथै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारी बमोजिम आपसी समन्वयमा आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्नुपर्ने ।
- सवारी साधन गरेको रकम समयमै प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गरी प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने ।
- मनोरञ्जन कर र विज्ञापन कर संकलनमा स्थानीय तहहरूको पर्याप्त ध्यान जान नसकेकोले सो क्षेत्र गरेको दायरामा समावेश भए तापनि अपेक्षाकृत रूपमा कर संकलन भएको नदेखिएकाले स्थानीय तहहरूले विशेष जोड दिनुपर्ने ।
- नदीजन्य प्रदार्थको विक्रीबाट प्राप्त रकमका सम्बन्धमा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (संशोधनसहित) मा देखिएका द्विविधा अन्त्य गरी प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड हुने गरी कानुनी एकरूपता कायम हुनुपर्ने ।
- संघबाट हस्तान्तरण भई आएका सशर्त आयोजनाहरूमा नपुग रकम अर्थ मन्त्रालयसँग माघ मसान्तभित्रै माग गर्ने र विषयगत मन्त्रालयहरूले सशर्त, सम्पूरक र विशेष अनुदानका आयोजनाहरू समयमै सम्पन्न गरी अनुदान रकम फिर्ता गर्नुपर्ने परिस्थितिको अन्त्य गर्नुपर्ने
- प्रदेश सरकारको बजेट कार्यान्वयनमा स्थानीय तहहरूको समेत उल्लेख्य भूमिका हुने भएकोले प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहहरूलाई उपलब्ध गराइएको सशर्त, सम्पूरक र विशेष अनुदानका रकम फिर्ता गर्नु नपर्ने गरी आयोजनाहरू समयमै सम्पन्न गर्न ध्यान दिनुपर्ने ।
- आ.व. २०७६/७७ मा कार्यान्वयन हुने गरी स्वीकृत भएका यसै आ.व. मा सम्पन्न गर्नु पर्ने ठेक्का बन्दोबस्त हुन बाँकी आयोजना तथा कार्यक्रमहरू यथाशीघ्र ठेक्का बन्दोबस्त गरी कार्यान्वयन प्रकृत्यामा लैजानुपर्ने ।
- आयोजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि प्राविधिक जनशक्ति अभाव रहेको निकायहरूले प्रचलित कानूनबमोजिम आवश्यक जनशक्ति सेवा करार वा परामर्श सेवाबाट आपूर्ति गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका सम्बन्धमा कुनै अन्यौलता वा बाधा अड्काउ देखिन आएमा नेपाल सरकारका सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालयहरू, प्रदेश सरकारका अन्य मन्त्रालयहरू तथा स्थानीय तहहरूसँग समयमै आवश्यक समन्वय गरी बाधा अड्काउ फुकाएर आयोजना तथा कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने ।

विषयसूची

परिच्छेद-१	१
परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
परिच्छेद-२	२
प्रदेश सभा सचिवालय	२
२.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति	२
२.२ प्रदेश सभा सचिवालयको संगठन संरचना	२
२.३ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू	४
२.४ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण	४
२.५ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण	४
२.६ राजस्व संकलनको विवरण	१०
२.७ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	११
२.८ समस्या तथा चुनौतीहरू	११
२.९ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू	११
२.१० आगामी कार्य दिशा	११
२.११ निष्कर्ष	१२
परिच्छेद-३	१३
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१३
३.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति	१३
३.२ तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण	१५
३.३ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण	१५
३.४ राजस्व संकलनको विवरण	२१
३.५ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	२२
३.६ समस्या तथा चुनौतीहरू	२२
३.७ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू	२२
३.८ आगामी कार्यदिशा	२२
३.९ निष्कर्ष:-	२३
परिच्छेद-४	२४
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	२४

४.१ सांगठनिक संरचना र जनशक्ति	२४
४.१.१ सांगठनिक संरचना ४.२ मन्त्रालयको संगठन संरचना र जनशक्तिको अवस्था.....	२४
४.२ मन्त्रालयको संगठन संरचना र जनशक्तिको अवस्था	२५
४.३ आ.व.२०७६/७७मा सम्पन्न भएका महत्वपूर्ण कार्यहरु	२५
४.४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण	२७
४.५ आ.व. २०७६/७७ को बजेट वक्तव्यमा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण	२७
४.६ राजस्व संकलनको विवरण	३५
४.७ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	३५
४.८ समस्या तथा चुनौतीहरु	३५
४.९ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरु	३६
४.१० आगामी कार्यदिशा	३६
४.११ निष्कर्ष	३६
परिच्छेद-५	३८
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	३८
५.१ संगठन संरचना र जनशक्ति विवरण	३८
५.१.१ संगठन संरचना	३८
५.२ प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	४०
५.२.१ संगठन संरचना	४०
५.३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ पौष मसान्तसम्ममा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरु	४१
५.४ कानून निर्माणको अवस्था	४३
५.५ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण	४४
५.६ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान	४६
५.८ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण:	५०
५.९ समस्या तथा चुनौतीहरु	५०
५.१० समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरु	५०
५.११ आगामी कार्य दिशा	५१
५.१२ निष्कर्ष	५१
परिच्छेद-६	५२
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	५२
६.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति	५२
६.२ दरबन्दी तेरिज र पदपूर्तिको अवस्था:	५३
६.३ कानून निर्माणको अवस्था	५७

६.४ चालु आ.व.०७६/७७ को यस मन्त्रालयको नीति तथा कार्यक्रमहरुः.....	५७
६.५ राजस्व संकलनको विवरणः.....	६९
६.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरणः.....	६९
६.७ समस्या तथा चुनौतीहरुः.....	६९
६.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरुः.....	७०
६.९ आगामी कार्यदिशाः.....	७०
६.१० निष्कर्ष.....	७१
परिच्छेद-७	७२
सामाजिक विकास मन्त्रालय	७२
७.२ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरुः.....	७४
७.३ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण.....	७६
७.४ मापदण्ड	७७
७.५ सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट अब निर्माण हुनुपर्ने कानूनहरु	७७
७.४ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बजेट वक्तव्यमा उल्लिखित नीति एवम् कार्यक्रमको प्रगति विवरण...	८०
७.५ राजस्व संकलनको विवरण.....	८६
७.६ मन्त्रालय अन्तर्गतका विकास आयोजनाका कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	८७
७.७ समस्या तथा चुनौतीहरु.....	८७
७.८ समस्या, समस्या समाधानका प्रयास तथा आगामी कदमः.....	८७
७.९ निष्कर्षः.....	८८
परिच्छेद-८	८९
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय.....	८९
८.१. संगठन संरचना तथा जनशक्ति	८९
८.२ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरु.....	९३
८.३ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा तयार भएका ऐन नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण.....	९४
८.४ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को बजेट वक्तव्यमा उल्लिखित नीति एवं कार्यक्रमको प्रगति विवरण...	९५
८.५ राजस्व संकलनको विवरण.....	१०२
८.५.१ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण.....	१०२
८.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	१०२
८.७ समस्या तथा चुनौतीहरु.....	१०२
८.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरु.....	१०३
८.९ आगामी कार्यदिशा	१०३
८.१० निष्कर्ष.....	१०३

परिच्छेद-९	१०४
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय.....	१०४
९.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति	१०४
९.२ सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू.....	११९
९.३ तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण.....	११९
९.४ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण	१२१
९.५ राजस्व संकलनको विवरण	१२७
९.५.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण.....	१२७
९.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	१२७
९.७ समस्या तथा चुनौतीहरू	१२८
९.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू	१२८
९.९ आगामी कार्यदिशा	१२९
परिच्छेद-१०	१३०
मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१३०
१०.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति	१३०
१०.१.१ कार्यालयको संगठन संरचना.....	१३०
१०.२ सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू	१३२
१०.३ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण.....	१३९
१०.४ समस्या तथा चुनौतीहरू	१४१
परिच्छेद-११	१४२
प्रदेश लोक सेवा आयोग	१४२
११.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति	१४२
११.२ सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू	१४३
११.३ तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण.....	१४३
११.४ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण.....	१४३
११.५ राजस्व संकलनको विवरण.....	१४८
११.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	१४८
११.७ समस्या तथा चुनौतीहरू	१४८
११.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू.....	१४८
११.९ आगामी कार्यदिशा	१४९
११.१० निष्कर्ष	१४९

परिच्छेद-१

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

सुशासनका विभिन्न आयामहरूमा सार्वजनिक जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व महत्वपूर्ण पक्षको रूपमा रहेको हुन्छ। सार्वजनिक निकायहरूले सो उत्तरदायित्व वहन गर्न सम्पादित क्रियाकलापहरू आवधिक रूपमा सरोकारवालाको जानकारीका लागि प्रकाशन गर्नुपर्ने हुन्छ। सोही अवधारणाका लागि आत्मसात गरी प्रदेश नं. ५, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४ को दफा २० मा बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्थाको मूल्याङ्कन गरी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा सो अवधि समाप्त भएको दुई महिनाभित्र राजस्व, खर्च, आयोजना र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नेपाल सरकारबाट प्राप्त भएको समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान, वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको अनुमान, राजस्व प्राप्ति तथा परिचालनको यथार्थ विवरण र प्रदेश सरकारको नीति तथा बजेटमा समावेश भएका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको अवस्था साथै अन्य आवश्यक विवरणहरू समेत समावेश गरी सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। सो कानुनी प्रावधानका आधारमा प्रदेश सरकार अन्तर्गतका विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अर्धवार्षिक अवधि (वि सं २०७७ श्रावण महिनाको शुरुदेखि पौष मसान्त सम्म) मा भए गरेका कार्यहरूको विवरण समावेश गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

प्रस्तुत प्रगति विवरणमा सबै मन्त्रालय/सचिवालयको लागि आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा पौष मसान्तसम्मको खर्च र उपलब्धीहरूको विवरण र प्रदेश सरकारलाई नेपाल सरकारबाट प्राप्त भएको वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान, विशेष अनुदान, राजस्व बाँडफाँट रकमका साथै प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराएको वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान, विशेष अनुदान, राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त रकम एवम् स्थानीय तहबाट प्रदेश सरकारलाई प्राप्त राजस्व बाँडफाँटको रकम समेत समावेश गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक बजेटले निर्धारित गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको अवस्थालाई निकायगत रूपमा छुट्टाछुट्टै रूपमा प्रस्तुत गर्नुका साथै प्रदेश योजना आयोगबाट प्रकाशित प्रदेशको वस्तुगत विवरण र विभिन्न मन्त्रालयहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरूका आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

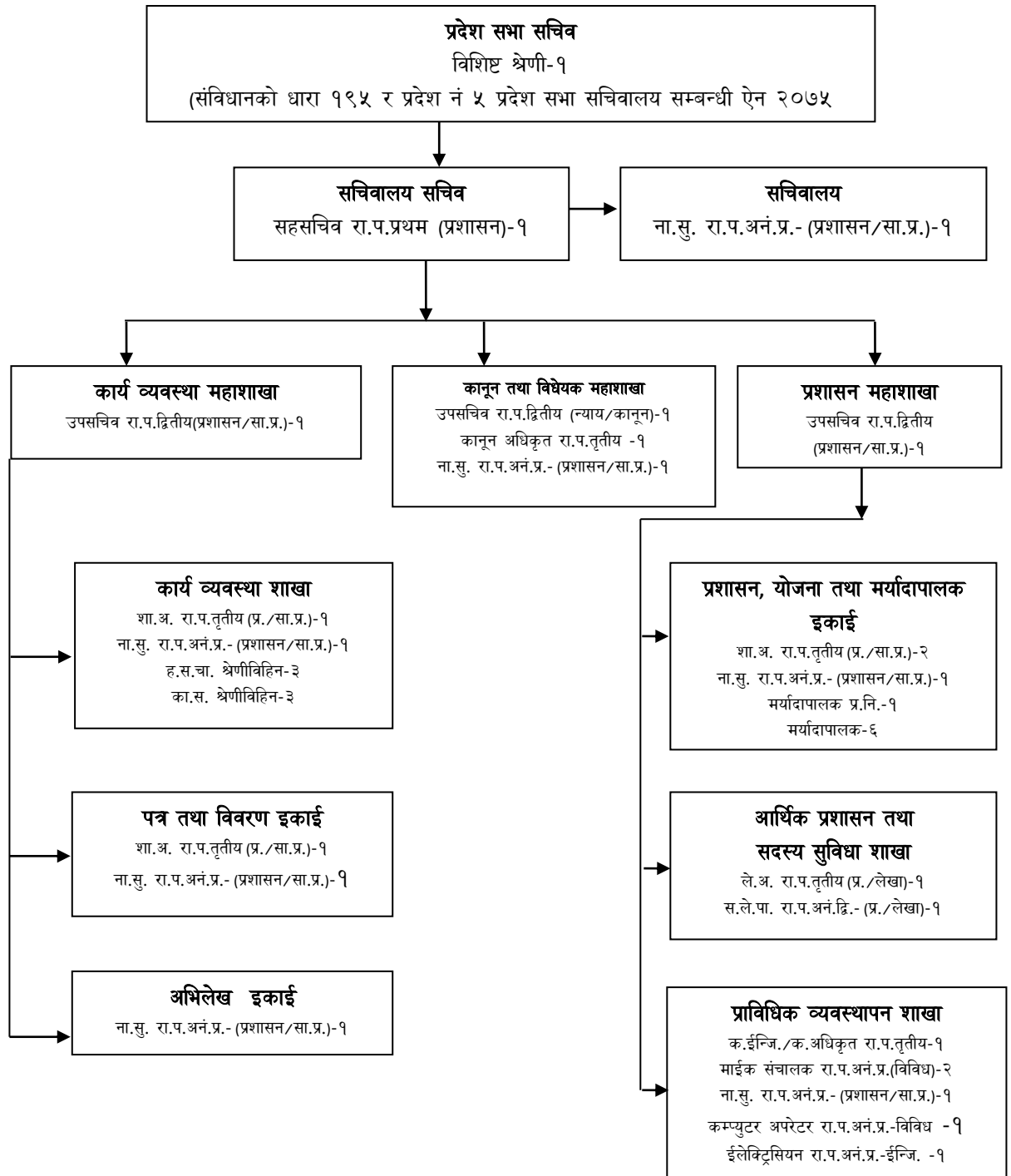
प्रस्तुत अर्धवार्षिक प्रतिवेदनमा संलग्न गरिएका विवरणहरू सम्बन्धित मन्त्रालय/निकायहरूबाट जे-जस्तो अवस्थामा प्राप्त भएका छन् सोही रूपमा नै प्रस्तुत गरिएका छन्।

परिच्छेद-२ प्रदेश सभा सचिवालय

२.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भए बमोजिम प्रदेश सभा सचिवालयको संगठन संरचना र जनशक्ति सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

२.२ प्रदेश सभा सचिवालयको संगठन संरचना

(स्रोत : संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, अनुसूची ९.१)

तालिका नं.-१ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था (मातहत कार्यालय समेत)

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
१	प्रदेश सभा सचिव (संविधानको धारा १९५ र प्रदेश नं ५ प्रदेश सभा सचिवालय सम्बन्धी ऐन २०७५ बमोजिम)	-	-	-	१	१	०	संवैधानिक
२	सचिवालय सचिव	संसद	-	-	१	०	१	
३	उप-सचिव	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.द्वितीय	२	१	१	
४	उप-सचिव	न्याय	कानून	रा.प.द्वितीय	१	१	०	
५	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.तृतीय	४	३	१	
६	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	रा.प.तृतीय	१	१	०	
७	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प.तृतीय	१	१	०	
८	कम्प्युटर अधिकृत	विविध	-	रा.प.तृतीय	१	०	१	
९	नायव सुब्बा	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. प्रथम	७	४	३	
१०	कम्प्युटर अपरेटर	विविध	-	रा.प.अनं. प्रथम	१	१	०	
११	माइक सञ्चालक	विविध	-	रा.प.अनं. प्रथम	२	२	०	२ जना करारमा रहेको
१२	इलेक्ट्रिसियन	विविध	-	रा.प.अनं. प्रथम	१	१	०	
१३	सह-लेखापाल	प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं. द्वितीय	१	१	०	
१४	मर्यादापालक प्र नि	प्रहरी	-	-	१	१	०	काजमा रहेको
१५	मर्यादापालक	-	-	-	६	६	०	४१ जना काजमा रहेको
१६	हलुका सवारी चालक			श्रेणी विहीन	३	३	०	२ जना करारमा रहेको
१७	कार्यालय सहयोगी			श्रेणी विहीन	३	३	०	३ जना

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
								करारमा रहेको
जम्मा					३७	३०	७	

(स्रोत: प्रदेश सभा सचिवालय)

२.३ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

- प्रदेश सभा अन्तर्गतका विभिन्न संसदीय समितिहरूले आफू मातहतका निकायहरूमा संसदीय निगरानी अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गरेको
- लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको सोह्र दिने अभियानका क्रममा सरोकारवालाहरूबीच एक दिवसीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको
- सुशासनको प्रत्याभूति गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक सम्बन्धी एक दिवसीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम विज्ञ तथा सरोकारवालाहरूबीच सम्पन्न गरेको

२.४ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

- प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको स्वास्थ्य उपचार कोष सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- प्रदेश नं. ५ प्रदेशसभाको संसदीय निगरानी व्यवस्थापन (कार्यसञ्चालन) कार्यविधि, २०७६
- कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ता सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६

२.५ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१७५	प्रदेश सभा भवनको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन	प्रकृत्यामा रहेको
१७६	क) विद्युतीय निगरानी (सर्भिलेन्स सिष्टम) ख) पुस्तकालय तथा संवाद केन्द्रको स्तरोन्नति ग) बैठकको प्रत्यक्ष प्रसारण घ) ई-लेजिस्लेसन	क) प्रकृत्यामा रहेको ख) प्रकृत्यामा रहेको ग) सम्पन्न भएको घ) निर्माण प्रकृत्यामा रहेको
१७७	प्रदेश सभा स्वास्थ्य उपचार कोष	कोष स्थापना प्रकृत्यामा रहेको

(स्रोत: प्रदेश सभा सचिवालय)

तालिका नं. २, ब. शी. नं. २०२०००११ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान

(रु. हजारमा)

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१	प्रदेश सभा र सचिवालयका प्राविधिक, अप्राविधिक कर्मचारीहरुलाई सूचना प्रविधि (अडियो सिष्टम, एचडी स्टूडियो, कम्प्युटर नेटवर्किङ, भर्बेटिम सिष्टम आदि) सम्बन्धी न्यु भर्सन रिफ्रेसिड तालिम	३	१००	०	०	०	०	३	१००	१००	१००
२	शुभकामना आदान प्रदान कार्यक्रम (तीज दशैं, तिहार, होली र नयाँ वर्ष)	३	८२५	१	३३.३३	२७५	३३.३३	३	१००	८२५	१००
३	प्रदेश सभा स्थापना दिवस विशेष कार्यक्रम	१	१०००	०	०	०	०	१	१००	१०००	१००
४	प्रदेश सभा विशेष समितिका सभापति र सदस्यहरुको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	३	३०००	०	०	०	०	३	१००	३०००	१००
५	विषयगत समितिहरुको अन्तर प्रदेश अध्ययन भ्रमण	३	३०००	०	०	०	०	३	१००	३०००	१००
६	संवाद केन्द्रमा विज्ञहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३	१८००	२	३३.३३	१९७	११	३	१००	१८००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
७	सरोकारवालाहरूसँग प्रदेश सभा र गाउँ नगर सभाका बैठकका कार्यविधिमाथिको समीक्षा	४	२०००	०	०	०	०	४	१००	२०००	१००
८	संसदको प्रोफाइल निर्माण	१	१५००	०	०	०	०	१	१००	१५००	१००
९	सभामुख निवासमा अतिथि कक्ष निर्माण	१	४०००	०	०	०	०	१	१००	४०००	१००
१०	संसदीय समितिका कार्यालय अगाडि सवारी पार्किङ शेड निर्माण	३०	५००	०	०	०	०	३०	१००	५००	१००
११	विषयगत समितिहरूमा अडियो माईक्रोफोन सिष्टम जडान	१	५००	०	०	०	०	१	१००	५००	१००
१२	नेकपा संसदीय दलको कार्यालयमा एम्प्लीफायर र स्कीपर जडान	१	१००	१	१००	७६	७६	१	१००	१००	१००
१३	प्रदेश सभा विषयगत समितिहरू, संसदीय दलका कार्यालयहरू, पुस्तकालय तथा संवाद केन्द्रमा (ईन्टरकम) टेलिफोन नेटवर्किङ	१	५००	०	०	०	०	१	१००	५००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१४	प्रदेश सभा विषयगत समितिहरु, संसदीय दलका कार्यालयहरु, पुस्तकालय तथा संवादकेन्द्रमा नेटवर्किङ कार्य (ईन्टरनेट सुविधा व्यवस्थापन)	१	२१५	०	०	०	०	१	१००	२१५	१००
१५	भ्याकुम क्लीनर	५	७५	०	०	०	०	५	१००	७५	१००
१६	एस.डि.आई. टु एच.डि.एम.आई. कम्प्युटर डिभाईस	१	५०	०	०	०	०	१	१००	५०	१००
१७	डाईरेक्ट लिड क्यामेरा चार्जर / ब्याट्री	१	५०	०	०	०	०	१	१००	५०	१००
१८	स्पीकर विथ बिल्ट ईन एम्प्लीफायर	१	३०	०	०	०	०	१	१००	३०	१००
१९	टु टी.बी. हार्ड डिस्क ड्राइभ	२	४०	०	०	०	०	२	१००	४०	१००
२०	मिनी एयर कम्प्रेसर मेसीन	२	२०	०	०	०	०	२	१००	२०	१००
२१	भेकल्स वासिङ मेसीन	१	२०	०	०	०	०	१	१००	२०	१००
२२	उपसभामुख निवासको संरचनात्मक सुधार	१	५००	०	०	०	०	१	१००	५००	१००
२३	सभा भवन, संसदीय दलका कार्यालयहरु, संसदीय समितिका कार्यालयहरु आदिमा रंगरोगन	५	५००	०	०	०	०	५	१००	५००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
२४	प्रदेश सभा भवन, सचिवालय भवन, संसदीय दलका कार्यालयहरु, संसदीय समितिका कार्यालयहरु, पुस्तकालय तथा संवाद केन्द्र, आवास भवनहरु आदिको आर्किटेक्चरल डिजाईनको डि पि आर	१	१०००	०	०	०	०	१	१००	१०००	१००
२५	प्रदेश सभा भवन, सचिवालय भवन, संसदीय दलका कार्यालयहरु, संसदीय समितिका कार्यालयहरु, पुस्तकालय तथा संवाद केन्द्र, आवास भवनहरु आदिको आर्किटेक्चरल डिजाईनको डि पि आर लाई आवश्यक पर्ने आर्किटेक्चरल नक्साङ्कन र त्रिआयामिक मोडेल (नमुना) सहितको विस्तृत गुरुयोजना	१	२०००	०	०	०	०	१	१००	२०००	१००

(स्रोत: प्रदेश सभा सचिवालय)

तालिका नं. ३, ब. शी. नं. २०२०००१२ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान

(रु. हजारमा)

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१	ई विडिड तालिम	१	२५०	०	०	०	०	१	१००	२५०	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
२	क्षमता विकास तालिम	२	१०००	०	०	०	०	२	१००	१०००	१००
३	स्थानीय निकाय र प्रदेश सभा सचिवालयका बीचमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	४	२०००	०	०	०	०	४	१००	२०००	१००
४	जिल्लाहरुमा प्रदेश सभा सचिवालयले त्रैमासिक कार्य प्रगति विवरण पेश गर्ने कार्यक्रम	४	२०००	०	०	०	०	४	१००	२०००	१००
५	संसदीय कार्यप्रकृया र कार्यपद्धतिको अन्तरप्रदेश संघीय / अध्ययन, अनुसन्धान र अवलोकन कार्यक्रम	७	३५००	२	२८.५७	५७०	१६.२८	७	१००	३५००	१००
६	प्रदेश सभाले गरेको कार्यको त्रैमासिक समीक्षा प्रेस मिट	४	१६०	०	०	०	०	४	१००	१६०	१००
७	सचिवालय परिसरमा प्रहरी ब्यारेक निर्माण, गाडी पार्किङ सेड निर्माण, मोटरसाईकल पार्किङ सेड निर्माण र जेनेरेटर हाउस निर्माण	१	४५००	०	०	०	०	१	१००	४५००	१००
८	ने.का. संसदीय दलको कार्यालयमा शौचालय निर्माण	१	५००	०	०	०	०	१	१००	५००	१००
९	भवन पार्टिसन	२	२००	०	०	०	०	२	१००	२००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %
१०	सचिवालय प्रदेश द्वारमा मेटल डिटेक्टर गेट निर्माण	१	५००	०	०	०	०	१	१००	५००	१००

(स्रोत: प्रदेश सभा सचिवालय)

तालिका नं. ४, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान (रु. हजारमा)

ब.उ.शी.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	पौष मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च %
२०२००००१३	सभामुख र उपसभामुखको पारिश्रमिक र सुविधा (सञ्चित कोषमाथि व्ययभार हुने चालु)	५३९१	२२९८	४२.६२	१००
२०२०००११३	प्रदेश सभा चालु	२१७३६३	६२३३९	२८.६८	१००
२०२०००११४	प्रदेश सभा पूँजीगत	३२३४०	२७८	०.८६	१००
२०२०००१२३	प्रदेश सभा सचिवालय चालू	७१६३१	१२८९१	१८	१००
२०२०००१२४	प्रदेश सभा सचिवालय पूँजीगत	१३७४९	३९४	२.८७	१००
	जम्मा	३४०४७४	७८२००	२२.९७	१००

२.६ राजस्व संकलनको विवरण

२.६.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण

तालिका नं.- ५, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अर्धवार्षिकसम्म राजस्व संकलन विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान (रु. हजारमा)

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

(स्रोत: प्रदेश सभा सचिवालय)

२.७ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

२.८ समस्या तथा चुनौतीहरू

- प्रदेश सभाको परिसर अत्यन्तै साँघुरो भएका कारण बैठक सञ्चालन लगायत अन्य विशेष समारोहमा ट्राफिक व्यवस्थापनमा कठिनाई भएको ।
- पुराना भवनहरू रहेका कारण प्लम्बिङ, वायरिङ, निर्माण एवम् मर्मत सम्भार गरिरहनुपर्ने
- प्रदेश सभा सचिवालयलाई प्रदेश सरकारका तर्फबाट विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग सम्झौता गरी भवनहरू उपलब्ध गराइएकोमा ती सम्झौताहरूको अनिश्चितताका कारण वैधानिक मान्यतामा समस्या पैदा भई ती संघ संस्थाहरूको विभिन्न मागहरू पटक पटक आउने गरेको ।
- सचिवालयका भवनहरू एउटै भवनमा नभई बस्तीका विभिन्न गल्लीहरूमा छरिएर रहेको कारण सुरक्षा चुनौती विद्यमान रहेको ।
- प्रहरी ब्यारेक र मर्यादापालकहरूको निवासको व्यवस्थापन गर्न नसकिएको ।
- प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत अस्थायी दरबन्दी अनुसार कर्मचारीको पर्याप्तता हुन नसकेकाले कार्यालय व्यवस्थापनमा कठिनाई भएको ।

२.९ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू

- पुराना भवनहरूमा आवश्यकता अनुसार प्लम्बीङ, वायरिङ, निर्माण एवम् मर्मत सम्भार गरिएको
- सचिवालयका भवनहरू एउटै परिसर भित्र नभई बस्तीका विभिन्न गल्लीहरूमा छरिएर रहेको हुँदा सुरक्षा चुनौती समाधान गर्न केन्द्रीय विद्युतीय निगरानी प्रणाली जडान कार्य प्रकृत्यामा रहेको
- प्रहरी ब्यारेक निर्माण कार्य प्रकृत्यामा रहेको
- मर्यादापालकहरूको निवासको उचित प्रबन्ध मिलाइएको

२.१० आगामी कार्य दिशा

मध्यमकालीन खर्च संरचना तथा वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी प्रदेश सभाको सञ्चालन तथा सुदृढीकरणका लागि आवश्यक कदमहरू चाल्दै सचिवालयले जनप्रतिनिधिहरूको भूमिकालाई उच्च बनाउने तथा सक्षम र आधुनिक सचिवालयको रूपमा विकास गर्ने दिशातर्फ अग्रसर रहने छ ।

२.११ निष्कर्ष

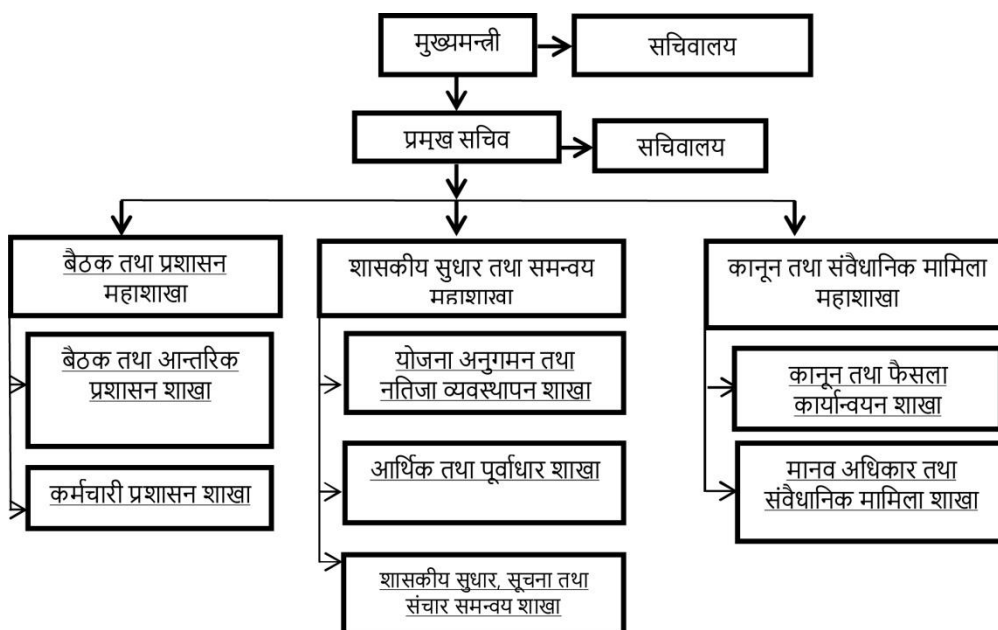
प्रदेश सभा तथा अन्तर्गतका समितिहरूले सम्पादन गर्ने कार्यहरू मर्यादित ढङ्गले व्यवस्थापन गरी यी कार्यहरूलाई प्रशासनिक र आर्थिक रूपले व्यवस्थित गर्न प्रदेश सभा सचिवालयको संवैधानिक व्यवस्था अनुरूप नै जनमैत्री, जिम्मेवार, प्रभावशाली र मर्यादित प्रदेश सभाको स्थापना गर्ने, प्रदेश सभाको कानून निर्माण र संसदीय निगरानी गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यसहित अगाडि बढ्ने कुरामा प्रतिबद्ध छ।

परिच्छेद-३

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

३.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति

३.१.१ मन्त्रालयको संगठन संरचना

दरबन्दी तैरिज

प्रमुख सचिव(रा.प.विशिष्ट)- १ सचिव, रा.प.प्रथम(प्र.)- २ सचिव, रा.प.प्रथम(न्याय/कानून)- १ उपसचिव, रा.प.द्वि.(प्र./सा.प्र.)- ७ उपसचिव, रा.प.द्वि.(न्याय/कानून)- १ शा.अ.,रा.प.तृ.(प्र./सा.प्र.)- ८ ले.अ.,रा.प.तृ.(प्र./सा.प्र.)- १	कम्प्युटर अधिकृत, रा.प.तृ. विविध- १ ना.सु. रा.प.अनं.प्र., सा.प्र- १० कम्प्युटर अपरेटर, रा.प.अनं.प्र., विविध- ४ सहलेखापाल, रा.प.अनं.द्वि.प्र., लेखा- १खरिदार, रा.प.अनं.द्वि., सा.प्र-२ ह.स.चा., श्रेणीविहिन- ६ का.स., श्रेणीविहिन-७ जम्मा- ५२
--	--

तालिकानं.-१ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

पद	सेवा तथा समूह	श्रेणी/तह	दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
प्रमुख सचिव	प्रशासन	रा.प. विशिष्ट	१	१	०	
सचिव	प्रशासन	रा.प. प्रथम	२	१	१	
सचिव	न्याय, कानून	रा.प. प्रथम	१	१	०	
उपसचिव	प्रशासन,सा.प्र.	रा.प. द्वितीय	७	२	५	
उपसचिव	न्याय,कानून	रा.प. द्वितीय	१	०	१	

शाखा अधिकृत	प्रशासन,सा.प्र.	रा.प. तृतीय	८	७	१	१ जना तथ्याङ्क अधिकृत समेत
लेखा अधिकृत	प्रशासन,लेखा	रा.प. तृतीय	१	१	०	
कम्प्युटर अधिकृत	विविध	रा.प. तृतीय	१	०	१	
नायब सुब्बा	प्रशासन,सा.प्र.	रा.प. अनं. प्रथम	१०	१०		
कम्प्युटर अपरेटर	विविध	रा.प. अनं. प्रथम	४	४	०	
खरिदार	प्रशासन,सा.प्र.	रा.प. अनं. द्वितीय	२	०	२	
सह लेखापाल	प्रशासन,लेखा	रा.प. अनं. द्वितीय	१	१	०	
ह.स.चा.		श्रेणीविहीन	६	५	१	करार (५)
का. सहयोगी		श्रेणीविहीन	७	७	०	करार (७)
जम्मा			५२	४०	१२	

तालिकानं.-२ प्रदेशको दरबन्दी र पदपूर्ति र कर्मचारी समायोजनको अवस्था

सि.न.	विवरण	जम्मा दरबन्दी	समायोजन पदस्थापन	कामकाजमा खटिएका	जम्मा कार्यरत	रिक्त दरबन्दी	पदपूर्ति %	कैफियत
१.	प्राविधिक सेवा तर्फ	११२८	८४८	९	८५७	२७१	७५.७९%	चौथो तहका कर्मचारी ८० जना स्वीकृत दरबन्दी भन्दा बढी संघवाट कामकाजमा खटिएका
२.	अप्राविधिक सेवा तर्फ	५९९	५०४	१०	५१४	८५	८५.८०%	
३.	स्वास्थ्य सेवा	८७५	४०१	८	४०९	४६६	५३.२५%	समायोजन भई आउने क्रम जारीरहेको
४.	श्रेणी विहीन कर्मचारी	१३३६	६४२	-	६४२	६९४	४८.०५%	स्थायी कर्मचारीहरु मात्र
जम्मा		३९३८	२३९५	२६	२४२२	१५१६	६१.५०%	

(श्रोत: मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरषदको कार्यालय)

३.२ तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

यो आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक समयमा बनेका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिहरु:

क्र.स	ऐन, नियम, कार्यविधि	कैफियत
१	प्रदेशको अभिलेख संरक्षण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७६	०७६।०६।०९मा प्रमाणीकरण
२	प्रदेश नं ५ अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	०७६।०६।०९ मा प्रमाणीकरण
३	प्रदेश नं ५ प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक विधेयक	०७६।०६।०५ मा प्रमाणीकरण
४	सुशासनको प्रत्याभूति सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	संसदमा विचाराधीन
५	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले पाउने सुविधा सम्बन्धी कानूनमा संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक, २०७६	संसदमा पेश
६	प्रदेश लोक सेवा आयोगका पदाधिकारीहरुको सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७६	संसदमा पेश
७	प्रदेश नं. ५ को अनुदान व्यवस्थापन एकीकृत मार्गदर्शन, २०७६	मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत
८	प्रदेश पूर्वाधार विकास प्राधिकरण (गठन तथा कार्यसञ्चालन) आदेश, २०७६	मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत

३.३ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण

नीति/बजेट को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१०३	प्रदेशको विकासका लागि महत्वपूर्ण ठानिएका बढीमा दशवटा प्रादेशिक गौरवका आयोजनाहरु छनोट गरी कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ। द्रुत गतिमा विशेष महत्वका पूर्वाधार विकास गर्न अधिकारसम्पन्न पूर्वाधार विकास प्राधिकरण स्थापना गरिनेछ। पूर्वाधार विकास परियोजना सञ्चालन गर्ने आयोजना वा कार्यालय प्रमुखसँग कार्य सम्पादन करार गरिनेछ।	द्रुतगतिमा विशेष महत्वका पूर्वाधार विकासगर्न अधिकारसम्पन्न पूर्वाधार विकास प्राधिकरण स्थापना भएको । प्रदेश गौरवको आयोजना छनोटको लागि प्रदेश योजना आयोगबाट तयारी भइरहेको ।

नीति/बजेट को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१०७	प्रदेश योजना आयोग अन्तर्गत प्रदेश परियोजना बैक स्थापना गरिनेछ। जनप्रतिनिधि तथा जनस्तरबाट प्रस्ताव भएका परियोजनाहरूलाई परियोजना बैकमा दर्ता गरी आवश्यक प्रारम्भिक अध्ययनपश्चात् लगानी गर्न उपयुक्त हुने ठहर भएमा प्राथमिकता तोकेर परियोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दै जाने नीति लिइनेछ।	प्रदेश योजना आयोग अन्तर्गत प्रदेश परियोजना बैक स्थापनाको चरणमा रहेको ।
१४२/१६३	कानुनी व्यवस्था गरी प्रदेशको नीति निर्माणमा थिंक ट्यांकको रुपमा प्रदेश योजना आयोगको संस्थागत सुदृढीकरण गरिनेछ।	कानुनी व्यवस्था गरी प्रदेशको नीति निर्माणमा थिंक ट्यांकको रुपमा प्रदेश योजना आयोगको संस्थागत सुदृढीकरण भएको। प्रदेश योजना आयोग गठन आदेश संशोधन गरी आयोगको छुट्टै सचिवालय स्थापना भएको ।
१४३	सूचना शक्ति हो, तथ्याङ्क शक्तिको स्रोत हो भन्ने तथ्यलाई हृदयंगम गरी प्रदेशको तथ्यांकको व्यवस्थापनका लागि संरचनागत व्यवस्था गरिनेछ। आधारभूत तथ्यांकका लागि अन्य निकायमा आश्रित हुनु नपर्ने अवस्था सृजना गरिनेछ।	तथ्यांकको व्यवस्थापनका लागि संरचनागत व्यवस्थाको आवश्यकताको विषयमा तयारी भइरहेको ।
१४८	गरिवीको मारमा परेका घरपरिवारहरूलाई लक्षित गरी उनीहरूलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा, आय आर्जनलगायतका कार्यक्रमका माध्यमबाट गरिवीबाट मुक्त गर्ने उद्देश्य लिई चालू आर्थिक वर्षमा ३५ गाउँपालिकामा संचालित मुख्यमन्त्री ग्रामीण विकास कार्यक्रमलाई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सबै गाउँपालिकामा विस्तार गरिनेछ।	मुख्यमन्त्री ग्रामीण विकास कार्यक्रमलाई सबै गाउँपालिकामा विस्तार गरिएको । सबै गाउँपालिकामा उक्त कार्यक्रमको लागि विनियोजित बजेट विशेष अनुदानको रुपमा सबै स्थानीय तहमा पठाइएको ।

नीति/बजेट को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१५०	सबै स्थानीय तहबाट पारित भएका कानूनको संकलन, अभिलेखांकन र विश्लेषण गरी सोका आधारमा स्थानीय तहलाई आवश्यक सुझाव दिने व्यवस्था मिलाइनेछ। स्थानीय तहका न्यायिक समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।	स्थानीय तहका न्यायिक समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि रुपन्देही, नवलपरासी, कपिलवस्तु, अर्घाखाची, प्यूठान र रोल्पाका जिल्लाकान्यायिक समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिएको।
१५१	जिल्ला समन्वय समितिलाई अनुगमन र समन्वयको प्रभावकारी इकाईको रूपमा विकास गरिनेछ।	जिल्ला समन्वय समितिलाई अनुगमन र समन्वयको प्रभावकारी इकाईको रूपमा विकास गर्ने प्रयास भएको। प्रदेशको नीति कार्यक्रम अनुगमनको जिम्मा जि.स.स लाई दिई संस्थापगत गर्ने प्रयास गरिएको।
१६३/१६४	सरकारी सेवाका पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरूमा सदाचारिताको विकासका लागि प्रदेशको सदाचारिता नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। प्रदेश सुशासन सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी प्रदेश सरकारबाट गरिने गरिनेछ। प्रदेश सुशासन सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी प्रदेश सरकारबाट गरिने क्रियाकलाप तथा खर्चलाई पारदर्शी बनाइनेछ। भ्रष्टाचार र अनियमिततालाई कडाईका साथ निगरानी र दण्डित गरिनेछ।	प्रदेश सुशासन सम्बन्धी कानून तर्जुमा भई संसदमा पेश भएको। भ्रष्टाचार र अनियमिततालाई कडाईका साथ निगरानी र दण्डित गर्न मातहतका कार्यालयहरूको अनुगमन बढाइएको। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग तथा राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रबाट प्राप्त उजुरी उपर छानविन गर्ने र उक्त निकायहरूलाई प्रतिवेदन पेश गर्ने गरिएको।

नीति/बजेट को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१६४/१६५	प्रदेश लोकसेवा आयोग गठन गरी आगामी वर्ष प्रदेश र स्थानीय तहमा कर्मचारी पदपूर्ति गरी कर्मचारी सम्बन्धमा देखिएको समस्या समाधान गरिनेछ। प्रदेश सरकारी सेवासम्बन्धी कानून तर्जुमा गरिनेछ। प्रदेशका सबै निकायको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्पन्न गरिनेछ।	प्रदेश लोकसेवा आयोग गठन भई संगठनात्मक संरचना तयार भएको। प्रदेश सरकारी सेवासम्बन्धी कानून तर्जुमा भइरहेको। प्रदेशका सबै निकायको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्पन्न गर्न तयारी भएको।
१६५/१६६	कर्मचारीमा उच्च मनोबल सहित कार्य गर्ने वातावरण तयार गरी उचित प्रोत्साहन गरिनेछ। कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि प्रदेशमा प्रशिक्षण केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन गरिनेछ। प्रदेश सेवामा प्रवेश गर्ने सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई आधारभूत तालिम दिइनेछ।	कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि नेपालगंजमा रहेको ग्रामीण विकास प्रशिक्षण केन्द्रको स्तरोन्नति भइरहेको।

नीति/बजेट को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१६४	नेपालको संविधानको अनुसूची ६, ७ र ९ तथा कार्य विस्तृतीकरणबाट प्रदेशलाई प्राप्त अधिकार तथा जिम्मेवारी पूरा गर्न सक्नेगरी आवश्यक आर्थिक श्रोत, संगठन संरचना र जनशक्ति विकासको कार्ययोजना तयार गरी अघि बढाइनेछ। यसका लागि आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरकारहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ। संविधानको धारा २३३ अनुसार प्रदेशहरूबीच अनुभव तथा सहयोग आदान प्रदानको प्रकृयालाई समेत अघि बढाइनेछ।	नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरकारहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य भइरहेको । प्रदेश समन्वय परिषदको तेस्रो बैठक यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भई निर्णयहरू कार्यान्वयन भइरहेको । प्रदेशको तर्फबाट अन्तरप्रदेश परिषद, राष्ट्रिय विकास समस्या समधान समिति लगायतका संयन्त्रहरूमा प्रदेश तथा स्थानीय समस्याहरू प्रस्तुत गरिएको ।

तालिका नं. ३ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण

रकम रु लाखमा

क्र.स	आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	पौष मसान्त सम्मको प्रगति प्रतिशत	
			वित्तीय	भौतिक
१.	कर्मचारी तालिम	५०		५
२.	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम गोष्ठी	९.९		५
३.	सुशासन तथा भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी जनचेतना गोष्ठी	५		७
४.	प्राप्त उजुरी छानवीन तथा कल सेन्टर सञ्चालन	१६		७
५.	बैठक व्यवस्थापन र सञ्चालन	५	२१.४९	२५
६.	मन्त्रिपरिषद्का निर्णय कार्यान्वयन र अनुगमन	५.०४		५

क्र.स	आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	पौष मसान्त सम्मको प्रगति प्रतिशत	
			वित्तीय	भौतिक
७.	आयोजना व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास	१९		५
८.	प्रादेशिक तथा राष्ट्रिय गौरवका समितिको बैठक	६		५०
९.	प्रदेश विकास समस्या समाधान समितिको बैठक	३		३३
१०.	सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्भेक्षण	१५		१०
११.	विकास तथा आयोजनाहरूको प्रभाव मुल्याङ्कन	१०		
१२.	विकास आयोजनाको कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन	५		५
१३.	अन्तर्गत कार्यालयहरूको अनुगमन	१५		१०
१४.	प्रदेशस्तरका निकायहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण तथा व्यवस्थापन परीक्षण	११	१५.०९	१४
१५.	संघीयता सफल कार्यान्वयन भएका मुलुकहरूको अध्ययन अवलोकन	२०		०
१६.	मानव संसाधन विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	१२		१०
१७.	प्रदेश सेवाको सञ्चालन व्यवस्थापन र अभिलेख व्यवस्थापन	१०		३०
१८.	पुस्तक तथा सामग्री खरिद	५	४.०३	५
१९.	दिवस समारोह तथा अन्य कार्यक्रम	२५		१०
२०.	स्वदेशी तथा विदेशी प्रतिनिधि मण्डलहरूसँग अन्तरक्रिया भेटघाट कार्यक्रम	१०		१०
२१.	प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक	४०	४६.०१	५०
२२.	स्थानीय तह एवम् जिल्ला समन्वय समितिहरूसँग अन्तरक्रिया	७.०९		५
२३.	पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको अन्तरप्रदेश भ्रमण	९		०
२४.	प्रदेश र स्थानीय तह बीच कानून निर्माणमा समाजस्यता कायम गर्न अन्तरक्रिया छुलफल तथा अभिमुखीकरण	१२	४७.०५	६०
२५.	अदालतबाट भएका आदेश र फैसलाहरूको अभिलेखीकरण र प्रकाशन	६		०

क्र.स	आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	पौष मसान्त सम्मको प्रगति प्रतिशत	
			वित्तीय	भौतिक
२६.	गाउँसभा र नगरसभा सञ्चालन सम्बन्धी नियमावलीको नमूना निर्माण र स्थानीयतहका अन्य केही कानून निर्माण	८		०
२७	न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुका लागि न्यायिक कार्यविधि सम्बन्धी क्षमता विकास	१३	७.४	५५
२८.	मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन	६		१०
२९.	मानव अधिकार सम्बन्धी सामाग्री प्रकाशन प्रसारण	६		०
३०.	वेबसाइट तथा इन्टरनेट सेवाको क्षमता वृद्धि र अद्यावधिक गर्ने	५	०.०५	५
३१	इगभर्नेस्स तथा अटोमेशन कार्यक्रम	८.७५		०
३२	प्रदेश तथा स्थानीयतहबाट पारित कार्यक्रमको संकलन र अभिलेखीकरण सफ्टवेयर	५		५

तालिका नं.-४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान (रु. हजारमा)

ब.उ.शी.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	पौष मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च %
	चालु	१११५१७.७०१	३६९३३	३३.१२	९०
	पूँजीगत	३६०५०.००	२४३५	६.७५	९०
	जम्मा	१४७५६७.७०१	३९३६८	२६.६७	

(स्रोत: मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय.)

३.४ राजस्व संकलनको विवरण

३.४.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय राजस्व संकलन गर्ने कार्यालय नभएकोले राजस्व संकलन नभएको।

३.५ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

प्रदेशका सबै गाउँपालिकाहरूमा मुख्यमन्त्री ग्रामीण विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी गरिवीको रेखामुनि रहेका जनताहरूलाई जीवनस्तरमा सुधार हुने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको । आयमुलक र सीपमूलक विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको । प्रदेश सञ्चितकोषबाट खर्च हुने गरी प्रत्यक्ष रूपमा २६ जनालाई अधिकृत स्तरको सुविधा दिने गरी सहजकर्ताको रूपमा नियुक्त दिई रोजगार प्रवर्द्धनमा सहयोग भएको ।

३.६ समस्या तथा चुनौतीहरू

प्रदेश सरकार संचालनको प्रारम्भदेखि नै मुख्य रूपमा देखापरेका जनशक्ति अभाव, भौतिक एवं वित्तीय साधन र स्रोतको न्यूनता रहेको छ । प्रदेश सरकार नयाँ संरचना भएकोले प्रभावकारी सेवा प्रवाह र कार्यसम्पादनद्वारा आम जनमानसमा यसको आवश्यकता र महत्व स्थापित गर्नुपर्ने चुनौती छ । साथै संघीय शासन प्रणालीमा तहगत सरकारहरूबीचमा समन्वय र सन्तुलन कायम गर्न प्रदेश सरकारले निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका समेत चुनौतीपूर्ण छ । समयमै संघीय कानूनहरू प्राप्त नभएका, विकास आयोजनाहरू संचालनका लागि आवश्यक पूर्वाधार, जनशक्ति र स्रोत प्रयास मात्रामा प्राप्त नहुनु, आफ्नै स्रोतको न्यूनताको कारण संघीय सरकारमा निर्भर रहनुपर्ने अवस्थाको कारण स्रोत व्यवस्थापनको चुनौती छ । संघीय शासन प्रणाली तुलनात्मक रूपमा खर्चिलो प्रणाली भएको र यसबाट जनतामा प्रणालीप्रति नकारात्मक भावनाको विकास हुनसक्ने सम्भावनालाई सेवा प्रवाहको माध्यमबाट चिदैँ शासन प्रणालीप्रति सकारात्मक भावनाको विकास गर्नु चुनौतीपूर्ण छ । राष्ट्रिय आवश्यकताबमोजिम तीनवटै तहका सरकारहरूले सञ्चालन गर्ने विकास निर्माण एवं सेवा प्रवाहका कृयाकलापहरूमा सामञ्जस्ता ल्याई दोहोरोपन कायम नहुने गरी सञ्चालन गर्नुपर्ने चुनौती छ । नयाँ संरचनाका कारण पूर्ण व्यवस्थित हुन नसकेका प्रशासकीय संरचनाहरूलाई प्रविधिमैत्री र व्यवस्थित गरी सेवा प्रवाहमा सुधार ल्याउनुपर्ने चुनौती छ । संविधानबमोजिम साझा अधिकार सूचीमा रहेका विषयहरूलाई खण्डीकरण गरी प्रदेशले प्राप्त गर्ने अधिकारहरूको अभ्यासको आधार प्राप्त गर्नुपर्ने चुनौती छ । बढ्दो भ्रष्टाचार नियन्त्रण गरी सुशासन कायम गर्ने र राज्यले लिएको भ्रष्टाचारप्रतिको शुन्य सहनशीलताको नीतिलाई आत्मसात गरी दिगो विकासका लक्ष्य एवं राष्ट्रको दीर्घकालीन सोच बमोजिम प्रदेशको समृद्ध प्रदेश, खुशी जनताको लक्ष्य हासिल गर्नु चुनौतीपूर्ण छ ।

३.७ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू

प्रचलित नेपालको संविधान, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, प्रदेश सरकारको कार्य विभाजन नियमावली, आवधिक योजना, नीति तथा कार्यक्रम र बजेटले निर्देशित गरेका विषयहरूलाई यस कार्यालयले आत्मसात गरेको छ । सोही अनुसार कार्यसम्पादनमा आईपरेका समस्याहरूलाई समाधान गर्ने गरी कार्य गरिरहेको छ ।

३.८ आगामी कार्यदिशा

- प्रभावकारी/नतिजामुलक अनुगमन प्रणालीको विकास गर्ने ।
- तहगत समन्वयको ढाँचा निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- आयोजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिने संयन्त्र विकास गर्ने ।
- स्रोतको न्यूनता पूर्तिको लागि राजस्वको दायरा विस्तार गर्न आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्ने ।

- न्यून स्रोतको प्रभावकारी/ मितव्ययी र पारदर्शी परिचालन गर्ने ।
- प्रदेशभित्रको शासनव्यवस्थाको निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- प्रदेशको विकास, समृद्धि, सुशासन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउदै समृद्ध प्रदेश खुशी जनताको सोचलाई साकार बनाउने कार्यदिशा रहेको छ ।

३.९ निष्कर्ष:-

संविधान सभाबाट संविधान जारी भई संघीय शासन प्रणाली अभ्यासमा आएपश्चात आर्थिक विकास र समृद्धिको विषय जोडदार रूपमा अगाडि आएको छ। प्रदेश र स्थानीय तहहरू भर्खर स्थापना भई आफ्नो अधिकार र दायित्वका क्षेत्रहरूमा पूर्ण रूपमा क्रियाशील नभइसकेका कारणले जनमानसमा केही अन्यौलताको स्थिति समेत छ। अधिकार तल्लो तहमा हस्तान्तरण भए तापनि त्यससँगै आवश्यक स्रोत, क्षमता र संरचना हस्तान्तरण भई नसकेका कारणले कार्य सम्पादनलाई तीव्रता दिन कठिनाईहरू रहेका छन्। संविधान अनुरूप प्रदेशमा विधि, पद्धति तथा व्यवस्था मिलाउने र योजनाबद्ध तरिकाले विकास तथा समृद्धिका प्रयासहरूमार्फत जीवनस्तरमा गुणात्मक परिवर्तन ल्याउने गरी प्रदेश सरकारले ध्यान केन्द्रित गर्नेछ।

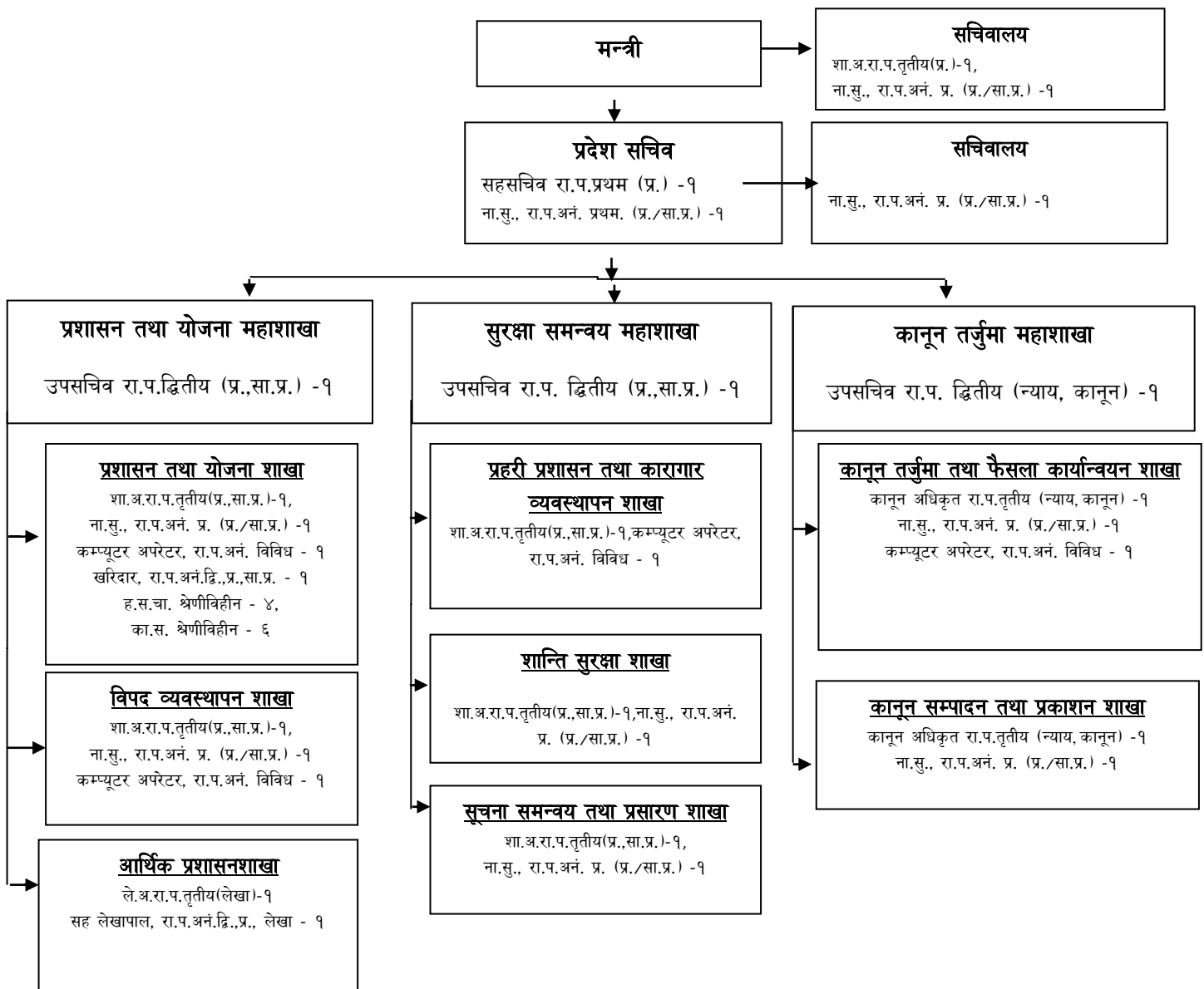
परिच्छेद-४

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

४.१ सांगठनिक संरचना र जनशक्ति

नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ को संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१.१ सांगठनिक संरचना

४.२ मन्त्रालयको संगठन संरचना र जनशक्तिको अवस्था

क्र. सं.	पद	दरबन्दी	सेवा/समुह	पद संख्या	उपलब्ध जनशक्ति		रिक्त
					पदपूर्ति पद	पदपूर्ति संख्या	
१	सचिव	रा.प. प्रथम	प्रशासन/सा.प्र.	१	रा.प. प्रथम	१	०
२	उपसचिव	रा.प. द्वितीय	प्रशासन/सा.प्र.	२	अधिकृत नवौ	०	२
३	उपसचिव	रा.प. द्वितीय	कानून	१	रा.प. द्वितीय	१	०
४	शाखा अधिकृत	शाखा अधिकृत	प्रशासन/सा.प्र.	७	अधिकृत सातौँ — ७	७	०
५	कानून अधिकृत	कानून अधिकृत	न्याय/कानून	२	कानून अधिकृत	२	०
६	लेखा अधिकृत	लेखा अधिकृत	प्रशासन/लेखा	१	लेखा अधिकृत(अ.सा.)	१	०
७	नायव सुब्बा	रा.प.अन.प्रथम	प्रशासन/सा.प्र.	८	अधिकृतछैठौँ - २ सहायकपाचौँ - ५	७	१
८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अन.प्रथम	विविध	४	कम्प्युटरअधिकृत-१ क.अपरेटर-१	२	२
९	खरिदार	रा.प.अन.द्वितीय	प्रशासन/सा.प्र.	१	सहायक पाचौँ- १	१	०
१०	सहलेखापाल	रा.प.अन.द्वितीय	प्रशासन/लेखा	१	सहलेखापाल(सहायकचौथौँ)-१	१	०
११	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहीन	—	४			४
१२	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहीन	—	६			६
जम्मा				३८		२३	१५

४.३ आ.व.२०७६/७७मा सम्पन्न भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

➤ संविधान दिवस, माघी पर्व लगायतका दिवस तथा उत्सवहरू सम्पन्न भएका छन् ।

- विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नको लागि स्थापना गरिएको विपद् व्यवस्थापन कोषमा यस आर्थिक वर्षमा रु ४ करोड जम्मा गरिएको छ। यस आर्थिक वर्षमा विपद् प्रभावितलाई रु.७७,२५,०००।— रुपैयाँ राहत वितरण भइसकेको छ ।
- प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको भवन निर्माण कार्य, ५ नं. प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रबाट अगाडि बढेको छ ।
- प्रदेशभित्र ४ वटा स्थानमा प्रहरी चौकी र १ स्थानमा ईलाका प्रहरी कार्यालय निर्माणका लागि प्रहरी कार्यालयहरूलाई बजेट तथा अख्तियारी प्रदान गरिएको छ ।
- ५ नं. प्रदेश प्रहरी कार्यालय र विभिन्न जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरूलाई आवश्यक पिक अप भ्यान खरिदका लागि बजेट अख्तियारी प्रदान गरिएको छ ।
- सि.सि.टि.भी. प्रणालीलाई विस्तार गर्नका लागि यस वर्ष थप ६९ स्थानमा सि.सि.क्यामेरा जडान गर्न प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- कारागार निर्माणको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रोल्पालाई अख्तियारी प्रदान गरिएको छ ।
- लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालसंस सम्झौता गरी द्वन्द्व प्रभावित घाइते तथा अपाङ्गको उपचार कार्य भइरहेको छ। आ.व. २०७६/७७ मा हालसम्म १९ जना द्वन्द्व प्रभावित घाइते तथा अपाङ्गले उपचार सेवा लिएका छन् ।
- नेपाल टेलिभिजनको कोहलपुर प्रसारण केन्द्रबाट प्रदेश डायरी तथा समृद्ध प्रदेश कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने कार्य भइरहेको छ ।
- रुपन्देहीको बुटवलमा र दाङको घोराहीमा सरोकारवालाहरूको उपस्थितिमा सरोकारवालाहरूसँग कानून तर्जुमा सम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- रोल्पा, रूकुम (पूर्व) र गुल्मी जिल्लामा विपद् पूर्व तयारी तथा व्यवस्थापन गोष्ठी सञ्चालन गरिएको छ ।
- ७ जिल्लामा कानून तर्जुमा सम्बन्धी तालिम तथा अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- सामुदायिक रेडियो प्रसारक संघको भवन निर्माणका लागि सामुदायिक रेडियो प्रसारक संघसँग सम्झौता भई कार्य अगाडि बढेको छ ।
- चलचित्र तथा वृत्तचित्र उत्पादन सम्बन्धी निर्देशिका स्वीकृत भई उत्पादन प्रकृया अगाडि बढाइएको छ ।
- सञ्चारसम्बद्ध संघसंस्था तथा क्लबहरूलाई अनुदान सम्बन्धी निर्देशिका स्वीकृत भई कार्य प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- जिल्ला कारागार नवलपरासी (ब.सु.पश्चिम) मा भएका ३०० भन्दा बढी कैदी बन्दीहरूको सहभागितामा कैदीबन्दीहरूको सकारात्मक सौँच विकास कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- रुपन्देही र नवलपरासी (ब.सु.प.) जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूको सहभागितामा लागु पदार्थ दुर्व्यसन न्युनीकरण सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूमार्फत विपद् जोखिमको आधारमा स्थानीय तहको विवरण माग गरी विपद् प्रतिकार्य तालिम सञ्चालन गर्न स्थानीय तहहरूको छनौट गरिएको छ ।
- नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय र यस मन्त्रालयको संयुक्त आयोजनामा २०७६/७/१८ र १९ गते बुटवलमा प्रदेश स्तरीय सुरक्षा गोष्ठी सम्पन्न भएको छ ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठान गठन भई कार्य प्रारम्भ गरेको छ ।

- रोल्पा जिल्लाको सुनछहरी गाउँपालिका र गुल्मी जिल्लाको सत्यवती गाउँपालिकामा पहिरोबाट प्रभावित क्षेत्रको स्थलगत अवलोकन गरी क्षतिको विवरण समेत संकलन गरेर सम्बन्धित मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगमा पठाइएकोमा अर्थ मन्त्रालयबाट बजेटसमेत विनियोजन भई पहिरो प्रभावितको पुनर्स्थापना गर्ने कार्य अगाडि बढेको छ ।
- जिल्लामा पूर्व सूचना प्रणाली स्थापनाको लागि आवश्यक कार्यक्रम र बजेटको माग गरी सोको आधारमा ११ जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई विपद् पूर्व सूचना प्रणाली स्थापनाका लागि बजेट अख्तियारी प्रदान गरिएको छ ।

४.४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

- प्रदेश नं. ५ प्रदेश पदक ऐन, २०७६
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठान ऐन, २०७६
- प्रदेश नं. ५ संघ संस्था दर्ता नियमावली, २०७६
- प्रदेश पदक नियमावली, २०७६
- प्रदेश प्रसारण नियमावली, २०७६
- विपद् व्यवस्थापन कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७६
- चलचित्र तथा वृत्तचित्र उत्पादनका लागि अनुदान सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६
- प्रदेश नं. ५, टेलिभिजन तथा रेडियो कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६
- द्वन्द्व प्रभावित स्वरोजगार कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७६
- लागु औषध प्रभावितको लागि पुनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालन अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- सञ्चार सम्बद्ध संघ संस्थाहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- सञ्चार सम्बद्ध संघ संस्थाहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६

४.५ आ.व. २०७६/७७ को बजेट वक्तव्यमा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरूको प्रगति विवरण

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	कार्य प्रगति
१५०	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठानको स्थापना र सञ्चालन	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठानको स्थापना भई सञ्चालनमा आएको छ ।
१५१	प्रदेश टेलिभिजन तथा रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन	नेपाल टेलिभिजन, कोहलपुर प्रसारण केन्द्रसँग सम्झौता भई कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ
१५२	सूचना प्रविधि नवप्रवर्तन केन्द्र र सूचना प्रविधि पार्कको स्थापना	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठान स्थापनाको लागि जग्गा प्राप्तिको क्रममा रहेको छ
	द्वन्द्व प्रभावित घाइते तथा अपाङ्गको उपचार	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालसँग सम्झौता गरी द्वन्द्व प्रभावित घाइते तथा अपाङ्गको उपचार भइरहेको छ

१६९	द्वन्द्व प्रभावित स्वरोजगार कार्यक्रम	द्वन्द्व प्रभावित स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सूचना प्रकाशन गरी तालिम लिन इच्छुक द्वन्द्व प्रभावितको विवरण संकलन भइरहेको छ ।
१७०	विपद् व्यवस्थापन कोष	विपद्मा परेका नागरिकहरूलाई राहतस्वरूप रकम उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि स्थापना गरिएको विपद् व्यवस्थापन कोषमा यस आर्थिक वर्षमा रु ४ करोड जम्मा गरिएको छ। यस आर्थिक वर्षमा रु.७७,२५,०००।—रुपैयाँ राहत वितरण भइसकेको छ ।
	विपद् प्रतिकार्य तालिम केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल मुख्यालय नं. ५ विन्ध्यावासिनी बाहिनीसँग सुरक्षा वेस क्याम्प शमशेरगञ्जमा विपद् प्रतिकार्य तालिम केन्द्र स्थापनाको लागि पत्राचार गरिएको छ ।
१७१	विपद्को उच्च जोखिममा रहेका स्थानीय तहलाई विपद् प्रतिकार्य तालिम सञ्चालन	सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट विपद् जोखिमको आधारमा स्थानीय तहको प्राथमिकीकरण अनुसारको विवरण संकलन गरी स्थानीय तहहरूको छनौट भइसकेको छ ।
	विकट पालिकाहरूमा हेलिप्याड निर्माण	सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट हेलिप्याड निर्माण गर्न स्थानीय तहको प्राथमिकीकरण अनुसारको विवरण संकलन गरिएको छ ।
	विपद् पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना	सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट विपद् पूर्वसूचना प्रणाली स्थापनाको लागि आवश्यक कार्यक्रम र बजेटको माग गरिएको र मागको आधारमा विनियोजित बजेटको अख्तियारी प्रदान गरिएको छ ।
१७२	लागु औषध दुर्व्यसन न्युनीकरणका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	लागु औषध दुर्व्यसन न्युनीकरणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ ।
	लागु औषध पुर्नस्थापना केन्द्र सञ्चालन अनुदान	लागु औषध पुर्नस्थापना केन्द्र सञ्चालन अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ तयार गरिएको छ ।
१७३	सि.सि.टि.भी. जडान	सि.सि.टि.भी. खरिद गर्नको लागि बोलपत्र सम्बन्धी कार्य अगाडि बढाइएको छ ।

तालिका नं. २ आ.व. २०७६/७७ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति विवरण र
असार मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति विवरण

क्र स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्ध वार्षिकसम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१	विपद् प्रतिकार्य तालिम केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन	१	१३०००					१	१००	१३०००	९०
२	विपद् व्यवस्थापन सामग्री भण्डारण केन्द्र प्रि-फेव भवन निर्माण	१	७०००					१	१००	७०००	९५
३	विपद् पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना	१०	७५००					१०	१००	७५००	१००
४	विकट पालिकाहरूमा हेलिप्याड निर्माण	१०	१००००					१०	१००	१००००	१००
५	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण कार्यक्रम	१२	१७००००					१२	१००	१७००० ०	७५
६	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व अवस्थाको अध्ययन र स्थान पहिचान	१२	१०००					१२	१००	१०००	१००
७	स्थानीय न्यायिक समितिको क्षमता विकास कार्यक्रम	१२	१२००	८	६७	५४३	४५	१२	१००	१२००	१००
८	कानून तर्जुमा सम्बन्धमा सरोकारवालाहरू सँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	१२	१०००	२	१७	३७	३७	१२	१००	१०००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्ध वार्षिकसम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
९	प्रदेश सभा सदस्यहरूका लागि कानून तर्जुमा गोष्ठी	२	१०००					२	१००	१०००	१००
१०	कानून तर्जुमा समिति बैठक तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	१५०	३०००	६५	४३	९१०	३०	१५०	१००	९१०	१००
११	विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी गोष्ठी	१२	१५००	५	४२	७३२	४९	१२	१००	१५००	१००
१२	१२ जिल्लाका विपद्को उच्च जोखिममा रहेका २० वटा स्थानीय तहलाई विपद् प्रतिकार्य तालिम सञ्चालन	२०	६०००	०	०	०	०	२०	१००	६०००	१००
१३	प्रादेशिक फोरेन्सिक ल्याव स्थापना र सञ्चालन	१	५०००					१	१००	५०००	९५
१४	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल वि.ओ.पी. निर्माण	१	१००००					१	१००	१००००	१००
१५	राष्ट्रिय अनुसन्धान भवन निर्माण	१	५००					१	१००	५००	१००
१६	सुरक्षा चेकजाँच पोष्ट निर्माण	११	४४००					११	१००	४४००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्ध वार्षिकसम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१७	सुरक्षा चेकजाँच पोष्ट मर्मत सुधार	१२	२४००					१२	१००	२४००	१००
१८	जिल्ला प्रहरी कार्यालयलाई सवारी साधन खरीद	१२	९००००					१२	१००	९००००	१००
१९	प्रदेश प्रहरी व्यापक निर्माण	१	३५००					१	१००	३५००	१००
२०	प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र भवन निर्माण	१	१५०००					१	१००	१५०००	१००
२१	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठान गठन तथा सञ्चालन	१	५०००					१	१००	५०००	१००
२२	डाटा सेन्टर स्थापना	१	१५०००					१	१००	१५०००	५०
२३	टेलिसेन्टर स्थापना	३	१५००					३	१००	१५००	१००
२४	सूचना प्रविधि पार्क निर्माण	१	२७५००					१	१००	२७५००	५०
२५	सूचना प्रविधि नवप्रवर्तन केन्द्र स्थापना	१	४५०००					१	१००	४५०००	५०
२६	सूचना प्रविधि पार्क डि.पि.आर. तयार	१	१००००					१	१००	१०००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्ध वार्षिकसम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
२७	प्रदेश मामिला सूचना केन्द्र सञ्चालन	१२	७५००	१२	१००	२३४५	३१	१२	१००	७५००	१००
२८	ट्राफिक प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने मेसिनरी औजार खरिद	५०	५०००					५०	१००	५०००	१००
२९	कारागार व्यवस्थापन कार्यक्रम (रोल्पा कारागार निर्माण)	१	९०००					१	१००	९०००	१००
३०	कारागार सुधार कार्यक्रम (कारागार भवन निर्माण)	१	१००००					१	१००	१००००	१००
३१	पहाडी जिल्लामा अतिथिगृह मर्मत तथा सञ्चालन	४	६०००					४	१००	६०००	१००
३२	प्रादेशिक तहका पत्रकार सम्बद्ध संस्थार क्लवहरूलाई अनुदान	५	२५००					५	१००	२५००	१००
३३	चट्याङ्गवाट एफ.एम. को सुरक्षा कार्यक्रम	१००	१००००					१००	१००	१००००	१००
३४	प्रादेशिक ट्राफिक चेतना प्रवर्द्धन सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन	१५	३५००					१५	१००	३५००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्ध वार्षिकसम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
	र प्रचारप्रसार										
३५	जिल्ला स्तरीय सुरक्षा व्यवस्थापन तथा अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी अन्तर्क्रिया तथा छलफल गोष्ठी	१४	२०००					१४	१००	२०००	१००
३६	प्रदेश प्रहरी अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन खर्च	१	३५००					१	१००	३५००	१००
३७	प्रदेश अनुसन्धान व्यूरो गठन तथा सञ्चालन	१	५०००					१	१००	५०००	७५
३८	द्वन्द्व प्रभावित स्वरोजगार कार्यक्रम	१२	४००००	४	३३			१२	१००	४००००	१००
३९	द्वन्द्व प्रभावित घाइते तथा अपाङ्गको उपचार	२	१००००	१	५०			२	१००	१००००	१००
४०	लागु औषध दुर्व्यसन न्युनीकरणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	५	२५००	२	४०	१५०	६	५	१००	२५००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्ध वार्षिकसम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
४१	लागु औषध प्रभावितको लागि पुर्नस्थापना केन्द्र सञ्चालन अनुदान	१	१००००					१	१००	१००००	१००
४२	लैङ्गिक तथा लक्षित वर्गमैत्री पत्रकारिता क्षमता विकास कार्यक्रम	२	५०००					२	१००	५०००	१००
४३	प्रदेशस्तरीय सञ्चारकर्मी क्षमता विकास कार्यक्रम	२	२५०००					२	१००	२५०००	१००
४४	प्रदेश टेलिभिजन तथा रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन	३	२००००	१	३३	१३०२	६	३	१००	२००००	१००
४५	कारागारका कैदी बन्दीको व्यावसायिक सीप विकास कार्यक्रम	१०	३०००					१०	१००	३०००	१००
४६	कारागारका कैदीबन्दीको सकारात्मक सौच विकास कार्यक्रम	५	५००	२	४०	२००	४०	५	१००	५००	१००
४७	विपद् व्यवस्थापन कोष	१	४००००	१	१००	४००००	१००	१	१००	४००००	१००
४८	प्रदेश स्तरीय सुरक्षा गोष्ठी	४	३०००	१	२५	१४०२	४७	४	१००	३०००	१००

तालिका नं. ३ गत आ.व. २०७५/७६ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ आषाढ मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति विवरण

ब.उ.शी.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	आषाढ मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत
७०५३२३११३	चालू	२३१०१००००	१५५४४८६६८.०६	६७.२९
७०५३२३११४	पुँजीगत	११४०२५०००	८३५९०४९५	७३.३०
जम्मा		३४५०३५०००	२३९०३९१६३.०२	६९.२८

तालिका नं. ४ आ.व. २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान

बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	पौष मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत	आषाढ मसान्त सम्मको अनुमानित खर्च %
चालू	२९९३३००००	७४९४२२५६	२५.०४	१००
पुँजीगत	३९७८२००००	१०३२७२१	०.२६	१००
जम्मा	६९७१५००००	१७८३२९६७२	१०.९०	१००

४.६ राजस्व संकलनको विवरण

यस मन्त्रालयबाट चालु आ.व. २०७६/७७ मा हालसम्म संघसंस्था दर्ताबाट रु ५५००० राजस्व संकलन भएको छ ।

तालिका नं. ५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अर्धवार्षिकसम्म राजस्व संकलन विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान (रु.हजारमा)

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान
१	संघसंस्था दर्ता	२००	५५	२७.५	१००

४.७ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

यस मन्त्रालयबाट सञ्चालित विकास आयोजना तथा कार्यक्रमबाट हालसम्ममा रोजगारी सिर्जना हुन नसकेको अवस्था छ ।

४.८ समस्या तथा चुनौतीहरू

➤ मन्त्रालय मातहत निकाय नहुँदा कार्यक्रम संचालनमा समस्या कठिनाई उत्पन्न भएको छ ।

- प्राविधिक सेवाका पदमा कर्मचारी (इन्जिनियर) नहुँदा निर्माण सम्बन्धी कार्य अगाडि बढाउन नसकिएको ।
- प्रशासन सेवाको दुवैजना उप-सचिवको पदपूर्ति नहुँदा कार्यसम्पादनमा कठिनाई उत्पन्न भएको छ ।

४.९ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू

- ५ नं. प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल मुख्यालय नं.५ विन्ध्यावासिनी वाहिनी, जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू, जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू र लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालसँगको समन्वय र सहकार्यमा काम अगाडि बढाइएको छ ।
- मन्त्रालयको संगठन संरचनामा प्राविधिक कर्मचारी राख्नको लागि संगठन तथा व्यवस्थापन समितिको बैठकमा छलफल भइरहेको छ ।

४.१० आगामी कार्यदिशा

मन्त्रालयको आ.व.२०७६/७७ को वार्षिक स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमको पूर्ण कार्यान्वयनको लागि निरन्तर कार्य गरिरहेको छ । स्वीकृत कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन् । जसको लागि मन्त्रालयले निम्न बमोजिमको कार्यदिशा निर्धारण गरेको छ ।

- मन्त्रालयबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरूलाई तोकिएको समयभित्रै सम्पन्न गरिनेछ ।
- ५ नं. प्रदेश प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू, जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरूलाई बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि अख्तियारी प्रदान गरिएका कार्यक्रमहरूको निरन्तर अनुगमन र निर्देशन गरी तोकिएको समयभित्रै सम्पन्न गरिनेछ ।
- प्रदेशस्तरीय दिवस, उत्सव र समारोहलाई व्यवस्थित र भव्यरूपमा सम्पन्न गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधि बोर्ड गठन, स्थापना तथा सञ्चालन अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठान स्थापना भइसकेको हुँदा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठानबाट सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४.११ निष्कर्ष

- प्रदेश स्तरीय शान्ति सुरक्षा र सुव्यवस्था सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन, निर्देशन, सुपरीवेक्षण, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदनका साथै कानून, न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला लगायत मानवअधिकार, विपद् व्यवस्थापन लगायतका विषयहरू यस मन्त्रालयको मुख्य जिम्मेवारीभित्र पर्दछन् । स्थानीय प्रशासनको सञ्चालन, व्यवस्थापन र समन्वयमा प्रभावकारिता कायम गरी सुशासन प्रवर्द्धन गर्न मन्त्रालयले प्रतिवद्ध भई कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ ।
- आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमहरूको पूर्ण कार्यान्वयनको लागि मन्त्रालय निरन्तर प्रयासरत छ । हालसम्ममा विनियोजित बजेटमध्ये चालू तर्फ २२.८२ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ २१.५२ प्रतिशत रकम खर्च भइसकेको छ । समग्रमा मन्त्रालयको हालसम्ममा २२.०६ प्रतिशत रकम खर्च भइसकेको छ ।

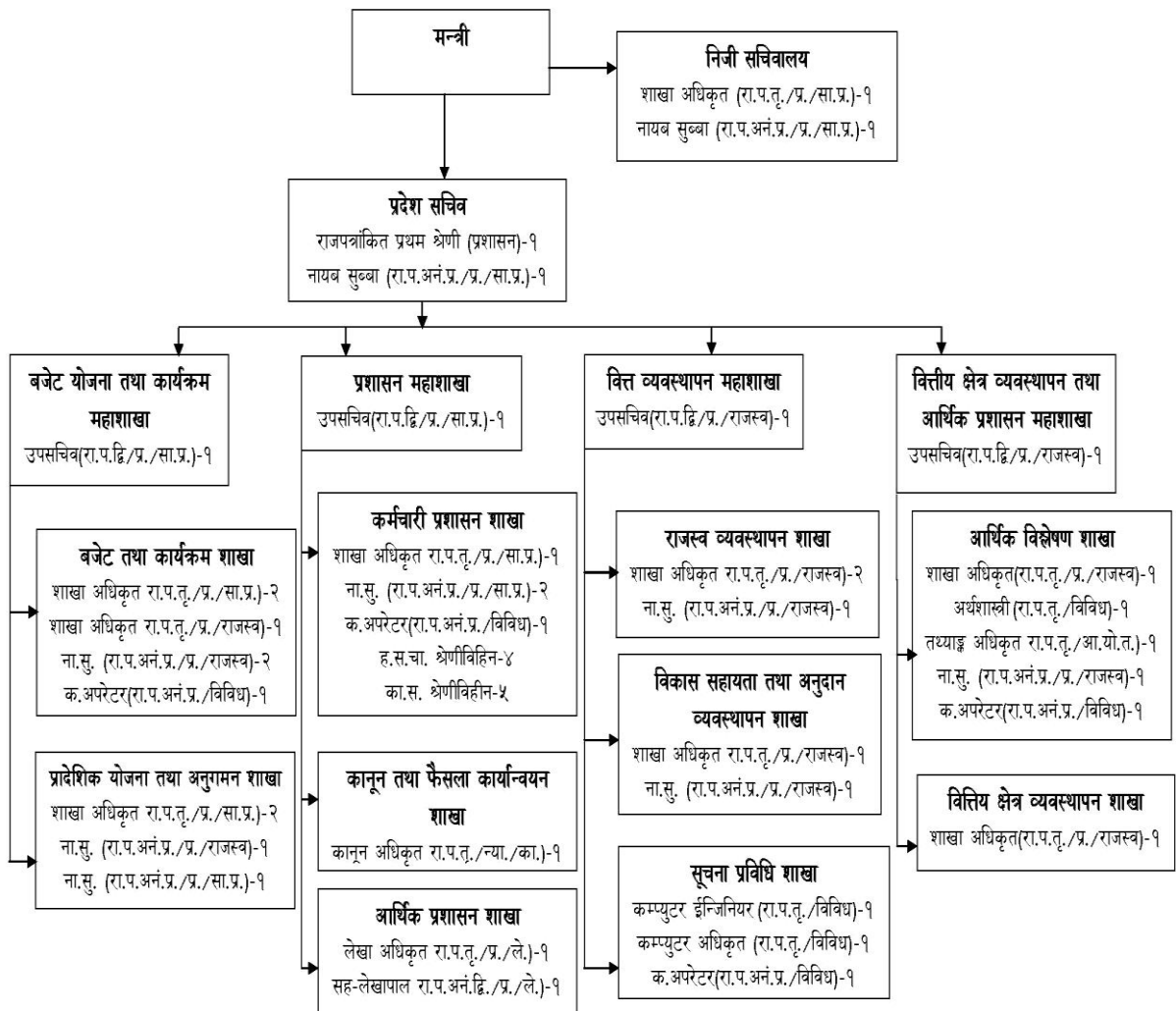
- बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि मन्त्रालय मातहत निकाय नहुनु, महाशाखा प्रमुखलाई दोहोरो जिम्मेवारी हुनु मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ । जसले गर्दा विनियोजित बजेट निर्धारित समयभित्र खर्च नभई मन्त्रालयको कार्यसम्पादनमा ढिलाइ हुन गएको छ ।
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको कार्यान्वयन र विनियोजित बजेटको परिचालनको लागि मन्त्रालयले ५ नं. प्रदेश प्रहरी कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू, जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालसँगको समन्वय र सहकार्यमा कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई तीव्रताका साथ अगाडि बढाइरहेको छ ।
- बजेट तथा कार्यक्रमको हालसम्मको प्रगति उत्साहपूर्ण नभए पनि निराशाजनक नरहेको अवस्था छ । दोस्रो चौमासिकको अन्तिम महिनासम्ममा धेरै कार्यक्रमहरूको अख्तियारी प्रदान गरिएको छ । सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठान स्थापना भइसकेको छ । सूचना प्रविधि पार्क, सूचना प्रविधि नवप्रवर्तन केन्द्र र डाटासेन्टरको स्थापना लगायतका कामहरू सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रतिष्ठानको अगुवाईमा सञ्चालन हुनेछन् ।
- यसरी मन्त्रालयको आ.व. २०७६/७७ को स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहसँग समेत समन्वय गरी कार्य भइरहेको हुनाले तोकिएको समयभित्रै बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन हुने अवस्था छ ।

परिच्छेद-५ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

५.१ संगठन संरचना र जनशक्ति विवरण

यो मन्त्रालय आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रीको राजनैतिक नेतृत्व तथा नेपाल प्रशासन सेवा, राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी वा सो सरहको कर्मचारीको प्रशासनिक नेतृत्व रहने व्यवस्था रहेकोछ । मन्त्रालयमा ४ वटा महाशाखा र १० वटा शाखा रहने गरी तयार गरिएको संगठन संरचना बमोजिम कुल दरबन्दी ४८ जना रहेको छ ।

५.१.१ संगठन संरचना

तालिका नं.-१ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

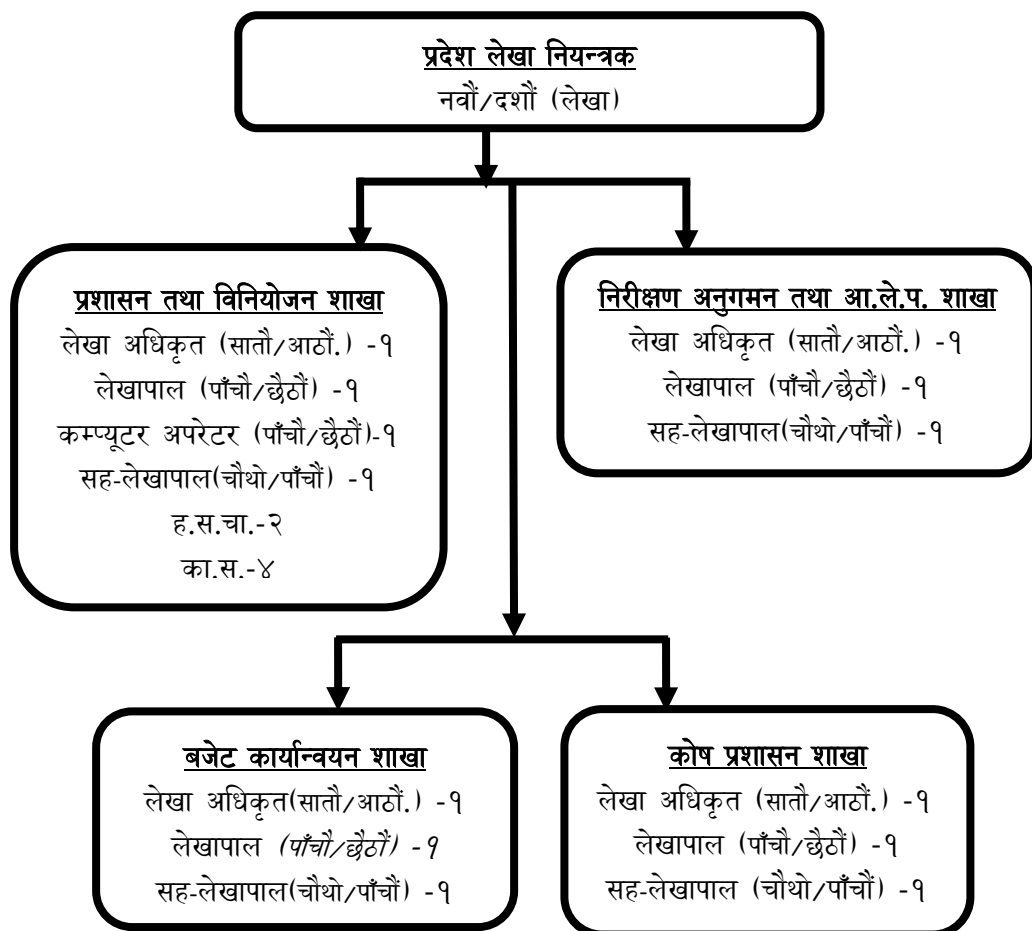
क्र. स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
१	प्रदेश सचिव	प्रशासन		रा.प.प्रथम	१	१	०	
२	उपसचिव	प्रशासन	राजश्व	रा.प.द्वितीय	२	२	०	
३	उपसचिव	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.द्वितीय	२	०	२	
४	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	आठौँ/सातौँ	६	६	०	
५	शाखा अधिकृत	प्रशासन	राजश्व	आठौँ/सातौँ	६	१	५	
६	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	आठौँ/सातौँ	१	१	०	
७	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प.तृतीय	१	१	०	
८	अर्थशास्त्री	विविध		आठौँ/सातौँ	१	०	१	
९	तथ्याङ्क अधिकृत	योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	आठौँ/सातौँ	१	१	०	
१०	कम्प्यूटर इन्जिनियर	विविध		आठौँ/सातौँ	१	०	१	
११	कम्प्यूटर अधिकृत	विविध		आठौँ/सातौँ	१	१	०	
१२	नायव सुब्बा	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	छैठौँ/पाँचौँ	५	४	१	
१३	नायव सुब्बा	प्रशासन	राजश्व	छैठौँ/पाँचौँ	६	०	६	
१४	कम्प्यूटर अपरेटर	विविध		छैठौँ/पाँचौँ	४	४	०	१ जना करार
१५	सह-लेखापाल	प्रशासन	लेखा	पाँचौँ/चौथो	१	१	०	

क्र. स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
१६	ह.स.चा.			श्रेणीविहीन	४	४	०	३ जना करार
१७	का.स.			श्रेणीविहीन	५	४	१	२ जना करार
जम्मा					४८	३१	१७	

५.२ प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय

प्रदेश सरकारको समग्र लेखा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले यस मन्त्रालय अन्तर्गत रहने गरी चालु आर्थिक वर्षको शुरुदेखि प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय स्थापना भई सञ्चालनमा आएको छ । जसको संगठन संरचना र दरबन्दी विवरणलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.२.१ संगठन संरचना

तालिका नं.-२ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त
१	प्रदेश लेखा नियन्त्रक	प्रशासन	लेखा	नवौं/दशौं	१	१	०
२	लेखा अधिकृत		लेखा	सातौं/आठौं	४	४	०
३	लेखापाल	प्रशासन	लेखा	पाँचौं/छैठौं	४	४	०
४	कम्प्युटर अपरेटर	विविध	विविध	पाँचौं/छैठौं	१	१	०
५	सह लेखापाल	प्रशासन	लेखा	चौथो/पाँचौं	४	४	०
५	हलुका सवारी चालक				२	१	१
६	का.स.				४	४	०
जम्मा					२०	१९	१

५.३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ पौष मसान्तसम्ममा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

- ३ वटा नियमावली, ४ वटा कार्यविधि तथा निर्देशिका पारित भई लागू भएको र १ नियमावली, ३ वटा कार्यविधि तथा निर्देशिका मस्यौदा तयार गरिएको ।
- विभिन्न मन्त्रालयहरूबाट तर्जुमा गरिएको ऐन/नियमावली तथा कार्यविधिउपर सहमति प्रदान गरिएको ।
- विनियोजित बजेटको सीमाको अधीनमा रही १०० पालिकाका ३६१ वटा समपूरक अनुदानका आयोजना स्वीकृत ।
- विशेष अनुदानतर्फका विनियोजित बजेटको सीमाको अधीनमा रही १०० पालिकाका १५१ वटा आयोजना छनौट गरिएको ।
- सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको आयोजना कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहलाई सहजीकरण गर्ने गरिएको ।
- चालु आ.व. २०७६/७७ का लागि संघ र प्रदेशको साझेदारीमा सञ्चालन गरिने २५ वटा समपूरक आयोजना तथा विशेष आयोजना प्रस्ताव गरिएको जसमध्ये समपूरकतर्फ १२ वटा तथा विशेषतर्फ ६ वटा आयोजना स्वीकृत भई आएको र कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयलाई पठाइएको ।
- आगामी आ.व. २०७७/७८ का लागि समपूरकतर्फका १५ वटा तथा विशेषतर्फका ७ वटा आयोजना राष्ट्रिय योजना आयोगमा प्रस्ताव गरिएको ।

- गत आ.व. २०७५/७६ मा बहुउद्देश्यीय सभाहल निर्माणको लागि बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितता लिएका १८ वटा पालिकामा स्रोत सुनिश्चितता गरिएको रकम रु. ९ करोड ८४ लाख २७ हजार वित्त हस्तान्तरण गरिएको ।
- आ.व.२०७६/७७ मा वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदानर विशेष अनुदानको पहिलो र दोस्रो किस्तावापत विनियोजित बजेटको ५० प्रतिशतले हुन आउने रकम सबै स्थानीय तहलाई अनुदान हस्तान्तरण गरिएको ।
- गत आ.व. २०७५/७६का सशर्त अनुदान तर्फका आयोजनाहरु कार्यान्वयनका लागि उपलब्ध गराइएको रकममध्ये उक्त आ.व.मा स्थानीय तहबाट खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम मध्ये रु ३४ करोड ११ लाख ७० हजार ८ सय ७५ प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गर्न लगाइएको ।
- प्रदेश नं. ५ का २२ वटै मालपोत कार्यालयहरुसंग घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कवापत संकलित राजस्व रकम प्रदेश सञ्चित कोष र स्थानीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्ने सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- राजस्वका सम्भावित श्रोतहरुको सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गर्न राजस्व परामर्श समितिको निर्णय अनुसार विशेषज्ञ सेवाको लागि TOR स्वीकृत गरी प्रस्ताव आह्वानको सूचना प्रकाशित गरी अध्ययन कार्य भइरहेको ।
- आ.व. २०७६/७७ को बजेट कार्यान्वयन गर्नको लागि सबै मन्त्रालय र कार्यालयलाई मार्गदर्शन पठाइएको ।
- नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको समन्वयमा विषयगत मन्त्रालयका बजेट तथा योजना र लेखासंग सम्बन्धित कर्मचारीलाई प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS)सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- प्रदेश सरकार अन्तर्गतका मन्त्रालय तथा निकायहरुको वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गरिएको, आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बजेट रकमान्तर, बजेट थप,बहुवर्षीय आयोजनाको लागि स्रोत सुनिश्चितता र कार्यक्रम संशोधन गरिएको ।
- प्रदेश सरकारले सञ्चालन गर्ने लगानी सम्मेलन सफल बनाउन विश्व बैंक लगायत अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदार संस्थाका प्रतिनिधि र माननीय मुख्यमन्त्री एवम् आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रीज्यूको समुपस्थितिमा सरोकारवाला प्रतिनिधिसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएकोर सरोकारवाला प्रतिनिधिहरूसँग सार्वजनिक निजी_साझेदारी संवाद कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको तथा लगानी सम्मेलन तयारी अवधारणा पत्रको मस्यौदा तयार गरिएको ।
- प्रदेशमा उत्पादन हुने वस्तुको उत्पादनका लागि प्रविधि र पूर्वाधारको प्रयोगको सहयोग तथा उत्पादन र ब्रान्डिङ्ग एवम् विक्री प्रवर्धनको लागि सीप परियोजनासँगको सहकार्यमा पाल्पाली ढाकाको उत्पादन तथा प्रवर्द्धनको कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।

- महालेखा परीक्षकको कार्यालयद्वारा आ.व. २०७५/७६ को अन्तिम लेखापरीक्षण सम्पन्न गराई प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त गरिएको सो प्रतिवेदन बमोजिम यस मन्त्रालयको नाममा कुनै पनि प्रकारको बेरुजु नरहेको ।
- अनुदान व्यवस्थापन, राजश्व बाँडफाँड, बजेट तथा आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा १०९ पालिकाका प्रमुख, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिएको ।
- गत आ.व. २०७५/७६ को मन्त्रालयगत रूपमा वार्षिकप्रगति प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गरिएको ।
- प्रदेश स्तरको प्रथम चौमासिक तथा अर्ध वार्षिक समीक्षा गोष्ठी सम्पन्न गरिएको ।
- राजश्व दाखिला तथा अनुदानका आयोजनाको अनुगमन लाई प्राथमिकतामा राखी हाल सम्म ४० वटा पालिकाको अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको ।

५.४ कानून निर्माणको अवस्था

आ.व. २०७६/७७ को पौष मसान्तसम्म यस मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विषयमा कानून निर्माणको अवस्था ।

क) प्रदेश सभामा पेश गर्नु पर्ने कानूनहरू

- प्रदेश सार्वजनिक, निजी साझेदारी तथा लगानी सम्बन्धी विधेयक
- प्रदेश बैंक तथा वित्तीयसंस्था स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी विधेयक

ख) प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट पारित भएका कानूनहरू

- सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी प्रदेश नियमावली, २०७६
- प्रदेश मनोरञ्जन कर नियमावली, २०७६
- प्रदेश विज्ञापन कर नियमावली, २०७६

ग) प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट पारित गर्न बाँकी कानूनहरू

- भ्रमण खर्च नियमावली, २०७६

घ) प्रदेशसरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट स्वीकृत कानूनहरू

- विशेष अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६
- सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ को पहिलो संशोधन
- समपूरक अनुदान व्यवस्थापन (प्रथम संशोधन) कार्यविधि, २०७५

ङ) प्रदेशसरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट स्वीकृत गर्नु पर्ने कानूनहरू

- सशर्त अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि
- कन्टिन्जेन्सी रकम खर्च व्यवस्थापन कार्यविधि
- प्रदेश तथ्याङ्क नियमावली

५.५ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण

ब. ब. कोबुँदा नं.	कार्यक्रमको नाम	प्रगति
३७, ३८	१२ वटा आयोजनालाई लगानी जुटाउने/ सम्भाव्यता अध्ययनका लागि लगानी बोर्डसँग समन्वय गर्ने	समन्वय भइरहेको
३७, ७९	लगानी सम्मेलन आयोजना गर्ने	कार्यान्वयनको चरणमा रहेको PPP Dialogue सम्पन्न प्रदेश योजना आयोगबाट परियोजना बैंक तयारी भइरहेको
१८१	प्रत्येक चौमासिकमा हुने प्रगति समीक्षालाई वित्तीय र भौतिक प्रगतिका अतिरिक्त नतिजा सूचकका आधारमा गर्ने	प्रथम चौमासिक समीक्षा सम्पन्न
३६, १९४	आन्तरिक श्रोत वृद्धि गर्ने	मनोरञ्जन कर नियामावलीर विज्ञापन कर नियामावली पारित, राजस्व परामर्श समितिको बैठकको निर्णयानुसार TORस्वीकृत भई विशेषज्ञ सेवा लिने प्रक्रियामा रहेको
१९५	राजस्वको चुहावट नियन्त्रण गर्ने	नेपालगञ्ज, गुलरीया, तुलसीपुर, घोराही, लमही, अर्घाखाँची मालपोत कार्यालय र बाँके, दाङ, भालुवाङ यातायात व्यवस्था कार्यालयको अनुगमन गरिएको
१९६	नेपाल सरकारसँग समन्वय गरी समयमै प्रदेश सरकारको विभाज्य कोष खातामा राजस्व जम्मा गर्ने	महालेखा नियन्त्रक कार्यालयसँग निरन्तर समन्वय भइरहेको
	सम्पूरक अनुदानका लागि आयोजनाहरूको छनौट गर्ने	विनयोजित बजेटको सीमामा रही ९९ वटा स्थानीय तहबाट ३५७ वटा आयोजना छनौट
	बजेट तथा कार्यक्रम समीक्षा	निरन्तर भइरहेको
	विशेष अनुदान कार्यविधि बनाउने	कार्यविधि तयार भई स्वीकृत भएको
	ब्याज अनुदान कार्यविधि तयार गर्ने	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयसँग छलफल गरी सहमति प्रदान गरिएको
	स्थानीय तहबाट गत आ.व.मा दाखिला नभएको राजस्व एकिन गर्ने	अन्तरक्रिया क्रमशः भइरहेको/ पालिकाहरूबाट माग गरिए अनुसारको विवरण प्राप्त भइरहेको र हालसम्म रु. २९

ब. ब. कोबुँदा नं.	कार्यक्रमको नाम	प्रगति
		करोड ४५ लाख ९२ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको
	सशर्त अनुदानको बाँकी रकम एकिन गर्ने	रु. ३० करोड ८८ लाख ६७ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको
	मालपोत, नापी र यातायात कार्यालयहरुको अनुगमन गर्ने	नेपालगञ्ज, गुलरीया, तुलसीपुर, घोराही, लमही, अर्घाखाँची मालपोत कार्यालय र बाँके, दाङ र भालुवाङ यातायात व्यवस्था कार्यालयको अनुगमन गरिएको
	मन्त्रालयगत योजना अनुगमन गर्ने	अनुगमन कार्य निरन्तर भइरहेको
	विभाज्य कोष तथा राजस्व सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम	१०९ वटै स्थानीय तह, मालपोत कार्यालय, यातायात व्यवस्था कार्यालय र कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयसँग अन्तरक्रिया सम्पन्न
	प्रदेश कर तथा गैरकर सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र अन्तरक्रिया	
	साझा करको रकम विभाज्य र सञ्चित कोषमा दाखिला सम्बन्धी अन्तरक्रिया	
	विभिन्न जिल्लामा राजस्व, धरौटी, विनियोजन लगायत आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	
	बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन मूल्याङ्कन समपूरक र सशर्त अनुदान समेत	मिति २०७६।०८।१० देखि १७ सम्म बाँके (बैजनाथ, जानकी, खजुरा, कोहलपुर, नरैनापुर, नेपालगञ्ज) र वर्दिया (बाँसगढी, गुलरिया, बढैयाताल) मिति २०७६।०८।१७ देखि २३ सम्म अर्घाखाँची (छत्रदेव, मालारानी, सन्धिखर्क र भूमिकास्थान) रुपन्देही (सियारी र लुम्बिनी सांस्कृतिक) मिति २०७६।०९।१० देखि १६ सम्म दाङ (गढहवा, राप्ती, लमही, घोराही, तुलसीपुर, बबई र दंगिशरण) र रुपन्देही (बुटवल, तिलोत्तमा, ओमसतिया) र) मिति २०७६।१०।२२ देखि २९ सम्म

ब. ब. कोबुँदा नं.	कार्यक्रमको नाम	प्रगति
		कपिलवस्तुका १० वटा पालिका

५.६ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान रु. हजारमा

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढसम्मको अनुमान					
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %		
१	विभाज्यकोष तथा राजस्व सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम	१२ पटक	१२००	६ पटक	५०			९	७५	९००	७५		
२	प्रदेश कर तथा गैरकर सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र अन्तरक्रिया	६ पटक	१२००	६ पटक	१००			६	१००	५००	४२		
३	साझा करको रकम विभाज्य र सञ्चित कोषमा दाखिला सम्बन्धी अन्तरक्रिया	१२ पटक	३६००	६ पटक	५०	१८००	५०	९	७५	२७००	७५		
४	बजेट तथा कार्यक्रम समीक्षा	३ पटक	१५०	१ पटक	३३			३	१००	१५०	१००		
५	कर्मचारी क्षमता विकास तथा कानून निर्माण	८ जना	१०००	१ जना	१३			८	१००	१०००	१००		
६	बजेट तथा कार्यक्रमको अनुगमन मूल्याङ्कन समपूरक र सशर्त अनुदान समेत	२० पटक	४०००	१० पटक	५०			२०	१००	३०००	७५		
७	मन्त्रालयहरुसँगको अन्तरसम्वाद कार्यक्रम	६ पटक	३००	१ पटक	१७			६	१००	३००	१००		
८	वित्तीयसंघीयता सम्बन्धी अन्तरदेशीय भ्रमण	१ पटक	२०००	-	०			१	१००	२०००	१००		

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति					आषाढसम्मको अनुमान				
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट	%	परिमाण	परिमाण	%	बजेट	बजेट %
९	सांसदहरुसँगको बजेट/योजना सम्बन्धी अन्तरक्रिया	२ पटक	३०००	०	०				२	१००	३०००	१००	
१०	विज्ञहरुसँगको अन्तरक्रिया	५ पटक	२५००	२ पटक	४०				५	१००	१५००	६०	
११	मालपोत, नापी र यातायात कार्यालयहरुको अनुगमन	१२ पटक	१२००	४ पटक	३३				१२	१००	८००	६७	
१२	मन्त्रालयगत योजना अनुगमन	२४ पटक	२४००	५ पटक	२१				२४	१००	१५००	६३	
१३	लगानीसम्मेलनआयोजना	१ पटक	५०००	-	०	३८३	८		१	१००	५०००	१००	
१४	अन्तर प्रदेश अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा अनुभव आदान प्रदान	६ पटक	१२००	०	०				६	१००	१२००	१००	
१५	स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	६ पटक	१८००	०	०				६	१००	१५००	८३	
१६	बजेट/MTEF तर्जुमा तालिम	४ पटक	२०००	१ पटक	२५				४	१००	१०००	५०	
१७	आर्थिक प्रशासन सुदृढिकीकरण कार्यक्रम	२ पटक	५००	-	०	७५	१५		२	१००	५००	१००	
१८	जिल्ला तथा स्थानीय तहगत रुपमा योजना तर्जुमा बजेट तथा आयोजना तर्जुमाका लागि सुझाव संकलन	६ पटक	१२००	-	०				६	१००	१२००	१००	
१९	विविध कार्यक्रम	२० पटक	५००	-	०				२०	१००	५००	१००	
२०	कार्यालय भवन पार्लेशन तथा मर्मत	१ पटक	४०००	-	०				१	१००	४०००	१००	

५.७ प्र.ले.नि.का. को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति					आषाढसम्मको अनुमान				
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %		परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	
१	New RMIS सम्बन्धी तालिम	२	२००	०	०	०	०		२	१००	२००	१००	
२	आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी पुनर्ताजगी/अभिमुखीकरण तालिम	२	४००	०	०	०	०		२	१००	४००	१००	
३	विभिन्न जिल्लामा राजस्व, धरौटी विनियोजन लगायत आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी अन्तरक्रिया	३	६००	१	३३	३७.४	६.२४		२	६६	५६०	९९	
४	मन्त्रालय तथा अन्य निकायसँग वित्तीय व्यवस्थापन र सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी अन्तरक्रिया	३	६००	०	०	०	०		३	१००	६००	१००	
५	स्थानीय निकायमा कार्यरत आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुखसँग अन्तरक्रिया	१	४००	०	०	०	०		१	१००	४००	१००	
६	कार्यालय भवन पार्टिशन तथा मर्मत	१	४००	०	०	०	०		१	१००	४००	१००	

तालिका नं. ३ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा विनियोजित बजेट तथा पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढसम्मको खर्चको अनुमान(मन्त्रालयको)

क्र.सं	विवरण	स्वीकृत बजेट	खर्च	खर्च प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान
१	चालु खर्च	११८९३७	२२९०६	१३.०	८५
२	पूँजीगत खर्च	४०६६५	२९९	०.७३	८५
	कुल	१५९६०२	२३२०५	१४.५४	८५
३	अनुदान हस्तान्तरण	४३८९८००	१८०२९७८	४१.०७	१००

तालिका नं.-४ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा विनियोजित बजेट तथा पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढसम्मको खर्चको अनुमान (प्रदेशको एकीकृत)

क्र.सं	विवरण	स्वीकृत बजेट	खर्च	खर्च प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान
१	चालू खर्च	१७८४०३२१	३४९६४७९	१९.६	९०
२	पूँजीगत खर्च	१८५७६४७९	३२९०८००	१७.७१	९०
	कूल	३६४१६८००	६७८७२७९	१८.६४	९०
३	अनुदान हस्तान्तरण	४३८९८००	१८०२९७८	४१.०७	१००

तालिका नं.-५ प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त रकमको विवरण

शीर्षक	अनुमान/लक्ष्य	सञ्चित कोषमा प्राप्त रकम	प्रगति%
राजस्वतर्फ			
मू अ कर	५९४७३८०	२४४२०२७	४१.०६
अन्तशुल्क	३९६४९२०	७१४३२९	१८.०२
रोयल्टी	३०००००	०	०
नदीजन्य पदार्थबाट प्राप्त आय	४५१५००	१२८७१९	२८.५१
मनोरन्जन कर	१००००	२४९	२.४९
विज्ञापन कर	१००००	३१०७	३१.०७
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन	१५०००००	२७२९२०	१८.१९
सवारी साधन कर	१६०००००	७०९४४६	४४.३४
अनुदान/ निकासी फिर्ता	०	३४११७०	-
अन्य राजस्व	१०२२५००	५०३४३२	४९.२४
जम्मा	१४८०६३००	५११५३९९	३४.५५
अनुदानतर्फ			
समानिकरण अनुदान	७५४०१००	१८८५०२५	२५.००
सशर्त अनुदान	७७७०४००	२५६३४०३	३२.९९
विशेष अनुदान	५०००००	०	०
समपूरक अनुदान	८०००००	०	०

गत वर्षको नगद मौज्दात	५००००००	७५२४६६८	१५०.४९
जम्मा (राजस्व + अनुदान)	३६४१६८००	१७०८७७९३	४६.९२

५.८ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण:

यस मन्त्रालयले सञ्चालन गर्ने विकासे आयोजना नभएकोले रोजगारीको विवरण नभएको ।

५.९ समस्या तथा चुनौतीहरु

- प्रदेशको पुँजीगत खर्च अपेक्षा गरिएअनुरूप हुन नसकेको ।
- मन्त्रालयले अधिकांश समय विषयगत मन्त्रालयहरुको कार्यक्रम संशोधनमा केन्द्रित गर्नुपर्ने भएको
- साना तिना कार्यक्रममा अनावश्यक कार्यविधि बनाई प्रकृया लम्ब्याउने गरेको र हालसम्म समेत कार्यविधि उपर सहमति माग गर्ने गरिएको
- पालिकाबाट अनुदान बाहेकका आयोजनाको लागि समेत बजेट प्रस्ताव गर्ने गरेको ।
- पालिकाले गत आ व मा खर्च नभई बाँकी रहेको रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने सशर्तसमपूरक र विशेष अनुदानको रकम समयमै फिर्ता नगरेको ।
- बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितता नलिएका सशर्तबाट सञ्चालित अधुरा बहुउद्देश्यीय सभाहल तथा खेलमैदानको लागि थप बजेट माग भइरहेको ।
- मन्त्रालय तथा निकायहरुले स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा नपरेका नयाँ आयोजना तथा कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गर्ने गरेको ।
- स्थानीय तहले संकलन गरेको साझा गरेको अध्यावधिक विवरण प्राप्त गर्ने संयन्त्रको विकास भई नसकेको । साझा करबाट संकलित रकम कतिपयले पालिकाहरुले समयमै दाखिला नगरेको ।
- प्रदेश र स्थानीय तहबीचको कोष प्रवाह संयन्त्र तयार हुन नसकेको
- सञ्चित कोषको प्रतिवेदनको ढाँचा र प्रणाली स्थापित हुन नसकेको

५.१० समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरु

- PLMBIS र TSA मा देखिएको समस्या समाधान गरिएको
- बजेट तर्जुमाका लागि PLMBIS प्रदेश सरकारका निकायहरुमा समेत लागू गर्न अर्थ मन्त्रालयको समन्वयमा तालिम प्रदान गरिएको ।
- राजस्व संकलन गर्ने निकायहरुसँग मासिक प्रतिवेदन लिने कार्यको थालनी गरिएको (पत्र मार्फत/फोन मार्फत) ।
- सवारी साधन गरेको रकम विभाज्य कोषमा जम्मा गर्न महालेखा नियन्त्रक कार्यालयसँग समन्वय भइरहेको ।
- घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको रकम प्रदेश सञ्चितकोषमा जम्मा गर्न मालपोत कार्यालयहरु र कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरुलाई अन्तरक्रिया र पत्राचार समेत गरिएको ।
- स्थानीय तहहरुले संकलन गरेको साझा गरेको रकम बाँडफाँड गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गर्न अन्तरक्रिया र पत्राचार गरिएको ।

५.११ आगामी कार्य दिशा

- प्रदेशको अलग्गै डाटा सेन्टर बनाई समग्र सूचना तथा सफ्टवेयर प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने (PLMBIS, TSA, NRMIS, Vehicle Registration System, Driving licenses registration System, अनुदान व्यवस्थापन सूचना प्रणाली)
- प्रदेश तथ्याङ्क कार्यालय स्थापना गरी प्रदेशको एकीकृत तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।
- साझा करको रकम प्रदेश सञ्चितकोषमा जम्मा हुने व्यवस्था मिलाउने ।
- सञ्चितकोषको स्वचालित प्रतिवेदन प्रणाली स्थापना गर्ने ।
- संघबाट स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त भएका र सम्पूरक, सशर्त तथा विशेष अनुदानका आयोजनाहरू प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- आय व्ययको स्वचालित प्रतिवेदन प्रणाली स्थापना गर्ने ।
- Accounting Software लागू गर्ने ।
- बजेट कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याई पूँजीगत खर्चमा वृद्धि गर्न विषयगत मन्त्रालयहरूलाई ध्यानाकर्षण गराउनुपर्ने ।
- आ.व. २०७७/७८ को बजेट तयारी
- सशर्त अनुदानको कार्यविधि तर्जुमा गर्नुपर्ने

५.१२ निष्कर्ष

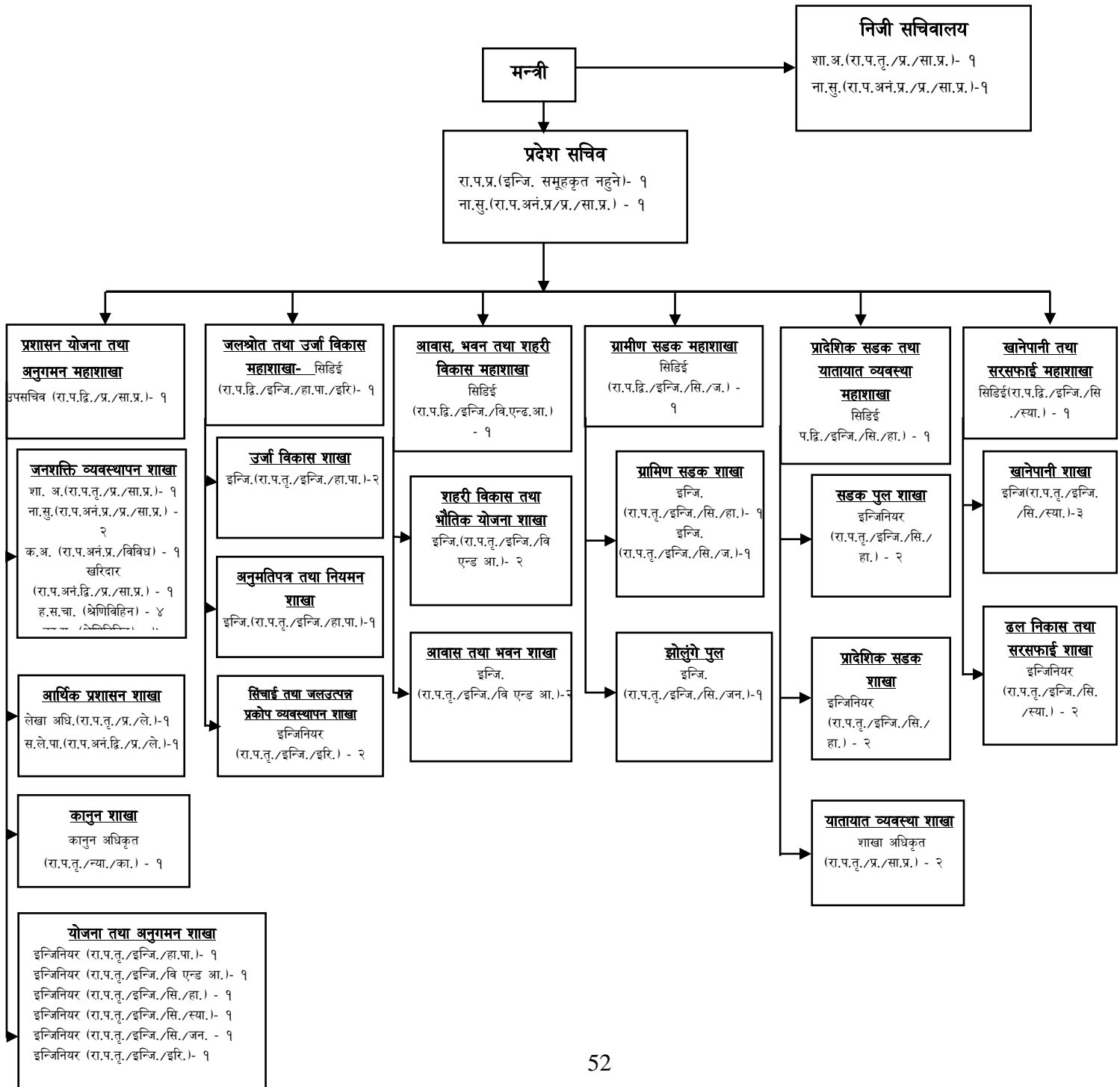
प्रदेशको समग्र आर्थिक अनुशासन कायम गरी प्रदेश सरकारले गर्ने खर्च जुटाउन स्रोत व्यवस्थापन गर्ने मुख्य जिम्मेवारी रहेको यस मन्त्रालयले स्थापना कालदेखि आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । हाल सम्म आ.व. २०७४/७५ को आंशिक तथा आ.व. २०७५/७६ र आ.व. २०७६/७७ समेत गरी तीन ओटा बजेट तर्जुमा गरी प्रदेश संसदमा पेश गरी स्वीकृत गराइसकेको छ । विषयगत मन्त्रालयहरूलाई बजेट कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्नुका साथै नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँट र प्रदेश सरकारको तर्फबाट स्थानीय तहहरूमा अनुदान हस्तान्तरणसमेत गर्दै आएको छ । प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको सूचीमा रहेको राजस्व संकलन र सोको बाँडफाँटको व्यवस्थापन समेत गर्ने गरेको छ । विषयगत मन्त्रालयहरूका विभिन्न बजेट कार्यान्वयन इकाइहरूको स्थापना भई साविकको भन्दा पूँजीगत खर्चबहुदो क्रममा रहेको छ । यसका साथै अनुदान व्यवस्थापन र राजस्व बाँडफाँट तथा बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धमा समय समयमा स्थानीय तहहरूसँगको समन्वय र सहकार्यले प्रदेश र स्थानीय तहहरूबीचको सम्बन्ध थप प्रगाढ बन्दै गएको छ । प्रदेशको समग्र विकासको लागि स्रोत साधन व्यवस्थापनका साथै विषयगत मन्त्रालयहरूको पूँजीगत खर्चमा बढोत्तरीका माध्यमबाट समृद्ध प्रदेश सुखी जनताको दीर्घकालीन लक्ष्य हासिल गर्ने दिशामा यो मन्त्रालय क्रियाशील रहँदै आएको छ ।

परिच्छेद-६ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

६.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भए बमोजिम यस मन्त्रालयको र मन्त्रालय मातहत रहेका निकायहरूको संगठन संरचना र जनशक्ति सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

६.१.१ मन्त्रालयको संगठन संरचना

६.२ दरबन्दी तेरिज र पदपूर्तिको अवस्था:

यस मन्त्रालय तथा मन्त्रालय मातहातका लागि स्वीकृत, सेवा, समूह, श्रेणी/तहगत रुपमा स्वीकृत दरबन्दीको विवरण, पदपूर्तिको अवस्था र रिक्त दरबन्दीको मिति २०७६ वैशाख मसान्तसम्मको विवरण तपसील बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १

क्र.सं.	पद	सेवा	समूह	उप-समूह	तह/श्रेणी	स्वीकृत	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	सचिव	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	समूहकृतनहुने	रा.प.प्रथम	१	१	०	
२	निर्देशक	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	एघारौँ	१	०	१	
३	उप-सचिव	प्रशासन	सा.प्र.	-	नवौँ/दशौँ	५	१	४	
४	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हार्डवे	नवौँ/दशौँ	४	२	२	
५	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	नवौँ/दशौँ	८	५	३	
६	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हा.पा./इरि.	नवौँ/दशौँ	१	१	०	
७	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	एगृ.इरि.	-	नवौँ/दशौँ	२	२	०	
८	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	नवौँ/दशौँ	१२	११	१	
९	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	नवौँ/दशौँ	६	६	०	
१०	सि.डि.ई	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	वि.आ.	नवौँ/दशौँ	५	१	४	
११	सि.डि.हा.जी.	ईन्जिनियरिङ्ग	जियोलेजी	हा.जि.	नवौँ/दशौँ	३	३	०	
१२	शाखाअधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	-	सातौँ/आठौँ	२०	१८	२	
१३	लेखाअधिकृत	प्रशासन	लेखा	-	सातौँ/आठौँ	४	३	१	
१४	कानूनअधिकृत	न्याय	कानून	-	सातौँ/आठौँ	१	१	०	
१५	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हार्डवे	सातौँ/आठौँ	१८	३	१५	

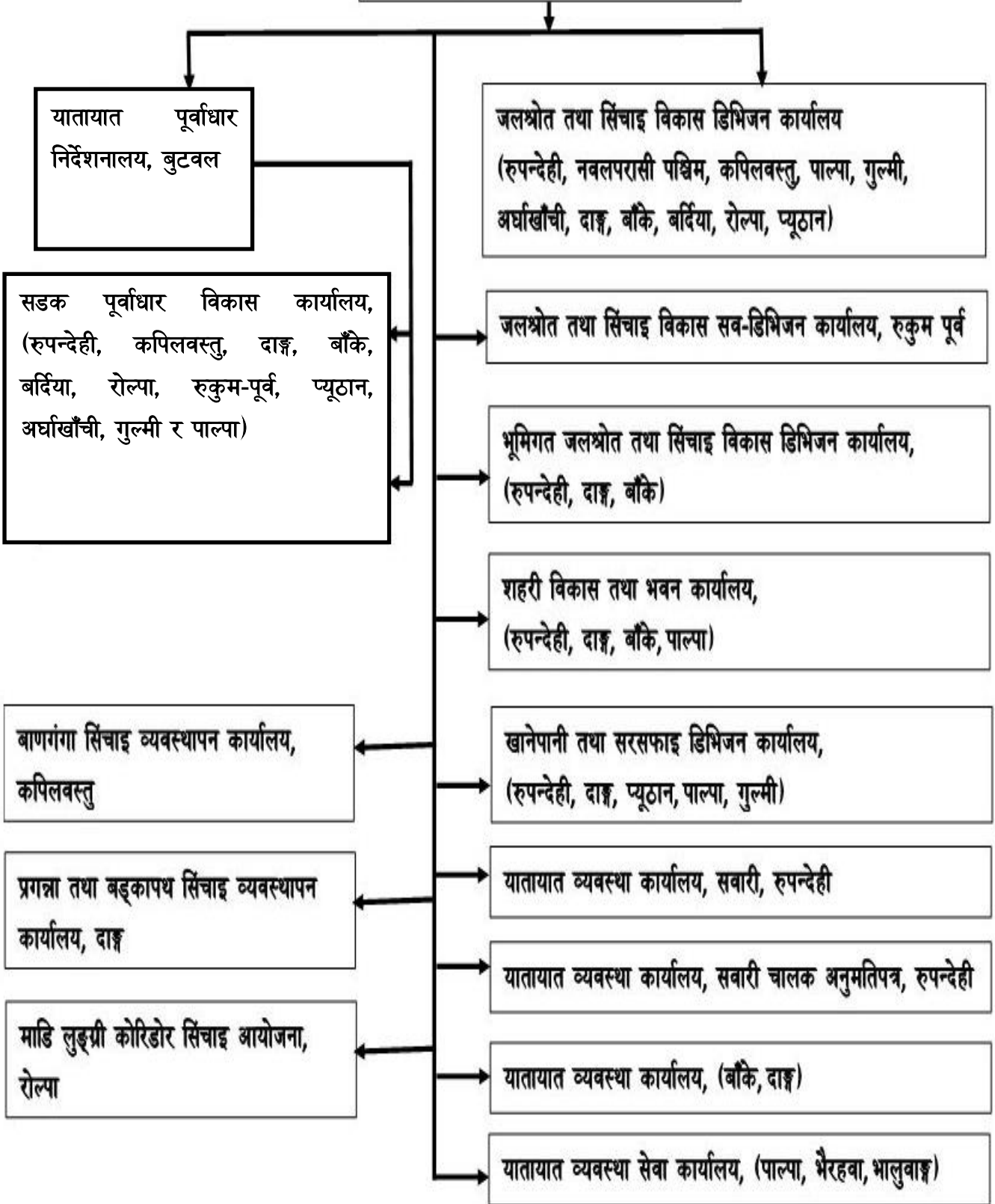
क्र.सं.	पद	सेवा	समूह	उप-समूह	तह/श्रेणी	स्वीकृत	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
१६	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	सातौं/आठौं	२५	१९	६	
१७	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	सातौं/आठौं	३९	२९	१०	
१८	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	एगृ.इरि.	-	सातौं/आठौं	४	४	०	
१९	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हा.पा.	सातौं/आठौं	४	१	३	
२०	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	सातौं/आठौं	२०	१७	३	
२१	ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	वि.आ.	सातौं/आठौं	१७	५	१२	
२२	मे.ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	ज.मे.	सातौं/आठौं	५	०	५	
२३	हा.जि.	ईन्जिनियरिङ्ग	जियोलोजी	हा.जि.	सातौं/आठौं	६	५	१	
२४	ना.सु./अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	-	पाँचौं/छैठौं	६०	५६	४	
२५	लेखापाल	प्रशासन	लेखा	-	पाँचौं/छैठौं	४५	४२	३	
२६	कम्प्यूटरअपरेटर	विविध	-	-	पाँचौं/छैठौं	३०	२८	२	
२७	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	एगृ.इरि.	-	पाँचौं/छैठौं	०	०	०	
२८	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हाईवे	पाँचौं/छैठौं	२७	५	२२	
२९	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	पाँचौं/छैठौं	६०	५०	१०	
३०	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	पाँचौं/छैठौं	३३	३०	३	
३१	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	पाँचौं/छैठौं	१८	१०	८	
३२	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	वि.आ.	पाँचौं/छैठौं	१२	४	८	
३३	सब-ईन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हा.पा.	पाँचौं/छैठौं	०	०	०	
३४	सि.ए.अर्गनाईजर	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	पाँचौं/छैठौं	८	३	५	
३५	अ.ग्र.हा.जी.	ईन्जिनियरिङ्ग	जियोलोजी	हा.जि.	पाँचौं/छैठौं	३	१	२	

क्र.सं.	पद	सेवा	समूह	उप-समूह	तह/श्रेणी	स्वीकृत	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
३६	खा.पा.स.टे.प्रथम	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	पाँचौं/छैठौं	१८	१५	३	
३७	महिलाकार्यकर्ता	विविध	-	-	पाँचौं/छैठौं	४	४	०	
३८	ल्याबटेक्निसियन	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	पाँचौं/छैठौं	६	०	६	
३९	मे.सुपरभाईजर	ईन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	ज.मे.	पाँचौं/छैठौं	८	७	१	
४०	सिनियरमेकानिक्स	ईन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	नि.उ.सम्भार	पाँचौं/छैठौं	३	३	०	
४१	इले.ओभरसियर	ईन्जिनियरिङ्ग	इलेक्ट्रिकल	ज.इलेक्ट्रिकल	पाँचौं/छैठौं	३	३	०	
४२	ए.ओ.	ईन्जिनियरिङ्ग	एगृ.इरि.	-	चौथो/पाँचौं	६	५	१	
४३	खा.पा.स.टे.द्वितीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	चौथो/पाँचौं	८	८	०	
४४	सह-लेखापाल	प्रशासन	लेखा	-	चौथो/पाँचौं	११	११	०	
४५	स.कम्प्यूटरअप.	विविध	-	-	चौथो/पाँचौं	३	३	०	
४६	ल्याबअसिस्टेन्ट	ईन्जिनियरिङ्ग	हाइवे		चौथो/पाँचौं	४	०	४	
४७	खरिदार	प्रशासन	सा.प्र.	-	चौथो/पाँचौं	२५	२४	१	
४८	ह.स.चा.	ईन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल			३६	३३	३	
४९	का.स.	प्रशासन				१०१	९०	११	
				जम्मा		७४३	५७३	१७०	

(स्रोत: भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय)

भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, प्रदेश नं ५

६.३ कानून निर्माणको अवस्था

क्र.स.	प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्)बाट र मन्त्रालयस्तरबाट स्वीकृत भएका नीति, कार्यविधि र निर्देशिकाहरु	प्रदेश सभामा पेश हुने विधेयकहरु	मन्त्रालय स्थापना भएपश्चात २०७६ पौष मसान्तसम्म पारित भएका कानूनहरु
१.	जनता आवास कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५ (प्रथम संशोधन)	प्रदेश सडक ऐन, २०७६	प्रदेश भवन ऐन, २०७५
२.	घरेलु सौर्य उर्जा अनुदान कार्यविधि, २०७४		सडक, यातायात तथा परिवहन सम्बन्धी ऐन, २०७६
३.	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (वास) कार्यविधि, २०७६		
४.	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा एकीकृत वस्ती तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रम कार्यविधि, २०७६		
५.	सडक छेउमा फ्युल फिलिड स्टेशन स्थापनाका लागि मापदण्ड, २०७६		
६.	भवन नियमावली (सहमतिका लागि कार्यदलमा पठाइएको, सहमति प्राप्तपछि म.प.मा पेश हुने)		

६.४ चालु आ.व.०७६/७७ को यस मन्त्रालयको नीति तथा कार्यक्रमहरु:

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
खानेपानी तथा सरसफाईतर्फ		
११०, १११	सघन खानेपानी विकास कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१२	अधिकांश आयोजनाहरुमा कार्य सुरु भएको
११२	सरसफाई तथा ढल व्यवस्थापन कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१३	आधुनिक शौचालय निर्माणको लागि डी.पी.आर. तयार भइसकेको
९३, १११	खानेपानी गुणस्तर तथाश्रोत संरक्षण कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१४	कपिलबस्तु जिल्लामा पानी परीक्षण प्रयोगशालाको डी.पी.आर.भइसकेको श्रोत संरक्षणको लागि स्थान छनोटगरीसर्भेक्षण कार्य
	खानेपानी आयोजना मर्मतसुधार तथा विस्तार कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१५	मर्मत सुधार तथा विस्तार कार्य भइरहेको
	माग भै आएका खा.पा.आहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सम्भाव्य आयोजनाहरुको मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिई डि.पि.आर तयार गर्ने ब.उ.शि.न ३३७०५०१२	निर्माण कार्य भइरहेको

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
	P WASH योजना तैयारी ब.उ.शि.न ३३७०००११	प्रदेशको १०९ ओटा स्थानीय तहको खानेपानी तथा सरसफाई योजना तैयारी गर्ने कार्यको लागि निर्देशिका तयार गरी स्वीकृत भएको, प्रदेशका १०९ वटै स्थानीय तह संग WASH Plan निर्माणका लागि सम्झौता सम्पन्न भई १०९ वटा स्थानीय तहका प्रति तह २ जना र मन्त्रालयले छनौट गरेको ६९ जना सहित २८७ जनालाई वास तालिमदिई तथ्यांक संकलनका लागि कार्य स्थल खटाइएको
९३,१११	खानेपानी तथा गुणस्तर सुधार कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०००१२०	खा.पा.सुरक्षा योजना लागू गर्न सम्पन्न ४० ओटा खानेपानी आयोजनाहरू छनोट सम्पन्न भइ कार्य जारी रहेको
११०,१११	उच्च प्रविधियुक्त केन्द्रीय खानेपानी कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०००१२०	अधिकांश आयोजनाहरूमा कार्यभइरहेको
	ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०००१२०	क.ब. का दुई वटा आयोजनाको लागि IEE कार्य सम्पन्न गरी बोलपत्र आव्हान गर्ने तयारी भएको
जलश्रोत तथा सिंचाइ तर्फ		
	प्रदेश तर्फ	
१२३	मझौला तथा वैकल्पिक प्रविधिमा आधारित सघनसिंचाइ कार्यक्रम: क्रमागत २ नयाँ गरी ९८ वटा मझौला तथा लघु सिंचाइ योजनाको निर्माण गरिनेछ ।	योजनाहरू निर्माणाधीन रहेको, कार्यान्वयनको प्रकृया अगाडि बढाइएको
१२४	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्यूबवेल सिंचाइ कार्यक्रम: ८८ वटा भूमिगत सिंचाइ आयोजनाहरू निर्माण गरिनेछ ।	कार्यान्वयनको प्रकृया अगाडि बढाइएको, योजनाहरू निर्माणाधीन रहेको
१२५	जलाशय निर्माण तथा पोखरी संरक्षण कार्यक्रम: दाङ जिल्लामा जलाशय आयोजना निर्माण गरिने छ ।	DPR तयारी तथा कार्यान्वयनको प्रकृया अगाडि बढाइएको
१२५	सिंचाइ आयोजना मर्मत सुधार तथा विस्तार कार्यक्रम: निर्माण पूरा भएका ठूला तथा मझौला सिंचाइ आयोजनाहरूको मर्मत सुधार र विस्तार हुने	निर्माण कार्य भइरहेको
१२६	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम: विभिन्न स्थानका २० वटा नदीहरूमा नदी नियन्त्रणको	योजनाहरूको ल.ई. तयार भइरहेको, ल.ई. तयार भएका योजनाहरूको ठेक्कापट्टाको प्रकृयामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरूमा निर्माण कार्य भइरहेको

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
	कार्य गरिनेछ ।	
	सशर्ततर्फ	
१२६	टार बजार संरक्षण कार्यक्रम वाणगंगानदी नियन्त्रण र रामग्राम स्तुपा संरक्षण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।	ठेक्कापट्टा / सम्झौताको प्रकृत्यामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरुमा निर्माण कार्य भइरहेको
	नदी नियन्त्रण कार्य: २१ वटा नदीमा नदी नियन्त्रणको कार्य गरिनेछ ।	योजनाहरुको ठेक्कापट्टा / सम्झौताको प्रकृत्यामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरुमा निर्माण कार्य भइरहेको
१२६	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण प्रविधि परियोजना: राग्न्सीपहिरो रुकुम, सेरा पहीरो रुकुम र डाँडाकटेरी पहिरो अर्घाखाँचीको व्यवस्थापन कार्यगरिनेछ ।	ल.ई. तयार भई योजनाहरु ठेक्कापट्टा / सम्झौताको प्रकृत्यामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरुमा निर्माण कार्य भइरहेको
१२५	मर्मत संभार आयोजनाहरु: मर्चवार सिंचाइ प्रणाली, रामपुर फाट सिंचाइ योजना र नारायणपुर सिंचाइ प्रणालीहरुको मर्मत संभार गर्ने	ल.ई. तयार भई योजनाहरु ठेक्कापट्टा / सम्झौताको प्रकृत्यामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरुमा निर्माण कार्य भइरहेको
	समृद्ध तराई मधेश सिंचाइ विशेष कार्यक्रम: (क्रमागत) ५३ वटा सतहत तथा भूमिगत सिंचाइ योजनाहरुको निर्माण सम्पन्न गर्ने	निर्माणकार्य भइरहेको
	नयाँ प्रविधिमा आधारित कार्यक्रम (क्रमागत) : ३५ वटा योजनाहरुको निर्माण सम्पन्न गर्ने	निर्माणकार्य भइरहेको
	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्यूबवेल सिंचाइ आयोजना (क्रमागत): २७ वटा योजनाहरुको निर्माण सम्पन्न गर्ने	निर्माणकार्य भइरहेको
१२५	वाणगंगा सिंचाइ व्यवस्थापन प्रणाली वाणगंगा सिंचाइ प्रणालीको मर्मत सुधार र विस्तार हुने	ठेक्कापट्टा / सम्झौताको प्रकृत्यामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरुमा निर्माण कार्य भइरहेको
१२५	प्रगन्ना सिंचाइ व्यवस्थापन प्रणाली: प्रगन्ना सिंचाइ प्रणालीको मर्मत सुधार र विस्तार हुने	ठेक्कापट्टा / सम्झौताको प्रकृत्यामा भएको, सम्झौता भएका ठेक्काहरुमा निर्माण कार्य भइरहेको
आवास तथा भवन महाशाखा तर्फको		
१२९	आवास व्यवस्था तथा बस्ती विकास कार्यक्रम ४७ वटा	जम्मा आयोजना ४७ वटा मध्ये २६ वटा खरीद प्रक्रियामा, १८ वटा निर्माणाधीन, ३ वटाको ल.ई. भइरहेको ।
१३३, १३४	सरकारी भवन निर्माण तथा सभाहल निर्माण कार्यक्रम १३ वटा आयोजना	जम्मा १३ वटा आयोजना मध्ये ४ वटा खरीद प्रक्रियामा, १ वटा निर्माणाधीन, ८ वटाको ल.ई. भएको ।
१३१, १३२	शहरी पूर्वाधार विकास कार्यक्रम ३२ वटा	जम्मा ३२ वटा आयोजना मध्ये १७ वटा खरीद प्रक्रियामा, ८ वटा निर्माणाधीन, १ सम्पन्न, ३ वटा

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
		महानगरको अध्ययन तथा कार्यान्वयनको लागि प्राधिकरण गठन प्रक्रियामा रहेको ।
१२८	आवास, भवन मर्मत तथा विस्तार कार्यक्रम ४ वटा	४ वटा कार्यालयमार्फत नियमितरूपमा सरकारी कार्यालय तथा आवास मर्मत कार्य निरन्तर भइरहेको ।
१२९	जनता आवास कार्यक्रम आवास संख्या ३२१४ वटा	जम्मा ३२१४ आवास मध्ये ३०४ वटा सम्पन्न, २६१७ वटा कार्यान्वयनमा रहेको, २९३ वटा छनौट प्रक्रियामा
	आवास, भवन तथा शहरी विकास अनुसन्धान तथा परामर्श सेवा कार्यक्रम	भवन नियमावली, २०७६, जनता आवास कार्यविधि, २०७५(संशोधन), विपद् प्रभावित क्षेत्रमा एकीकृतवस्ती तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रम कार्यविधि, २०७६ तयार भएको ।
सडक तर्फको		
१०३	रामपुर कपुरकोट सडक (जिवराज आश्रित कृष्णसेन इच्छुक मार्ग)	पूर्वाधारविकास कार्यालय, प्युठानबाट पेश भएको प्युठान जिल्लामा रहेकोदाखाक्वाडी-बज्रिवाङ्ग-भिग्री खण्ड (५ कि.मी.) र रोल्पा जिल्लाको दहवन, निगालपानी (०+००० देखि ११+५००) को लागत अनुमान स्वीकृत भई प्रदेश योजना आयोगबाट बहुवर्षीय आयोजनाको रूपमा स्वीकृत भई बोलपत्र आह्वान भएको । पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मीबाट संचालितअघिल्लो आ.व.को निर्माण कार्य भइरहेको साथै तानसेन-रीडी वाइपास खण्ड (पाल्पा) र सन्धीखर्क-धारापानी-चुजाठाँटी खण्ड (अर्घाखाँची) को को लागत अनुमान स्वीकृत भई प्रदेश योजना आयोगबाट बहुवर्षीय आयोजनाको रूपमा स्वीकृत भई बोलपत्र आह्वान भएको । प्रदेश सडक ऐन, २०७६ को पेश भएको ।
	दामोदरमार्ग कुइरेपानी सर्प सडक	गतआ.व. को बहुवर्षीय ठेक्कालाई निरन्तरता दिइएको र चालू आ.व.मा विनियोजित रकमकोबहुवर्षीय ठेक्काका लागि ल.ई. तयारीको काम भइरहेको । विद्युत पोल व्यवस्थापन गर्ने विषयमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग छलफल भएको
	धागो कारखाना चरङ्गे झुम्सा सडक	पूर्वाधारविकास कार्यालय, रुपन्देहीबाट गत आ.व. मा संचालित ठेक्का सम्पन्न भइचालू आ.व.को बाँकी बजेट कार्यान्वयनको लागि सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, पाल्पाबाट गत आ.व.को कार्य ९० प्रतिशत सम्पन्न,चालू आ.व.को ठेक्काको काम शुरु भएको ।
१८०	पूर्वाधारविकास सञ्चालन गर्ने आयोजना वा कार्यालय प्रमुखसँग कार्य सम्पादन करार गरीने	कार्य सम्पादन करार सम्झौता भएको ।
१९६	स्थानीयतहका केन्द्रहरूलाई प्रदेशका मुख्य सडक सञ्जालहरूसँग जोड्ने	२९वटा स्थानीय गा.पा. पहुँच मार्ग मध्ये २७ वटा कार्यान्वयन भएको । -चन्द्रकोट गा.पा. पहुँचमार्ग, गुल्मीकोचालू आ.व.को संघीय सरकारसँगको समपूरक आयोजना अन्तर्गत बहुवर्षीय ठेक्का

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
		भएको । -धुर्कोट गा.पा. पहुँचमार्ग गुल्मीको बहुवर्षीय ठेक्का गरिएको, अन्य गा.पा. पहुँचमार्गको बहुवर्षीयखरीद गुरुयोजना तयारको क्रममा रहेको ।
११८	पर्यटनस्थल पहुँच मार्ग निर्माण गरिने	१४ वटा आयोजना मध्ये १२ वटा कार्यान्वयनको चरणमा रहेको । -तम्घास रेसुङ्गा मार्गमा नेपाल सरकारको हस्तान्तरित आयोजना अन्तर्गत पूरा खण्डमा ठेक्का भएकोले काम गर्नु नपर्ने । अन्य आयोजना रकमान्तरको प्रक्रियामा रहेको । त्यसैगरी गैरीगाँउ डाँडागाँउ हुँदै तिनपाहेनी धार्मिक स्थल ट्रेकिङमार्गको नयाँ तरिकाबाट सिमेन्ट प्रयोग नगरी काम गर्ने गरी सम्बन्धीत कार्यालयबाट ठेक्का आव्हान हुने क्रममा रहेको ।
११९	उद्योगस्थल पहुँच मार्ग निर्माण गरिने	४वटा उद्योग स्थल पहुँच मार्ग ठेक्का प्रकृत्यामा रहेको ,
११९	कृषिसडक निर्माण गरीने	४वटा उद्योग कृषि सडक ठेक्का प्रकृत्यामा रहेको
११५	प्रदेशस्तरीय सडकहरूको निर्माण र स्तरोन्नति गर्ने	११६ मध्ये ११० वटा आयोजना ठेक्का प्रकृत्या पूराभई निर्माण कार्य शुरु भएको ।
११५	प्रदेशक्षेत्र स्तरीय सडकहरूको निर्माण र स्तरोन्नति गर्ने	११३ मध्ये १११ वटा आयोजना कार्यान्वयन भइरहेको । ठेक्का प्रकृत्या पूराभई अधिकांशआयोजना सम्झौताको चरणमा रहेका
११७	नेपाल भारत सीमा क्षेत्र जोडने सडकहरू निर्माण गर्ने	१७ वटा सीमा सडकहरूको ठेक्का प्रकृत्या अन्तिम चरणमा रही अधिकांश आयोजनामा सम्झौतासमेत भई काम शुरु भएको ।
१२०	विभिन्न जिल्लामा सडक तथा चक्रपथ निर्माण गर्ने	सैनामैनाचक्रपथ, तिलोत्तमा चक्रपथ, बनगाई मोतीपुर भलवाड डोहटे सडक, कृष्णनगर RTO बालापुरदर खैरी मरामसडक आयोजना अन्तर्गत अधिल्लो आ.व.को कामलाई निरन्तरता दिइएको ।
१०८,१०९	प्रदेशको रणनीतिक, स्थानीय पहुँच मार्ग र यातायात गुरुयोजनामा परेका सडकहरूमा १०० मिलम्वाइ र अधिकतम २० करोडको लागतको सडक पुल निर्माण हुने	२५ वटा क्रमागत सडक पुलको निर्माण कार्य जारी रहेको साथै प्राथमिकीकरणका आधारमा छनौट भएका ३० वटा नयाँ सडक पुलको डिपिआर चेकजाँच एवं ल.ई. तयारीको काम अगाडि बढिरहेको ।
१२२	नेपालसरकारबाट हस्तान्तरण भई आएका सडक तर्फका आयोजनाहरू निर्माण गर्ने	केन्द्रसरकारबाट हस्तान्तरण भएका २७ वटा रणनीतिक सडक तथा १६८ वटा सम्भावित प्रादेशिकसडक आयोजना निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको ।

तालिका नं. २ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान

(रु.हजारमा)

क्रसं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
खानेपानी तथा सरसफाईतर्फ											
१.	सघन खानेपानी विकास कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१२	२०३	१३१२५००		४७	२६९८७२	२१	२०	१००	११८१२५०	९०
२.	सरसफाई तथा ढल व्यवस्थापन कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१३	८	४८०००		१३	३४८	१		१००	४३२००	९१
३.	खानेपानी गुणस्तर तथाश्रोत संरक्षण कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१४	३०	१६०००		२९	१६९३	११		१००	१४४००	९१
४.	खानेपानी आयोजना मर्मतसुधार तथा विस्तार कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०५०१५	१९३	७००००		३१	६३३६	९		१००	६३०००	९०
५.	माग भै आएका खा.पा.आहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सम्भाव्य आयोजनाहरुको मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिई डि.पि.आर तयार गर्ने ब.उ.शि.न ३३७०५०१२	३८०	२७४००		२०	१०००	४		१००	२४६६०	९२

क्रसं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
६.	नयाँ माग भएका खा.पा.आहरुको डि.पि.आर पश्चात कार्यन्वयनगर्ने ब.उ.शि.न ३३७०५०१२	५०	५४५००		८	१५९५	३		१००	४९०५०	९०
७.	स्थान विशेष खानेपानी आयोजनाहरुको मन्त्रालयबाट स्वीकृतिलिईकार्यान्वयन गर्ने ब.उ.शि.न ३३७०५०१२	१००	५०००		०	०	०		१००	४५००	९१
८.	PWASH योजना तैयारी ब.उ.शि.न ३३७०००११	१०९	११०००		४५	३५००	३२		१००	९९००	९०
९.	खानेपानी तथा गुणस्तर सुधार कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७००१२०	४१	९५००		२१	५५०	६		१००	८५५०	९०
१०.	उच्च प्रविधियुक्त केन्द्रीय खानेपानी कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७००१२०	६३९	४८६९७०		५५	३६९४५८	७६		२५	४३८२७३	९२
११.	ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रम (३ वटा खा.पा.आ) ब.उ.शि.न ३३७००१२०	३	१०७६८		१७	१००	१		१००	९६९१	९०

क्रसं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
१२.	डिप ट्युबेल आयोजना मर्मत सुधार ब.उ.शि.न ३३७००१२०	८	२५३२९		११	५८२१	२३		१००	२२७९६	९०
१३.	तराई-मधेश खानेपानी सुधार कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७००१२०	१४६	३२६२६३		३५	२१७६९९	६७		१००	२९३६३७	९१
जलश्रोत तथा ऊर्जा विकासतर्फ											
१४.	मझौलातथा वैकल्पिक प्रविधिमा आधारित सघन सिंचाइ कार्यक्रम	३०.५०	७३६९	१८	५९.०२	२५६१	३४.७५	३०.५०	१००	७३६९	१००
१५.	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्यूब्वेल सिंचाइ कार्यक्रम	१२.७०	३०६१	७	५५.१२	१००	३.२७	१२.७०	१००	३०६१	१००
१६.	जलाशय निर्माण तथा पोखरी संरक्षण कार्यक्रम	१.५०	३५०	०.८	५३.३३	११	३.१५	१.५०	१००	३५०	१००
१७.	सिंचाइ आयोजना मर्मत सुधार तथा विस्तार कार्यक्रम	४.२०	१०१२	२	४७.६२	२२०	२१.७५	४.२०	१००	१०१२	१००
१८.	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	७.१०	१७०७	४	५६.३४	५५१	३२.२७	७.१०	१००	१७०७	१००
१९.	टार बजार संरक्षण कार्यक्रम	०.५०	१००	०.३	६०	२०.३	२०.२५	०.५०	१००	१००	१००

क्रसं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
२०.	नदी नियन्त्रण कार्य	५.९०	१४०६	३	५०.८५	४४२	३१.४५	५.९०	१००	१४०६	१००
२१.	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण प्रविधि परियोजना	०.५०	१००	०.३	६०	१६.४	१६.३५	०.५०	१००	१००	१००
२२.	मर्मत संभार आयोजनाहरु	१.२०	२८७	०.७	५८.३३	६०.८	२१.१८	१.२०	१००	२८७	१००
२३.	समुद्र तराई मधेश सिंचाइ विशेष कार्यक्रम (क्रमागत)	९.३०	२२३५	५	५३.७६	५५५	२४.८५	९.३०	१००	२२३५	१००
२४.	नयाँ प्रविधिमा आधारित कार्यक्रम	१.८०	४३०	१.२	६६.६७	९२	२१.३९	१.८०	१००	४३०	१००
२५.	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्यूबवेल सिंचाइ आयोजना	४.२०	१००५	२	४७.६२	१६०	१५.९७	४.२०	१००	१००५	१००
२६.	मझौला सिंचाइ आयोजना	१२.००	२८९५	७	५८.३३	८९३	३०.८६	१२.००	१००	२८९५	१००
२७.	वाणगंगा सिंचाइ व्यवस्थापन प्रणाली	४.००	९५८	२	५०	११.३	१.१८	४.००	१००	९५८	१००
२८.	प्रगन्ना सिंचाइ व्यवस्थापन प्रणाली	१.७०	४००	१	५८.८२	८५.२	२१.३	१.७०	१००	४००	१००
सडक तर्फ											
२९.	प्रदेश स्तरका प्रमुख राजमार्ग	१८	९८५०००	१६	८९%	२०८४२९	२१%	१८	१००	९८५०००	१००%
३०.	प्रदेशक्षेत्र स्तरिय सडक	११३	५६२४८०	१११	९८%	९८४६८	१८%	११३	१००	५६२४८०	१००%
३१.	प्रदेशस्तरीय सडक	११६	५८१६२३	११०	९५%	११६१५०	२०%	११६	१००	५८१६२३	१००%

क्रसं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
३२.	स्थानीयपहुँच मार्ग	२९	७५००००	२७	९३%	७५४३४	१०%	२९	१००	७५००००	१००%
३३.	पर्यटनस्थल पहुँच मार्ग	१४	२५६०००	१२	८६%	२१०४	१%	१४	१००	२५६०००	१००%
३४.	सीमाक्षेत्र सडक कार्यक्रम	१७	२५५०००	१७	१००%	२३३०२	९१.३८	१७	१००	२५५०००	१००%
३५.	समपूरकआयोजनाहरु	६	५०००००	५	८३.३३	१०१४२	२.०२	६	१००	५०००००	१००%
३६.	सडकपुल	२५	७४२३२०	२२	८८	१०८८५१	१४.६६	२५	१००	७४२३२०	१००%
३७.	झोलुङ्गेपुल	४	२२५००	३	७५	०	०	४	१००	२२५००	१००%
३८.	कृषिसडक मार्ग	४	८००००	४	१	०	०	४	१००	८००००	१००%
३९.	उद्योगपहुँच मार्ग	४	१४०००	४	१	०	०	०	१००	१४०००	१००%
४०.	अन्य पहुँच मार्ग	४	४००००	४	१	०	०	४	१००	४००००	१००%
४१.	नियमितमर्मत सम्भार	११२	२५५०००	१०९	९७	७६७६१	३०.१०	११२	१००	२५५०००	१००%
४२.	आवधिकमर्मत सम्भार	७६	२०००००	३१	४०.७९	२६६०२	१३.३०	७६	१००	२०००००	१००%
सडक सशर्त											
४३.	रणनीतिकसडक	२७	१३४४०००	२७	१	२२८९५७	१७.०३	२७	१००%	१३४४०००	१००%
४४.	प्रादेशिकसडक(पु.वि.का.)(सि.डि.का.)	१६८	९२८७६८	१६१	९५.८३	३०६४०६	३२.९९	१६८	१००%	५०००००	१००%
४५.	SNRTP	१९	३०१६८२	१९	१	१४५०५९	४८.०८	१९	१००%	३०१६८२	१००%

क्रसं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
४६.	स्थानीयसडक पुल	२६	१४८४००	५	१९.२३	१२९७३	८.७४	२६	१००%	१४८४००	१००%
४७.	झोलुङ्गेपुल	८	४६०००	३	३७.५	५८०१	१२.६१	८	१००%	४६०००	१००%
४८.	बृहतलुम्बिनी चक्रपथ	१	१२००००	१	१००	४६१४५	३८.४५	१	१००%	१२००००	१००%
आवास तथा भवनतर्फ											
४९.	आवास व्यवस्था तथा वस्ती विकास कार्यक्रम (ब.उ.शि.नं.३३७०४०१२)	४७	४५०००	४४	९०	४५६४५	१०.१४	४५	९६	४५००००	१००
५०.	सरकारी भवन निर्माण तथा सभाहल निर्माण कार्यक्रम (ब.उ.शि.नं.३३७०४०१३)	१३	२६३०००	५	४०	२२८००	८.६७	१३	१००	२६३०००	१००
५१.	शहरीपूर्वाधार विकास कार्यक्रम ब.उ.शि.न ३३७०४०१४	३२	१८३०००	२२	७०	४५४००	२४.८१	२५	७८	१८३०००	१००
५२.	आवास, भवन मर्मत सुधार तथा विस्तार कार्यक्रम (ब.उ.शि.न ३३७०४०१५)	४	११९०००	४	१००	४४१५५	३७.११	४	१००	११९०००	१००
५३.	जनता आवासकार्यक्रम (ब.उ.शि.न ३३७००१२०)	३२१४	७५१४००	२९२१	९०	१५२७००	२०.३२	३२१४	१००	७५१४००	१००

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ सम्मको प्रगति			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट %
५४.	आवास, भवन तथा शहरी विकास अनुसन्धान तथा परामर्श सेवाकार्यक्रम (ब.उ.शि.न ३३७०००११)	२८	५५०००				०.००	२८	१००	५५०००	१००

तालिका नं. ३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्च

(रु.हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शि.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	फागुन मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च%	
१.	३३७०००११३	चालु	८७६९५००	१८४२३२४	२१		
२.	३३७०००११४	पूँजीगत	१५३५०७८०	३२००११३	२०.८५		

(स्रोत: भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय)

६.५ राजस्व संकलनको विवरणः

६.५.१ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरणः

तालिका नं. ४ आर्थिक वर्ष ०७६/७७ को अर्धवार्षिक राजस्व संकलन विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमानः

रु.हजारमा

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान
१.	३३१५८-सवारी कर	लक्ष्य नतोकिएको	११८३१२७	-	२३६९७००
२.	१४२५६-स.द.कि र स.चा.अ.प		१८८४९७		३८३११०
३.	१४२२५-यातायात क्षेत्रको आय		६८५१५		१३९५८०
४.	१४३१२		७७		१६०
जम्मा			१४४०२१६		२८९२५५०

६.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरणः

सडक तर्फः

चालु आ.व.को अर्धवार्षिक सम्ममा ३०५३ जना/महिनाले रोजगारी प्राप्त ।

जलश्रोत तथा सिंचाइतर्फः

प्रत्यक्ष रुपमा २०५१ जना र अप्रत्यक्ष रुपमा २५८२ जनाले औषत ३ महिनाको रोजगारी प्राप्त ।

खानेपानीतर्फः

प्रत्यक्ष रुपमा १५६८ जना र अप्रत्यक्ष रुपमा २०५७ जनाले औषत ३ महिनाको रोजगारी प्राप्त ।

शहरी विकास तथा भवनतर्फः

प्रत्यक्ष १२३५ जना र अप्रत्यक्ष १५४६ जनाले औषत ३ महिनाको रोजगारी प्राप्त ।

६.७ समस्या तथा चुनौतीहरुः

यस मन्त्रालयद्वारा कार्यसम्पादन गर्ने क्रममा आइपरेका समस्या तथा चुनौतीहरु देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

- आवश्यक जनशक्तिको कमी ।
- समायोजित सेवा, समूह र उपसमूह मिल्ने तर पद नमिल्ने कर्मचारीहरुको व्यवस्थापनमा कठिनाई ।
- विद्युत पोलहरुको स्थानान्तरण,
- संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबीच आयोजनामा दोहोरोपना,
- निर्माण व्यवसायीको कार्यक्षमतामा कमी
- केन्द्रबाट हस्तान्तरित योजनाहरुमा अति न्यून बजेट विनियोजन भएको ।
- कार्यालय संचालनका लागि घरभाडामा न्यून रकम विनियोजन हुनु ।

- स्वीकृत नयाँ सिंचाइ योजनाहरूको लागि विनियोजित बजेट न्यून भएको योजना स्वीकृत गराई कार्यान्वयनमा जान बजेटको सुनिश्चता नभएको
- नदीजन्य पदार्थको निकासी मंसीरबाट हुने भएकोले निर्माण कार्य सञ्चालनमा कठिनाई ।
- जनसहभागिता जुटाउन कठिन भएको

६.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू:

- (१) जनशक्तिको अभाव: स्वीकृत दरबन्दीको रिक्त प्रविधिकको पदपूर्तिको लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयसँग समन्वय गरी हाललाई तत्कालको कार्य सम्पन्न गर्न परामर्श सेवा मार्फत सेवा खरिद गरी रिक्त दरबन्दी बमोजिमको ईन्जिनियर, सब-ईन्जिनियर राखी रिक्तता हटाई पदपूर्ति गर्न लगाउने सहमति बमोजिम आवश्यक सबै कार्यालयहरूलाई निर्देशन गरिएको छ ।
- (२) बजेटको अभाव: बजेटको समस्या समाधान गर्न र सशर्तका योजनाहरू समयमै गुणस्तरीय ढङ्गले सम्पन्न गर्न तपसील बमोजिम माग गरी पठाइसकिएको छ र बजेट आउने क्रम पनि जारी भएको छ ।
  - (क) सडकतर्फ मिति २०७६/०८/२३ गतेको पत्रबाट २०३ गोटा मध्ये १८० गोटा योजना सम्पन्न गर्न रु.४,४५,०८,४८,९८०/- यसै आ.व.को लागि माग गरी भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयलाई माग गरी पठाइएकोमा हालसम्म रु.१,७५,००,००,०००/- प्राप्त भइसकेको छ । बाँकी २,७०,०८,४८,९८०/- बजेट प्राप्त हुन आवश्यक छ । बाँकी रहने २३ वटा आयोजनाहरू आगामी आ.व.मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । जसका लागि ३१,६१,४९,०००/- बजेट आवश्यक छ ।
  - (ख) खानेपानी तर्फ कुल हस्तान्तरित ६२५ गोटा आयोजनामध्ये यस आ.व.मा १२५ गोटा सम्पन्न गर्न थप रु. २,०२,६१,५८,०००/- श्री खानेपानी मन्त्रालय, सिंहदरबारलाई मिति २०७६/०८/२३ को पत्र मार्फत माग गरिएकोमा हालसम्म रु.४०,००,००,०००/- प्राप्त भइसकेको छ । बाँकी रहेका ५०० गोटा आयोजनाहरूलाई आउँदो २ वर्ष भित्र २५०-२५० का दरले ७.५ अर्ब प्रतिवर्षका दरले बजेट व्यवस्था गर्न प्रस्ताव गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।
  - (ग) सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण तर्फ कुल हस्तान्तरित ६५ गोटा आयोजना मध्ये ५० गोटा यस आ.व.मा सम्पन्न गर्न रु.१,५५,०९,०७,०००/- मिति २०७६/०८/२३ को पत्रबाट माग गरिएकोमा हालसम्म रु.५०,००,००,०००/- प्राप्त भइसकेको छ । यति सम्पन्न भएपछि बाँकी रहेका १५ गोटालाई आगामी आ.व.मा रकम रु.८४,५३,०६,०००/- व्यवस्था गरी सम्पन्न गर्ने व्यवस्था गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।
- (३) केन्द्रबाट हस्तान्तरित योजनाहरूमा विनियोजित बजेट भित्र रही आवास संख्या निर्धारण गरिएको ।

६.९ आगामी कार्यदिशा:

- नागरिकमा आधारित हासिल गर्ने लाभ र लागतको मूल्याङ्कन गरी योजना छनौट गर्ने ।
- योजनाको प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था गरी योजनाको गुणस्तरीयता कायम गर्ने तर्फ अग्रसर हुने ।

- योजना छनौट र कार्यान्वयनमा प्राथमिकीकरण ।
- खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा आगामी तीन वर्ष भित्र “एक घर: एक धारा” को अभियान सफल पारी नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने र वडा,गाँउ,नगर, जिल्ला र प्रदेशलाई पूर्ण सरसफाई उन्मुख घोषणा गर्ने ।
- गाँउपालिका पहुँच मार्गलाई आगामी तीन वर्ष भित्र कालोपत्रे गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- प्रदेश स्तरीय सडक, अन्तराष्ट्रिय सिमा जोड्ने सडक, पूल, झलुङ्गे पूलको गुणस्तरीय कायम गर्ने ।
- विद्युतको पहुँच नपुगेका घरधुरीमा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन गरी सोलार बत्ती पुन्याई ‘उज्यालो प्रदेश’ बनाउने ।
- जलाशययुक्त क्षेत्रको निर्माण र सिंचाइ गर्न सक्ने कृषियोग्य भू-भागमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउने ।
- दलित, सीमान्तकृत, लोपोन्मुख जातिका लागि आवास निर्माणका लागि जनता आवास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- सुरक्षित यातायातलाई मध्यनजर राखी सडक निर्माण कार्यलाई जोड दिइने ।

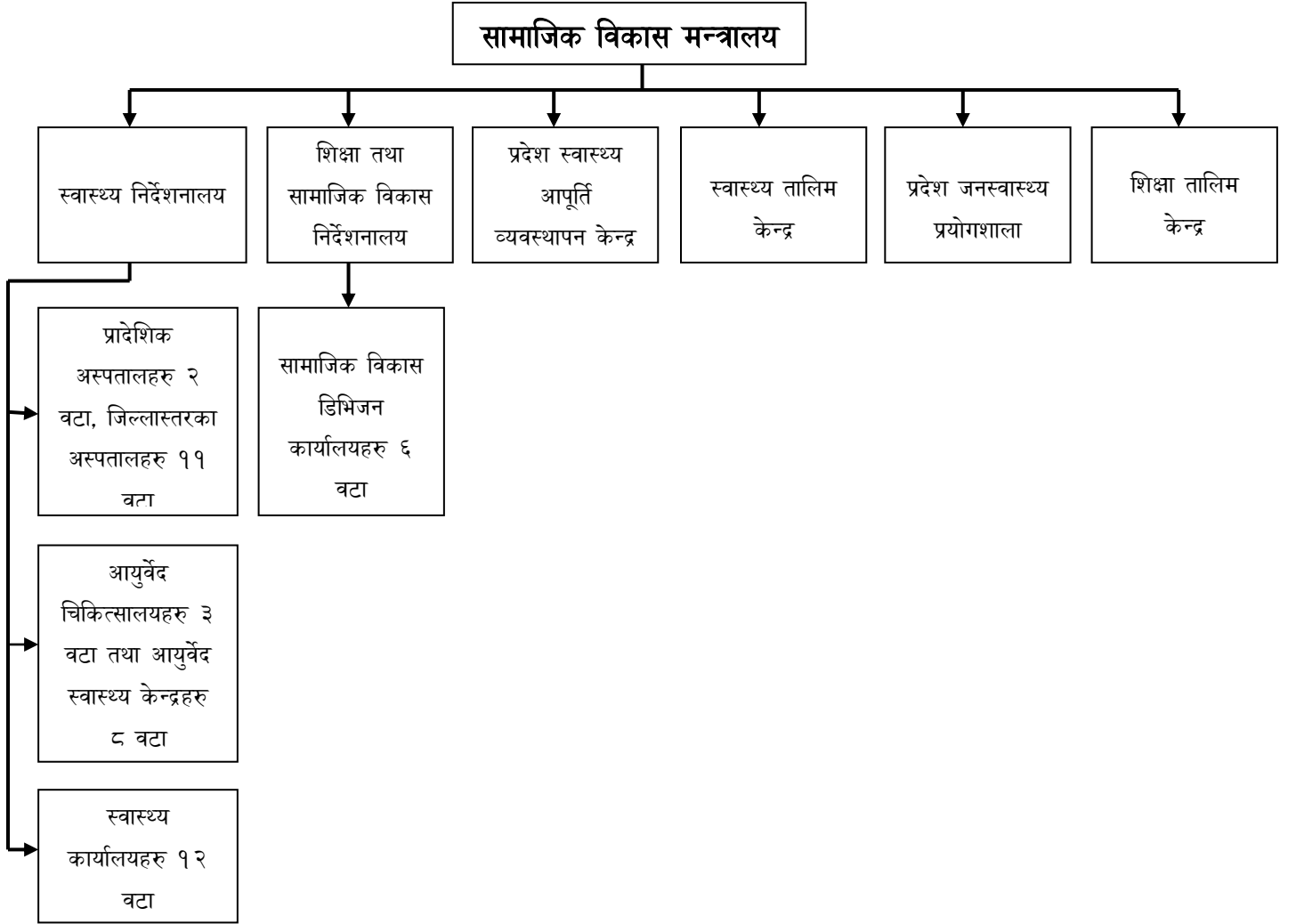
६.१० निष्कर्ष

मन्त्रालयलाई कार्यविस्तृतीकरण अनुसार देखिएका जिम्मेवारी पूरा गरी नागरिकलाई विकासको प्रतिफल प्रदान गर्नतर्फ मन्त्रालयका गतिविधि केन्द्रित छन् । प्रदेश सरकारले नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरेका विषयवस्तुमा केन्द्रित रही बजेट निर्माण कार्यान्वयन भइरहेको अवस्था छ । कार्यालय स्थापना, प्राविधिक जनशक्ति व्यवस्थापन र प्रदेश कानूनको निर्माणसमेत समस्याका रूपमा रहेता पनि उक्त कार्यहरुको कुशलतापूर्वक व्यवस्थापन भइरहेको छ । पूँजीगत खर्च गर्ने क्षमताको विकास सार्वजनिक खरिद ऐन पूर्णरूपमा परिपालन, निर्माण व्यवसायीको आचारसंहितामा कडाई, परामर्श सेवा भित्रका दुर्बल पक्षको निराकरण, पारदर्शिता नागरीकको सूचनाको हकलाई सम्मान गर्ने वातावरण सिर्जना गरी सुशासन कायम गर्ने प्रदेश सरकारले अगाडि सारेको “समृद्ध प्रदेश:खुसी जनता”को नारालाई सार्थक बनाउन मन्त्रालय प्रतिबद्ध रहेको छ ।

परिच्छेद-७
सामाजिक विकास मन्त्रालय

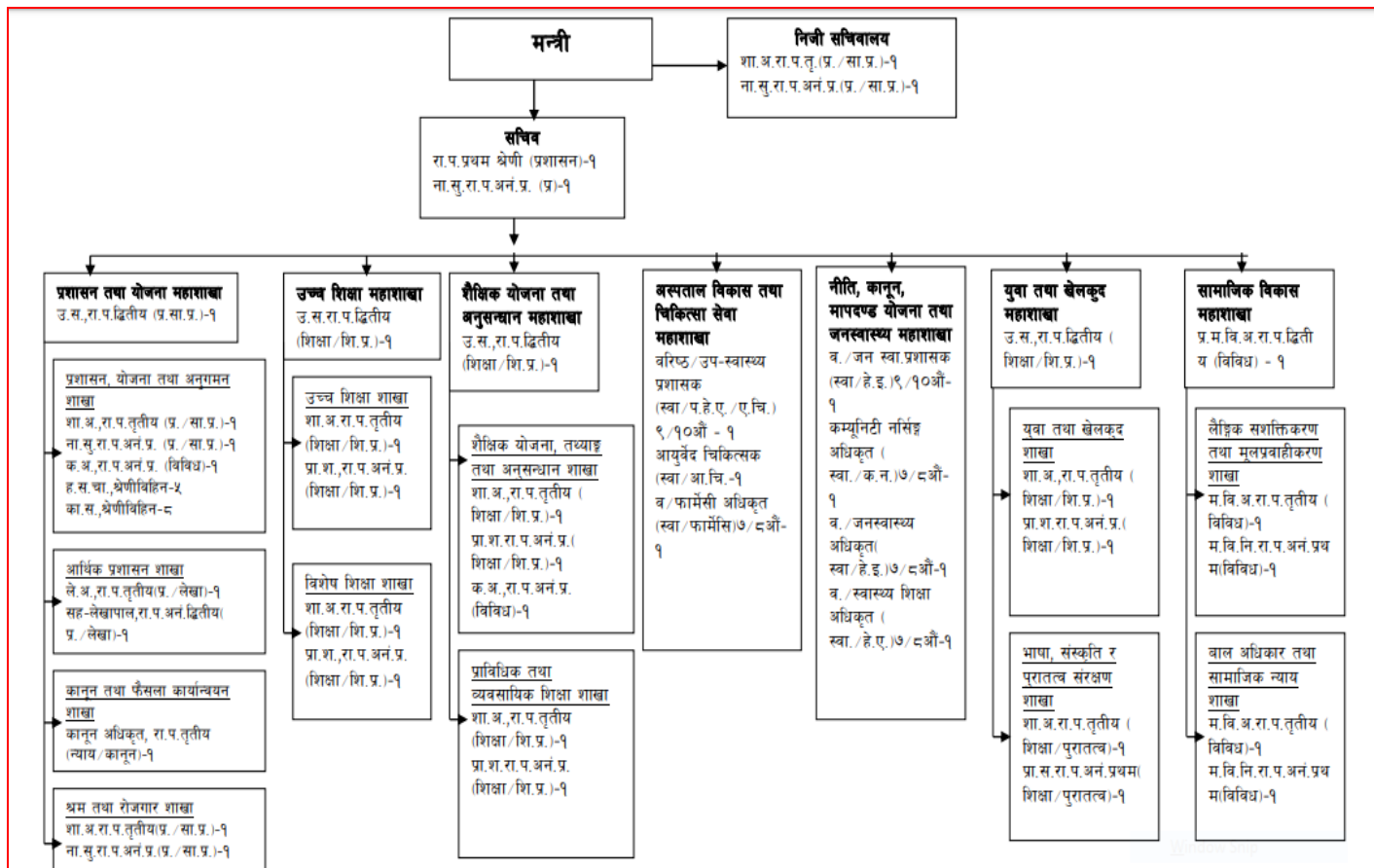
७.१. संगठन संरचना तथा जनशक्ति

७.१.१ संगठन संरचनामा मन्त्रालयगत निकायहरु

(स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रालय)

तालिका नं २ दरबन्दी तेरिज

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रालय

तालिका नं.-३ सामाजिक विकास मन्त्रालयको दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

क्र. स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी	पदपूर्ति संख्या	रिक्त दरबन्दी
१	प्रदेश सचिव	प्रशासन		रा.प.प्रथम	१	१	०
२	उप सचिव	प्रशासन	प्रशासन	नवौ/दशौ	१	१	०
३	उप सचिव	शिक्षा	शिक्षा	नवौ/दशौ	३	३	०
४	प्र.म.वि. .अधिकृत	विविध		नवौ/दशौ	१	१	०
५	वरिष्ठ जनस्वास्थ्य प्रशासक	स्वास्थ्य	हे.ई	नवौ/दशौ	१	०	१
६	वरिष्ठ उपस्वास्थ्य प्रशासक	स्वास्थ्य	प.हे.एए.ची	नवौ/दशौ	१	१	०

७	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	सातौ/आठौ	३	३	०
८	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	सातौ/आठौ	१	१	
९	शाखा अधिकृत	शिक्षा	शि.प्र.	सातौ/आठौ	५	५	
११	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प.तृ.	१	१	
१२	म. वि. अधिकृत	विविध		सातौ/आठौ	२	२	
१३	आयुर्बेद चिकित्सक	स्वास्थ्य	आयुर्बेद	आठौ	१	१	
१४	कम्प्यूटर इञ्जिनियर	विविध	विविध	रा प तृतीय	१	०	१
१५	क.न.अधिकृत	स्वास्थ्य	क.नर्सिङ	सातौ/आठौ	१		१
१६	ब. ज.स्वा. अधिकृत	स्वास्थ्य	हे.ई.	सातौ/आठौ	१		१
१७	ब. फार्मेसी अधिकृत	स्वास्थ्य	फार्मेसी	सातौ /आठौ	१		१
१८	ब. स्वा.शि.अधिकृत	स्वास्थ्य	हे.ए.	सातौ/आठौ	१	१	
१९	नायब सुब्बा	प्रशासन	सा.प्र.	पाचौ/छैठौ	४	४	
२०	प्रा.स.	शिक्षा	शि.प्र.	पाचौ/छैठौ	५	२	३
२१	क.अ.	विविध		पाचौ/छैठौ	३	२	१
२२	म.वि.निरीक्षक	विविध		पाचौ/छैठौ	२	१	१
२३	स.ले.पा.	प्रशासन	लेखा	चौथो/पाचौ	१	१	
२४	ह.स.चा.			श्रेणी बिहिन	५	५ (३ जना करार सेवाबाट)	
२५	का.स.	प्रशासन		श्रेणी बिहिन	८	८ करार सेवा बाट)	
	जम्मा				५४	४४	१०

७.२ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरु:

- कक्षा १० को गणित तथा विज्ञान विषयको नतिजा सुधार अभियान संचालन: प्रदेशका ७४२ विद्यालयहरुमा विज्ञान र ८८८ विद्यालयहरुमा गणित गरी झण्डै ५३०० विद्यार्थीहरुलाई उपचारात्मक कक्षाहरु सञ्चालन

- सामुदायिक क्याम्पसका शिक्षकहरूलाई अनुसन्धान कार्यशाला सम्पन्न गरी २० वटा विषयमा क्याम्पसहरूको सहयोगमा अनुसन्धान कार्य सम्पन्न हुदै
- ४५ वटा सामुदायिक क्याम्पसहरूमा भवन निर्माण पुस्तकालय आईसीटी ल्यावहरू निर्माणको सम्झौताभइरहेको ।
- प्रदेशमा लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको सहकार्यमा ५ वर्षे बी.ए.एल.एल.बी. र पद्मोदय क्याम्पसमा बी एस्सी कक्षाहरू सञ्चालन ।
- नेपाल संस्कृत र लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयहरूको सहकार्यमा अनुसन्धान कार्यहरू सञ्चालन ।
- प्रदेश स्तरीय खेलकुदप्रवर्द्धनका लागि ५ वटा संघ संस्थालाई सहयोग ।
- विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमहरू सञ्चालन ।
- महिलाउद्यमशीलता प्रोत्साहन गर्न र औद्योगिक प्रदर्शनीमा उद्यमी महिलाहरूको व्यवसायिक सहभागिता बढाउन सहयोग ।
- लैंगिकहिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन ।
- सचेतनामूलक कार्यक्रम (महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैंगिकतथा यौनिक अल्पसंख्यकका अधिकार र जातीय छुवाछुत विरुद्ध) सञ्चालन ।
- आ.व.२०७६/७७को सामाजिक विकास मन्त्रालयका कार्यक्रमहरूको स्थानीय तहसम्म प्रवोधीकरण
- सामुदायिक अस्पतालहरूमा विशेषज्ञ सेवा संचालनमा सहजिकरणको लागि प्रस्तावमा आधारित पुँजीगत अनुदान यन्त्र उपकरण तथा मेशिनरी औजार ।
- आँखा अस्पतालहरूको सेवा सवलीकरण तथा सहजिकरणको लागि प्रस्तावनामा आधारित पुँजीगत अनुदान यन्त्र उपकरण
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीलाई जिल्ला स्तरमा ब्लड बैंक सुदृढीकरणको लागि पुँजीगत अनुदानयन्त्र उपकरण तथा औजार
- राजयोग सभागृह बृटवलमा भवन निर्माण कार्यमा सहकार्य
- स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई भि आई ए तालिम, परिवार नियोजन साधन सम्बन्धी तालिम, एस वि ए तालिम, सुरक्षित मातृत्वको लागि अनसाईट कोचिड मेन्टरिड तालिम, कुष्ठरोग उपचार सम्बन्धी तालिम, चिकित्सकहरूको लागि मेडिको लिगल तालिम, अस्पतालका नर्सिङ स्टाफहरूलाई ओटि म्यानेजमेन्ट तालिम, चिकित्सकहरूलाई भ्यासेक्टोमी तालिम, कम्प्रिहेन्सिभ परिवार नियोजन (COFP) तालिम र चिकित्सकहरूको लागि नर्सिङ रोग सम्बन्धी ५ दिने प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिमहरू सम्पन्न भएकाछन् ।
- बहुप्राविधिक शिक्षालय निर्माणको लागि स्थान छनौट ।
- पुस्तकालयहरूलाई सहयोग
- आयआर्जनका लागि व्यवसायिक संरचना निर्माणका लागि विद्यालयहरूलाई पुँजीगत अनुदान
- प्राविधिक तथा बहुप्राविधिक शिक्षालयहरूलाई सहयोग
- कक्षा ११ र १२ मा विज्ञान संचालित विद्यालयहरूलाई प्रस्तावमा आधारित गुणस्तर सुदृढीकरण कार्यक्रम
- मुस्लिम सीमान्तकृत तथा अल्पसंख्यक सामुदायका छात्राहरूलाई अ न मी, अ हे व छात्रवृत्ति ।

- मुक्त कर्मैया कमलहरी, मुस्लिम र दलित समुदायका छात्राहरुलाई कक्षा ११ र १२ अध्ययनका लागि मासिक १०००।-का दरले छात्रवृत्ति ।
- कक्षा ११ र १२ मा सामुदायिक विद्यालयमा विज्ञान अध्ययनरत छात्राहरुलाई छात्रवृत्ति

७.३ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

ऐनहरु

- प्रदेश नं. ५ बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७६
- प्रदेश खेलकुद विकास ऐन, २०७६
- प्रदेश स्वास्थ्य संस्थास्थापना, सञ्चालन, नवीकरण तथा स्तरोन्नति ऐन, २०७५

गठन आदेशहरु:

- प्रस्तावमा आधारित नयाँ तथा संचालनमा आएका प्राविधिक तथा बहुप्राविधिक शिक्षालयहरुलाई सहयोग निर्देशिका, २०७६
- पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामग्री विकास कार्यविधि, २०७६
- उच्च शिक्षामा विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६
- युवा, खेलकुद, भाषा तथा लिपिसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन आर्थिक वर्ष २०७६/७७
- ८४ वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिकहरुलाई घरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६
- सामाजिक विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन
- एक शैक्षिक संस्था एक उद्यमकार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- स्वास्थ्य क्षेत्रका सामुदायिक संस्थाहरुलाई पूँजीगत अनुदान वितरण निर्देशिका, २०७६
- सामुदायिक क्याम्पसको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि पूर्वाधार विकास सहयोग कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७६
- आयआर्जनका लागि व्यावसायिक संरचना निर्माणका लागि विद्यालयलाई पूँजीगत अनुदान निर्देशिका, २०७६
- स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन मार्गदर्शन २०७६-७७
- प्रदेशस्तरीय मदरसा शिक्षा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६
- शैक्षिक परामर्श सेवा तथा भाषाशिक्षण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार कार्यान्वयनका लागि प्रदेशस्तरीय समिति गठन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- प्रदेश श्रम सल्लाहकार परिषद् गठन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- विशेष शिक्षा सहयोग निर्देशिका, २०७६
- युवा प्रतिभा पहिचान निर्देशिका, २०७६
- एड्भान्स तालिम निर्देशिका २०७५

- अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि २०७५
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसंचालन कार्यविधि, २०७६
- महिला तथा खुला विद्यालयलाई सहयोग निर्देशिका, २०७६
- नमुना विद्यालय विकास एवं सञ्चालन निर्देशिका, २०७६
- कक्षा ११ र १२ मा विज्ञान संचालित विद्यालयहरूलाई सहयोग निर्देशिका, २०७६
- धार्मिक विद्यालय सहयोग निर्देशिका, २०७६
- सामुदायिक विद्यालयमा गणित तथा विज्ञान विषयको नतिजा सुधार मागदर्शन, २०७६
- विपन्न नागरिकको लागि दम तथा ब्रोन्काइटिस रोग उपचार आर्थिक सहूलियत निर्देशिका, २०७६

गठन आदेशहरू

- रोलपा अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- रुकुम पूर्व अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- रामपुर अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- भिम अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- बर्दिया अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- प्यूठान अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- पृथ्वीचन्द्र अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- पाल्पा अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- गुल्मी अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- कपिलवस्तु अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- अर्घाखाँची अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६
- राप्ती प्रादेशिक अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६

७.४ मापदण्ड

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार कार्यान्वयनका लागि प्रदेशस्तरीय समितिका सदस्य मनोनयन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६

७.५ सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट अब निर्माण हुनुपर्ने कानूनहरू

शिक्षा

- उच्च शिक्षा तथा प्रदेश विश्वविद्यालय ऐन/छाता ऐन
- प्रदेश विश्वविद्यालय विधान

- सामुदायिक क्याम्पसमा विज्ञान, व्यवस्थापन (BBA, BCA), कानून र प्राविधिक विषय सञ्चालन गर्न चाहने क्याम्पसहरूलाई प्रस्तावका आधारमा सहयोग कार्यविधि
- उत्कृष्ट शिक्षक तथा शैक्षिक संस्थाहरूलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम निर्देशिका
- शैक्षिक अभियान सञ्चालन निर्देशिका
- श्रमिक तथा विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाका लागि शिक्षा कार्यक्रम
- धार्मिक विद्यालयहरू तथा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने धार्मिक संस्थाहरूलाई शैक्षिक व्यवस्थापन तथा गुणस्तर वृद्धि कार्यक्रम निर्देशिका
- सामुदायिक क्याम्पसहरूको सामाजिक परीक्षण निर्देशिका

युवा तथा खेलकुद

- प्रदेश स्काउट गठन ऐन
- युवा अन्वेषण केन्द्र व्यवस्थापन ऐन
- प्रदेश युवा परिषद् सम्बन्धी ऐन
- प्रदेश स्काउट सम्बन्धी नियमावली
- प्रदेश खेलकुद परिषद् सम्बन्धी नियमावली
- प्रदेश युवा परिषद् सम्बन्धी नियमावली
- युवा सम्बन्धी रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका
- खेलाडि प्रोत्साहन निर्देशिका, २०७६ (संशोधन)
- खेलकुद प्रवर्द्धनका लागि संघ संस्थालाई सहयोग निर्देशिका
- युवा प्रतिभाको खोजी र प्रोत्साहन निर्देशिका, २०७६ (संशोधन)
- युवा नेतृत्व विकासका लागि युवा संसद सञ्चालन निर्देशिका
- इन्डोर आउटडोर खेल संरचना निर्माण निर्देशिका/कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका
- युवा सँग मुख्यमन्त्री कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका
- पर्यटन प्रवर्द्धनमा युवा कार्यक्रममा सञ्चालन निर्देशिका

श्रम तथा रोजगार

- उत्कृष्ट श्रमिक तथा उद्योगीलाई सम्मान गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका/कार्यविधि
- शैक्षिक सूचना शिक्षा सामग्री प्रकाशन, प्रशारण तथा वितरण सम्बन्धी निर्देशिका

विज्ञान तथा प्रविधि

- प्रादेशिक विज्ञान प्रविधि प्रतिष्ठान गठन सम्बन्धी ऐन
- प्रादेशिक विज्ञान संग्रहालय स्थापना सम्बन्धी ऐन

- विज्ञान तथा प्रविधिको प्रदर्शनी लगायतका कार्यमा सहयोग गर्ने कार्यविधि

सामाजिक विकास

- कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार निवारण ऐन
- घरेलु हिंसा कसुर र सजाय ऐन
- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी ऐन
- ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन
- घरेलु हिंसा कसुर र सजाय नियमावली
- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नियमावली
- ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी नियमावली
- बाल अधिकार सम्बन्धी नियमावली
- आपतकालीन बाल उद्धार कोष सञ्चालन नियमावली
- CBR कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि संस्था छनोट सम्बन्धी मापदण्ड
- बाल विवाह अन्त्यका लागि प्रादेशिक रणनीति
- लैंगिक मैत्री कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी मार्गदर्शन
- लैंगिक सम्पर्क कार्यविधि
- उत्कृष्ट महिला सहकारी संस्था छनोट सम्बन्धी मापदण्ड
- बाल हेल्पलाइन सम्बन्धी मापदण्ड

स्वास्थ्य

- प्रदेश स्वास्थ्य ऐन
- प्रादेशिक स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद् ऐन
- प्रदेश खोप ऐन
- प्रदेश स्वास्थ्य संस्थास्थापना, सञ्चालन, नविकरण तथा स्तरोन्नति नियमावली
- प्रदेश स्वास्थ्य तालिम संचालन कार्यविधि
- प्रदेश स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालन कार्यविधि
- ८४ वर्ष उमेर पुगेकाहरुलाई घरघरमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने निर्देशिका

सरसफाई

- फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन

जम्मा:- ५० वटा (अनुमानित)

७.४ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बजेट वक्तव्यमा उल्लिखित नीति एवम् कार्यक्रमको प्रगति विवरण

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
८२	प्रदेश विश्वविद्यालय स्थापना, प्राविधिक विद्यालय स्थापना,सामुदायिक क्याम्पसको गुणस्तर सुधार,विज्ञान र कानूनमा उच्च शिक्षा(७८)	प्रदेश विश्वविद्यालय विधेयक तयार हुदै, ६० क्याम्पसहरूमा गुणस्तर सहयोग, कानूनमा बि.ए.एल.बि. र विज्ञानमा स्नातक कक्षा संचालन ।
८३	न्युनतम शैक्षिक गुणस्तर मापदण्ड, मातृभाषामा पाठ्यपुस्तक, नमुना बालविकास तथा विद्यालय,विज्ञान र प्राविधिक धारलाई सहयोग (७९,८०,८१)	बालविकास मापदण्ड निर्माण हुदै, नमुना बालविकास निर्माण हुदै, मातृभाषामा पाठ्यपुस्तक निर्माण गर्न कार्यविधि पारित, पुस्तकालयहरूलाई सहयोग सम्झौता सम्पन्न, विज्ञान संचालित विद्यालयहरूलाई सहयोग निर्धारण र सम्झौता, प्राविधिक विद्यालयहरूलाई दिइने सहयोग निर्धारण हुदै ।
८४	छात्रा छात्रवृत्ति	छात्रा छात्रवृत्ति प्रदान गर्न विवरण सङ्कलन हुदै सीमान्तिकृत तथा मुस्लिम छात्राहरु अनमी अध्ययन गर्दै
८५	स्थानीय तह पिच्छे नमुना विद्यालय	नमुना विद्यालय छनौटको क्रममा रहेका ।
८६		शिक्षा बजेटको ५० करोड खर्च हुने
८७	महिला सशक्तीकरण तथा सीप (९६)	सीप तालिम, सहकारी पुरस्कार, महिला उद्धमी सहयोग तथा लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको अभियान संचालनमा ।
८८	बालबालिका	बालहेल्प लाइनको सुरुवात हुदै ।
८९	लोपोन्मुख सीमान्तिकृत तथा अल्पसंख्यक सीप विकास	सीप तालिम तथा जनचेतना कार्यक्रम संचालनमा रहेका ।
९०	ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता ग्राम	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयबाट काम हुदै ।
९१	युवा	खेलकूद प्रवर्द्धन,खेलाडी प्रोत्साहन, युवा सचेतना तथा खेलकूद कार्यक्रम सञ्चालन हुदै
९२		२ वटा रङ्गशालाहरूको निर्माणमा ईआई ई तथा डीपीआर पुरनरवलोकन हुदै
९३	कार्यक्रममा स्पष्ट उल्लेख नभएका कुराहरु	सीप विकासको लागि साविक सीप विकास तालिम केन्द्र रहेका स्थान दाङ र नेपालगञ्जमा तालिम संचालनको क्रममा ।

९५		प्रदेशको गौरवको आयोजनाको रूपमा विकास गर्दै। पूर्वाधार निर्माणमा डीपीआर तयार गरीदैं छ।
९६		८४ वर्ष उमेर पुगेकालाई घरघरमै स्वास्थ्य सेवा संचालनमा । प्रयोगशाला सुधार र बर्थिडसेन्टर गुणस्तर सुधार गर्न उपकरण खरीद टेण्डर भइसकेको ।
९९		आशयपत्र जारी भएको ।
१००		भिटामिन के खुवाउने काम अस्पतालहरुमा सुरु भएको ।
१०१		भेन्टिलेटर सहितको एम्बुलेन्स र अन्य एम्बुलेन्स खरीद अस्पतालहरु र स्वास्थ्य कार्यालयबाट हुदै।

तालिका नं. ५ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति विवरण र आषाढ
मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति विवरण (रु.हजारमा)

क्रस.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %	परिमाण	परिमाण	बजेट	बजेट खर्च %
१	प्रस्तावका आधारमा सामुदायिक क्याम्पस शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि पूर्वाधार विकास सहयोग कार्यक्रम	५०	१३५०००	०	३०	०	०	५०	५०	१३५०००	१००
२	सामुदायिक क्याम्पसमा विज्ञान,कानून, व्यवस्थापन (BBA,BCA,) र प्राविधिक कक्षा सञ्चालन गर्न चाहने क्याम्पसहरुलाई प्रस्तावमा आधारित सहयोग कार्यक्रम	४	२ ००००	२	५०	०	०	२	२	१००००	५०

क्रस.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %	परिमाण	परिमाण	बजेट	बजेट खर्च %
३	छात्रवृत्तिहरु	८००	५ ८८ ००		२०					५ ८८ ००	१००
४	अनुसन्धान लगायतका कामहरु	१५	१ ००००		२५					१ ००००	९५
५	नमुना विद्यालय	१२	९ ००००		२०					९ ००००	१००
६	महिला विशेष र धार्मिक विद्यालयहरुलाई सहयोग	२०१	४ ८२ ००		३०					४ ७२ ००	९९
७	विज्ञान र प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन भएका विद्यालय सहयोग	३२	७ ४० ००		३०					७ ४० ००	१००
८	आयआर्जनका लागि व्यावसायिक संरचना	१०	१ ००००		३५		सम्झौता सम्पन्न			१ ००००	१००
९	स्थानीय पाठ्यक्रम तथा मापदण्डहरु	५	६७ ००		३०		काम सुरु			६ ०००	९०
१०	प्रदेश पुस्तकालय	१	८० ००		८		डीपीआर बन्दै			७ ०००	९०
११	बहुप्राविधिक शिक्षालय निर्माण	१	१ ००००		८		डीपीआर बन्दै			८ ०००	८०

क्रस.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %	परिमाण	परिमाण	बजेट	बजेट खर्च %
१२	स्वास्थ्य सम्बन्धी १० वटा विभिन्न शीर्षकका तालिमहरु	२००	१ ०७००		७०%		४०%			१००००	९०
१३	औषधी तथा उपकरणहरु खरीद	१	५ १० ००		४०%		टेण्डर भएको			४५०००	८०
१४	सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई विभिन्न किसिमको अनुदान तथा सहकार्य	१	८ ००००		३५ प्रतिशत		प्रस्तावहरु स्वीकृत			८००००	१०००
१५	८४ वर्ष पुगेका जेष्ठ नागरीकहरुलाई घरमै स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	८८००	२ ००००		४०		संचालनमा			२००००	१००
१६	ट्रमा सेन्टर भवन निर्माण	१	२ ००००		१५		भातक पूर्वाधार मन्त्रालय मार्फत			५०००	२५
१७	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल डाईग्नोष्टिक भवन निर्माण निरन्तरता	१	८ ००००		२५		निर्माण निरन्तरता			८००००	१०००
१८	राप्ती प्रादेशिक अस्पतालको तल्ला थप तथा कम्पाउण्ड बाल निर्माण बहुवर्षिय निरन्तरता	१	६ ००००		२०		भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय मार्फत			५४०००	९०
१९	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको हालको ओ.टी. भवन माथि क्याबिन निर्माण कार्य निरन्तरता	१	४ ००००		२०		भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय मार्फत			३५०००	८५

क्रस.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %	परिमाण	परिमाण	बजेट	बजेट खर्च %
२०	दम जन्य तथा ब्रोडकाईटिस उपचार व्यवस्थापन अस्पतालहरु	१	३ ००००		३०		अस्पतालहरुले सोधभर्ना मार्ने क्रममा			३००००	१०
२१	रङ्गशालाहरु निर्माण	३	१०००००		५					४००००	४०
२२	खेलकुद संरचना निर्माण	१२	१ २० ००		२५		निर्माण चरणमा			१२०००	१००
२३	खेलकुद प्रवर्धनका लागि संघ संस्थालाई सहयोग	१०	५०००	७	६४%		६४%			५०००	१००
२४	युवा अन्वेषण केन्द्र स्थापना र सञ्चालन	१	५० ००		५%		स्थान छनौट			५०००	१००
२५	विदेशबाट फर्किएका युवाहरुको लगानी प्रवर्द्धनका लागि एकदेव आले स्रोत केन्द्र स्थापना	१	५० ००		२%		जग्गाको खोजी			०	०
२६	लैंगिक सशक्तीकरण तथा मुलप्रवाहीकरणका विभिन्न कार्यक्रम	१	४ ८६ ००		१५%		८%			४००००	८२
२७	बालअधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	१	८ ७० ००		१३%		३%			७७०००	८०००

क्रस.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेट खर्च %	परिमाण	परिमाण	बजेट	बजेट खर्च %
२८	भाषा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु	४	४० ००		५%		माग सङ्कलन			४०००	१००

तालिका नं.-६ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान

(रु. हजारमा)

ब.उ.शी.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	पौष मसान्त सम्मको	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च%
३५००००१	सामाजिक विकास मन्त्रालय	९६३६४०००	१४४९३१९२२	१५.०४	८८
३५००००१२	एकीकृत स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यक्रम	३३२१०००००	१०७९६८३६	३	८५
३५००००१३	बालअधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	८७००००००	२१७८२८६	३	८७
३५००००१४	शैक्षिक विकास तथा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम	१९०२५००००	४५००००	०.२४	९०
३५००००१५	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	४८६५००००	३८१७२११	८	८५
३५००००१६	श्रम तथा रोजगार	४३५०००००	४४१३२४	१	८४
३५००००१७	भाषा तथा संस्कृति कार्यक्रम	४००००००	०	०	९९
३५०००१८	युवा तथा खेलकूद कार्यक्रम	१६६९०००००	२८१०५७३	२	८०
३५०००१९	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	२३२४०००००	५०४४३८१	२	९०
३५०००२०	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्रहरु	१६६५८०००	३८१८२१९	२३	९०

३५०००२१	प्रादेशिक अस्पताल सुदृढीकरण कार्यक्रम	४११९६५०००	७९२१४६४३	१९	८८
३५०००२२	नमुना विद्यालय र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	१४७७०८०००	१५०००००	१	८८
३५०००१२०	सामाजिक विकास मन्त्रालय सशर्त कार्यक्रम	१५१८०९४०००	३०९२८१८७७	२०	८६
३५००१०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय	२९९९६०००	९१९२३९६	३१	९०
३५००२०११	स्वास्थ्य निर्देशनालय	२९४३९०००	१०२४४३४१	३५	९०
३५००२०१२	प्रादेशिक अस्पतालहरु	६७२४६६०००	२४२८३३२७५	३६	९०
३५००२०१३	स्वास्थ्य कार्यालयहरु	१३४११६०००	६२९२६६३६	४६.९२	९०
३५००२०१४	आयुर्वेद चिकित्सालयहरु	३३८०८०००	१३५९४३७३	४०.२१	९०
३५००२०१५	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरु	५१५०८०००	२०३३८४०८	३९.४९	९०
३५००३०११	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	२१४४१०००	८९३३०५२	४१.६६	८५
३५००४०११	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	१६८२६०००	५४०३३४८	३२.११	८०
३५००५०११	शिक्षा तालिम केन्द्र	१६७५६०००	५१३२७९४	३०.६३	९२
३५००६०११	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	२३२८१०००	१५७८७७२	६.७८	८०

(स्रोत:सामाजिक विकास मन्त्रालय.)

७.५ राजस्व संकलनको विवरण

तालिका नं.-८ आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को अर्ध वार्षिकसम्म राजस्व संकलन विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान

रु. हजारमा

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान
१	१४२२३ शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	४००००	५०००	१२.५	३००००

७.६ मन्त्रालय अन्तर्गतका विकास आयोजनाका कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

मन्त्रालयबाट संचालित विकास आयोजनाहरूबाट सिर्जित रोजगारीमा १७१ जना स्वयम् सेवकहरू , २० जना स्कुल नर्स, १२ जना खेलकूद प्रशिक्षकहरूले प्रतक्ष्य रोजगारीमा छन् भने यसका सामाजिक विकास शाखा तथा सीपकार्यालयहरू तथा प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम परिषदमार्फत दिइने ८००० भन्दा बढीलाई तालिम प्राप्त गरी स्वरोजगार हुन सहयोग पुर्याएको छ । यस बाहेक रङ्गशालाहरू विद्यालयहरू क्याम्पसहरू तथा अस्पतालहरूमा हुने भवन निर्माण आदिका कार्यहरूले सिजनल रोजगारी सिर्जना र संचालनमा सहयोग पुगेको छ ।

७.७ समस्या तथा चुनौतीहरू

- संघीय सरकारले निर्माण गर्नुपर्ने ऐन नियमहरू नबन्दा प्रदेशले आफ्ना कानून बनाउन नपाउँदा कतिपय कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न नसकिएको । जस्तै: शिक्षा ऐन ,स्वास्थ्य ऐन ।
- प्रदेश स्तरमा निर्माण गरीने कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरू पूर्ण रूपमा निर्माण नभइसकेको कारण कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ढिलाई ।
- खरिद प्रक्रिया परामर्श सेवा अनुसन्धान जस्ता विषयको प्रक्रिया लामो हुँदा समयमा काम गर्न नसक्नु
- कार्यान्वयन तहमा रहेर कार्य सम्पादन गरेको जनशक्तिलाई नीति निर्माण तहको कार्य सम्पादन गर्ने सीप तथा क्षमता विकासका तालिम गोष्ठीको कमी
- कार्यान्वयन गर्ने संरचना ढिलो स्थापना हुनु र स्थापित निकायमा कर्मचारी पदपूर्ति समयमा हुन नसक्नु
- कतिपय क्षेत्रमा बजेटको अभाव तथा बजेट निर्माण हुदा वस्तुगत बनाउन नसकिएको कारणले समेत कार्यक्रम संचालनमा कठिनाई ।
- कार्यक्रम सञ्चालनको मानक न्युन हुनु र कार्यक्रमकै गुणस्तर घट्नु ।
- निर्माण गरिने संरचनाहरूको विस्तृत लागत अनुमान तथा EIE नहुनु ।
- निर्माण गरिने संरचनाको जग्गा प्राप्तिमा समस्या ।
- लेखा प्रणाली संचालनमा एकीकृत सफ्टवेयरको अभाव ।

७.८ समस्या, समस्या समाधानका प्रयास तथा आगामी कदम:

क्र.सं.	समस्या	समस्या समाधानका प्रयास	आगामी कदम
१	आवश्यक सूचना तथा तथ्याङ्कको अभाव	खण्डीकृत तथ्याङ्कको प्रयोग	प्रदेश सूचना बैङ्कको स्थापना गर्नुपर्ने
२	कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरू निर्माणमा बढी समय खर्चिएको	मिल्दा जुल्दा कार्यविधिहरूको सहयोग लिइएको ।	नमुनाहरू बनाउने वा कर्मचारी क्षमता बढाउने ।

क्र.सं.	समस्या	समस्या समाधानका प्रयास	आगामी कदम
३	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषदको खर्च गर्ने समस्या	सम्झौता गरी रकम निकास दिने गरिएको	प्रदेशको आफ्नै संरचना हुनुपर्ने
४	सार्वजनिक खरिद प्रक्रियाका सम्बन्धमा पर्याप्त जानकारीको अभाव	परामर्श सेवाबाट समेत काम चलाइएको ।	<ul style="list-style-type: none"> क्षमता वृद्धि तालिम । प्रदेश सार्वजनिक खरीद अनुगमन तथा सहजीकरण इकाई स्थापना ।
५	प्राविधिक कार्यसँग सम्बन्धित संरचना र जनशक्तिको कमी	<ul style="list-style-type: none"> स्वयमसेवक प्राविधिकबाट काम चलाइएको । 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेश सरकारका निर्माण कार्य हेर्न प्राविधिक wing को आवश्यकता रहेको ।
६	स्वास्थ्य क्षेत्रका औजार उपकरण मेशिनरी औजारको लागि स्पेशिफिकेशन तयार गर्ने समस्या	<ul style="list-style-type: none"> उपलब्ध कर्मचारी र परामर्श सेवाबाट जेनतेन काम चलाइएको 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशमा स्पेशीफिकेशन बैङ्कको स्थापना
७	एकीकृत सफ्टवेयर नहुनु	<ul style="list-style-type: none"> म्यानुअल रुपमा काम गर्नु परेको 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको एकीकृत लेखायोजना, सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी सफ्टवेयरको व्यवस्था

७.९ निष्कर्ष:

प्रदेश सरकारको संगठन संरचना बमोजिम स्वास्थ्य, शिक्षा, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता तथा जेष्ठ नागरिक, समाजकल्याण, श्रम तथा रोजगार, भाषा, लिपि, विज्ञान प्रविधि, युवा तथा खेलकुद र सरसफाई जस्ता क्षेत्रहरूका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्नको लागि गठन भएको सामाजिक विकास मन्त्रालयले ऐन कानूनको सफल कार्यान्वयन गर्दै जनताको दैनिक जीवनसँग जोडिएका विषयमा अझ संवेदनशील भई आफ्नो जिम्मेवारीमा कटिबद्ध भई **समृद्ध प्रदेश खुशी जनताको** मुल मन्त्रलाई साकार पार्ने दिशातर्फ अगाडि बढिरहेको छ । यसका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई सफल कार्यान्वयन गर्न सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायबाट सल्लाह सुझाव र सहयोगको अपेक्षासहित अगाडि बढ्दछ ।

परिच्छेद-८
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

८.१. संगठन संरचना तथा जनशक्ति

तालिका नं. १ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

क्र. स.	पद	सेवा	समुह	श्रेणि/तह	कूल दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
१	प्रदेश सचिव	वन	समुहकृत नहुने	रा.प.प्रथम प्रा.	१	१	-	मन्त्रालय
२	निर्देशक	वन	ज.फ	एघारौ तह	१	-	१	वन निर्देशनालय
३	निर्देशक	वन	ज.फ	नवौ/दशौ	१	१	-	तालिम केन्द्र
४	निर्देशक	प्रशासन	सा. प्रशासन	रा.प.द्वि.	१	१	-	उ.वा.तथा उ.हि. नि.
५	वन संरक्षण तथा व्य. अधिकृत	वन	ज.फ	नवौ/दशौ	४	३	१	भू तथा ज.व्य. का.
६	व. जलाधार व्य.अ	वन	स्वा.एण्ड वा.क	नवौ/दशौ	२	२	-	भू तथा ज.व्य. का.
७	वरिष्ठ बालि विकास अधिकृत	वन	कृषि एग्रोनोमि	रा.प.द्वि.प्रा.	१	-	१	वन निर्देशनालय
८	डिभिजन वन अधिकृत	वन	ज.फ.	नवौ/दशौ	१४	१४	-	डि.व.का. हरु
९	प्रमुख उद्योग अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प.द्वि.प्र	३	-	३	घ. तथा सा.उ.का.
१०	योजना अधिकृत	वन	स्वा.एण्ड वा.क	नवौ/दशौ	१	१	-	वन निर्देशनालय
११	उप-सचिव	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प./द्वि.प्र	३	१	२	मन्त्रालय
१२	अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	सातौ/आठौ	२५	२०	५	
१३	स.ब.अ.	वन	ज.फ	सातौ/आठौ	१४२	१३९	३	

क्र. स.	पद	सेवा	समुह	श्रेणि/तह	कूल दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
१४	स.अनुसन्धान अधिकृत	वन	फ.री	सातौ/आठौ	१	-	१	
१५	सहायक .भू संरक्षण अधिकृत	वन	स्वा.एण्ड वा.क भू संरक्षण	सातौ/आठौ	५	५	-	
१६	प्रशिक्षण अधिकृत	विविध	-	रा.प.तृ. प्रा	२	-	२	
१७	ज.व्या.अधिकृत	वन	स्वा.एण्ड वा.क	अ.सातौ/आठौ	३	३	-	
१८	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	अ.सातौ/आठौ	१०	८	२	
१९	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प.तृतीय	१	१	-	मन्त्रालय
२०	क.ईन्जिनियर	विविध	-	रा.प.तृतीय(प्रा)	१	-	१	
२१	खानी अधिकृत	ईन्जिनियर	माईनिङ	रा.प.तृतीय(प्रा)	१	-	१	
२२	स. वनस्पती अधिकृत	वन	बोटानिक	सातौ	१	१	-	
२३	वातावरण निरीक्षक	विविध	-	सातौ	१	१	-	
२४	ईन्जिनियर	ईन्जिनियर	सिभिल ई	रा.प.तृ. प्रा.	२	-	२	
२५	वालि विकास अधिकृत	कृषि	एग्रोनोमि	अ.सातौ/आठौ	२	२	-	
२६	सहायक/ अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	सहायक पाचौ/अ.छै.	४०	३५	५	
२७	भू .सं. सहायक	वन	स्वा .एण्ड वा.क	सहायक स्तर पाचौ/छैठौ	५	-	५	
२८	लेखापाल/ अधिकृत	प्रशासन	लेखा	सहा.पाचौ/अ छैठौ	२४	१९	५	

क्र. स.	पद	सेवा	समुह	श्रेणि/तह	कूल दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
२९	प्राविधिक सहायक	वन	बोटानिक	अ.छैठौ	१	१	-	
३०	रेन्जर	वन	फरि	स. पाचौ	१	१	-	
३१	रेन्जर	वन	ज.फ.	स. पाचौ/छैठौ	७८	५०	२८	
३२	प्राविधिक सहायक	वन	भू संरक्षण	रा.प.अनं. प्र.प्रा	१	-	१	
३३	सव- ईन्जिनियर	ईन्जिनियर	सिभिल ईरि	स. पाचौ/छैठौ	४	४	-	
३४	प्रमुख शिक्षक	विविध	-	सहायकस्तर पाचौ	१०	१	९	
३५	टाईपिष्ट	प्रशासन	सा.प्र.	वेग अनुसार	२	२	-	
३६	प्रा. सहायक	ने.शिक्षा	पुरातत्व	सहायकस्तर पाचौ	१	१	-	
३७	ना.सु. प्राविधिक	ईन्जि.	माडनिङ	रा.प.अनं. प्रथम प्रा.	२	-	२	
३८	क.अपरेटर	विविध	-	स.पाचौ.	२	१	१	स.क.अ.पूर्ति भएको
३९	सहायक/ खरिदार	प्रशासन	सा.प्र	रा.प.अनं द्वि./पाचौ	१६	१०	६	
४०	फरेष्टर	वन	ज.फ.	स.पाचौ.	३०	२६	४	संघपुलको दरबन्दी वाट यस प्रदेशका कामकाज ८२
४१	सह-लेखापाल	प्रशासन	लेखा	स.पाचौ.	२	२	-	
४२	शिक्षक	विविध	-	रा.अनं. द्वि प्रा	३	-	३	

क्र. स.	पद	सेवा	समुह	श्रेणि/तह	कूल दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त	कैफियत
४३	अपरेटर	विविध	-	रा.अनं. द्वि प्रा	८	५	३	
४४	सुवेदार	विविध	-	रा.अनं. द्वि प्रा	८	-	८	
४५	जमदार	विविध		रा.अनं. द्वि .	१६	१६	-	फाजिल १३
४६	हवलदार	विविध	-	रा.अनं. तृतीय	३४	८	२६	
४७	वन रक्षक	वन	ज.फ	श्रेणिविहीन	४५६	३५८	९८	
४८	सशस्त्र वन रक्षक	विविध	-	श्रेणिविहीन	१३६	९१	४५	करार ८२
४९	फरेस्ट गार्ड	वन	फ.रि.	श्रेणिविहीन	१	१	-	
५०	चौकिदार	विविध	-	श्रेणिविहीन	१४	१२	२	
५१	हेल्पर	विविध	-	श्रेणिविहीन	८	४	४	करार ४
५२	ह.स.चा.	प्रशासन	-	श्रेणिविहीन	३४	३२	२	करार २३
५३	कार्यालय सहयोगि	प्रशासन	-	श्रेणिविहीन	७३	७२	१	करार ४४
जम्मा:-					१२३९	९५६	२८३	

घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिहरु

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरवन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	उपनिर्देशक	प्रशासन/ प्रा.	-	आठौँ	१	-	१	
२	व. अधिकृत	प्रशासन/ प्रा./लेखा	-	सातौँ	३	३		प्रदेश सरकारबाट खटाईएको
३	शाखा अधिकृत प्रा.अधिकृत /	-	-	छैटौँ	४	२	२	

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
	लेखा अधिकृत							
४	प्रमुख शिक्षक/ लेखापाल नायव सुब्बा	-		पाँच	८	१	७	
५	खरिदार /शिक्षक/ सह- लेखापाल	-	-	चौथो	७	२	५	समितिका २ जना अस्थायीरूपमा कार्यरत
६	मुखिया	प्राविधिक प्रशासन		तिन	२	१	१	१ जना समितिको अस्थाइ कार्यरत
७	का.स.	प्रशासन	-	श्रेणि विहीन	११	१०	१	
जम्मा					३६	१९	१७	

नोट:- गरिबी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा) वाट ना.सु. सरह २जना र तथ्याङ्क सहायक १ जना गरी ३ जना, प्रत्येक घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय र समितिहरुमा यस आ.व.का लागि व्यवस्था भएकोले कार्यालयको काममा समेत सहयोग पुगेको ।

(श्रोत: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रशासन शाखा)

८.२ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

- उद्योग दर्ता संख्या ५२५१, राजस्व प्राप्त रु. ३५२३७११८।.-,
- वनतर्फ राजस्व रु. २५,६३,८०,८१९.४४
- २०७६ पुष १६ गते नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० को उद्घाटन प्रदेश नं. ५ का मुख्यमन्त्री मा. शंकर पोखरेलज्यूबाट बर्दियाको ठाकुरद्वाराबाट उद्घाटन गरिएको ।
- लुम्बिनी भ्रमण वर्ष २०७६ अन्तर्गत मासिक पुर्णिमाउत्सव, साहित्यिक गोष्ठी, मायादेवी मन्दिरमा दैनिक दीप प्रज्ज्वलन भैरहेको ।
- बोटानिकल गार्डेन, तुल्सीपुरमा निर्माण कार्य भइरहेको ।
- धारापानी क्षेत्रमा पार्क सहित भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्य भइरहेको ।
- जगदिशपुर तालमा बहुउद्देश्यीय भवन र चरा अवलोकन टावर निर्माणको चालू आ.व. मा विनियोजित बजेट बराबरको कार्य सम्पन्न भएको ।
- मानसरोवरको प्रतिकात्मकस्थल सहित बोटानिकल गार्डेनको निर्माण कार्य शुरू गरिएको ।
- पाल्पाको श्रीनगरमा साँस्कृतिक डबली निर्माण कार्य जारी रहेको ।

- बाबा वर्दगोरियामा मन्दिर धर्मशाला संरक्षण कार्य सम्पन्न भएको ।
- रूपन्देहीमा ग्रामीणसडकसँग भू संरक्षण कार्यक्रम, नदी तथा खोला किनारा संरक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको
- दाङको चखौरामा संग्रहालय निर्माण कार्यक्रमको ८० प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको ।

८.३ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा तयार भएका ऐन नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

ऐन:

क्र.स	प्रमाणीकरण भई लागू भएका
१.	प्रदेश नं. ५, औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७५
२.	प्रदेश नं. ५, प्रदेश पर्यटन ऐन, २०७५
३.	प्रदेश नं. ५, खानी अन्वेषण र व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको ऐन २०७५
४.	साझेदारी ऐन, २०७६
५.	प्राइभेट फर्मदर्ता ऐन, २०७६
	प्रदेश सभामा दर्ता भएका विधेयक
१.	वातावरण संरक्षण विधेयक
	मस्यौदा तयार भएका विधेयक
१.	बजार नियमन तथा प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा बनेको विधेयक
२.	प्रदेश ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान सम्बन्धमा व्यवस्था गर्ने विधेयक

नियमावली :

क्र.स	प्रदेश मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत भई लागू भएका
१.	प्राइभेट फर्मदर्ता नियमावली
	मस्यौदा तयार भएका नियमावली
१.	साझेदारी नियमावली
२.	होमस्टे सञ्चालननियमावली
३.	औद्योगिक व्यवसाय नियमावली
४.	वातावरण संरक्षण नियमावली

कार्यविधि:

क्र.स	स्वीकृत भई लागू भएका
१.	नदीजन्य पदार्थ व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५
२.	वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७५
३.	होमस्टेमा पूँजीगत अनुदान दिने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
	मस्यौदा तयार भएका कार्यविधि:
१.	सुपथमुल्य पसल सञ्चालन कार्यविधि

८.४ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को बजेट वक्तव्यमा उल्लिखित नीति एवं कार्यक्रमको प्रगति विवरण

ब.ब.बुदा नं.	बजेट तथा कार्यक्रम	प्रगतिको अवस्था
५७	स्थानीय समुदायको संलग्नतामा ग्रामीण पर्याप्यटन र होमस्टेको प्रवर्द्धन र प्रोत्साहनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको ।	होमस्टे प्रवर्द्धनका लागि सूचना प्रकाशन गरी प्रस्तावहरू माग गरिएको छ ।
५८	वनस्पतिको संरक्षण गर्दै शहरी हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले उपयुक्त स्थानहरूमा वनस्पति उद्यान तथा पर्यटकीय पार्कहरू निर्माण गरिनेछ ।	तुल्सीपुरमा बोटानिकल गार्डेन, घोराहीमा बहुउद्देश्यीय पार्क, बाँके, रूपन्देही र पाल्पामा वनस्पति उद्यान निर्माणको कार्य भइरहेको छ ।
६१	भ्रमण वर्ष २०२० मा प्रदेशका पर्यटकीय गन्तव्यहरूको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्य अनुरूप जिल्ला स्तरिय समिति गठन गर्ने व्यवस्था, लुम्बिनी विश्वविद्यालयको सहकार्यमा अन्तराष्ट्रिय बुद्धिष्ट कला साहित्य सम्मेलन गर्ने	नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाइ सफल पार्न जिल्ला पर्यटन प्रवर्द्धन समिति गठन भई विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेको छ । माघ २४, २५ र २६ गते लुम्बिनीमा अन्तराष्ट्रिय बुद्धिष्ट कला साहित्य मेला सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको छ ।
६२	पाल्पाको श्रीनगर र नवाकोट, वर्दियाको ठाकुरद्वारा र दाङको घोरदौरामा निर्माणको प्रकृत्यामा रहेका सांस्कृतिक डबलीहरू समयमै निर्माण गरीने,	पाल्पाको श्रीनगरमा सांस्कृतिक डबलीको बहुवर्षीय ठेक्का मार्फत निर्माणको कार्य भइरहेको छ । पाल्पाको नुवाकोटमा सांस्कृतिक डबली निर्माणका लागि बहुवर्षीय ठेक्काको प्रकृत्यामा रहेको छ । दाङको घोरदौरामा सांस्कृतिक डबली निर्माणको कार्य भइरहेको छ ।
६३	प्रदेशमा नयाँ पर्यटकीय गन्तव्यको विकास गर्ने र पर्यटकको बसाइ अवधि लामो बनाउने नीति अनुरूप सम्राट अशोकले अशोक स्तम्भ गाडेका ऐतिहासिकस्थल निग्लिहवामा कनकमुनी बुद्ध र गोटिहवामा ऋकुच्छन्द बुद्धको प्रतिमा स्थापना गरिनेछ	कनकमुनी बुद्ध र ऋकुच्छन्द बुद्धको मुर्ति निर्माणका लागि सूचना प्रकाशन गरिएको छ । निग्लिहवा र गोटिहवामा उद्यान निर्माणका लागि स्थान छनोट भई डिजाइनको कार्य भइरहेको छ । दाङको सुकौरामा

	। दंगिशरणको राजधानी सुकौरामा दंगीशरणको र बल्डेडगढीमा बलिहाडको शालिक निर्माण गरिनेछ ।	दंगिशरण राजाको शालिक निर्माण कार्य गर्न उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता भई कार्य शुरू भएको छ । बल्डेडगढीमा बलिहाड राजाको शालिक निर्माणका लागि सरोकारवालाहरूसँग छलफल गरिएको छ ।
६५	प्रदेश भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक एवं पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान गरी रोष्टर तयार गर्ने, विशिष्ट सामाजिक साँस्कृतिक क्षेत्र पहिचान गर्न, प्रदेश नं. ५ को पर्यटन ब्राण्ड तयार गर्ने, पर्यटन महोत्सव गर्ने, साथै ट्राभल्स मार्टको व्यवस्था गर्ने ।	प्रदेशको पर्यटन ब्राण्ड निर्माणका लागि सूचना प्रकाशन गरिएको र प्राप्त प्रस्तावहरूको मुल्यांकन कार्य भइरहेको छ । विभिन्न स्थानहरूमा पर्यटन महोत्सव सञ्चालन गर्न सहयोग गरिएको छ । ट्राभल एसोसियसनसँग ट्राभल मार्ट सञ्चालन गर्न छलफल भइरहेको छ ।
६६	आगामी वर्षदेखि पहाडी जिल्लाहरूमा हिल स्टेसन निर्माणको शुरूवात गरिनेछ । पर्यटकीय विकासको संभावनालाई दृष्टिगत गरी ती स्थलको पर्यटकीय विकासको गुरुयोजना तयार गरिनेछ । बाँकेमा निर्माण शुरू भएको मानसरोवरको आकृतिसहितको बहुउद्देश्यीय पार्क आगामी ३ वर्ष भित्र निर्माण गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था भएको छ	हिल स्टेसनको सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य अगाडि बढाइएको छ । प्रदेश ५ को पर्यटन सम्बन्धी रणनीतिक गुरुयोजना निर्माणका लागि परामर्शदाता संस्थासँग प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव माग गरिएको छ । बाँकेमा मानसरोवरको आकृतिसहितको बहुउद्देश्यीय पार्क निर्माणको प्रकृया अगाडि बढाइएको छ ।
६७	रूकुम पुर्वमा रहेका तातोपानीका मुहानहरू संरक्षण गरी स्वास्थ्य पर्यटन प्रवर्द्धनगरिनेछ । स्थानीय कला, संस्कृति, ऐतिहासिक महत्व लगायतका विषयलाई समेटी पर्यटन प्रवर्धनका लागि पर्यटक गाईड तयार गरी पर्यटकको बसाइ अवधि लम्बाउने कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ ।	रूकुम पुर्वमा तातोपानीका मुहानहरू संरक्षण गर्ने प्रकृया अगाडि बढाइएको छ । पर्यटक गाईड तालिमको लागि पाठ्यक्रमको मस्यौदा तयार भएको छ ।
६९	प्रदेशभित्र संचालित औद्योगिक क्षेत्रहरूलाई प्रदेश मातहत ल्याउन र निर्माणाधीन औद्योगिक क्षेत्रको विकासको नेतृत्व प्रदेशले नै गर्ने गरी आवश्यक प्रकृया बढाइनेछ ।	
७०	उद्यम विकास कोष स्थापना गरी उद्योगको विकास र विस्तारका लागि घरेलु तथा साना उद्योगहरू मार्फत युवाहरूलाई स्वरोजगारका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ । स्वदेशी कच्चा पदार्थ र स्वदेशी श्रम प्रयोग गरी सञ्चालन गरिने उद्योगलाई सरल कर्जा र निश्चित प्रतिशतसम्म ब्याज अनुदान कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ ।	उद्यम विकास कोष नियमावली र सञ्चालन कार्यविधिको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार भएको छ ।
७१	कुमाल जातिको माटोको भाडा बनाउने व्यवसायको प्रवर्द्धन तथा आधुनिकीकरण गर्न र विपन्न, महिला, दलित, मुक्त कर्मैया, कम्लरी, माझी, कुमाल, हलिया तथा सीमान्तकृत वर्ग र समुदायहरू लक्षित उद्यमशील तथा सीप विकास तालीमहरू	अर्घाखाँची, गुल्मी र प्युठानमा कुमाल जातिको लागि माटोको भाँडा बनाउने तालिम तथा उद्योग स्थापना गर्न स्थलगत अवलोकन कार्य सम्पन्न भएको छ ।

	सञ्चालन गर्न बजेटको व्यवस्था भएको ।	
७२	बुद्धकालीन र बुद्ध संस्कृतिमा आधारित कला र संस्कृतिलाई आर्थिक विकासको क्षेत्रका रूपमा अघि वढाउने गरी मुर्तिकला, काष्ठकला, ललितकला, चित्रकला लगायतका क्षेत्रमा दक्ष जनशक्ति विकास गरिनेछ ।	बुद्धकालीन र बुद्ध संस्कृतिमा आधारित कला र संस्कृतिलाई आर्थिक विकासको क्षेत्रका रूपमा अघि वढाउने गरी संझौताको तयारी भएको छ ।
७४	गुणस्तरीय वस्तुको आपूर्ति सुनिश्चित गर्न गुणस्तर परीक्षण र नियमित अनुगमनमा जोड दिइनेछ । उपभोक्ताको हकहित संरक्षणका लागि जागरण अभियान सञ्चालनगरिनेछ । उपभोग्य वस्तुहरूको गुणस्तर कायम गरी सर्वसुलभ आपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ । नेपाल आयल निगमसँगको सहकार्यमा ग्यास भण्डार र बोटलिङ प्लान्टको स्थापना गरिनेछ ।	६ पटक बजार अनुगमन गरिएको छ ।
७५	आ.व. २०७६/०७७ मा एक निर्वाचन क्षेत्र एक औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्ने कार्यक्रम अघि वढाइएको छ ।	११ वटा निर्वाचन क्षेत्रमा स्थापना हुने औद्योगिक ग्रामको डिपिआर संघीय मन्त्रालयमा पठाइएको र ३ वटा क्षेत्रको डिपिआर पठाउने चरणमा रहेकोछ ।
१४४	वनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन र उपयोगको नीति लिइनेछ जैविक विविधताको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै वन अतिक्रमण रोक्न प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ । अतिक्रमित वन क्षेत्र फिर्ता, डढेलो नियन्त्रण, चोरी निकासी नियन्त्रणका लागि समुदायसँग सहकार्य गरिनेछ ।	प्रदेश भित्रका ८ वटा साझेदारी वन, २ वटा चक्ला वन र १०२ वटा सामुदायिक वनमा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार भई कार्यान्वयन भइरहेको छ । वनपैदावार चोरीनिकासी, वन अतिक्रमण तथा अन्य वनजन्य अपराध रोक्नका लागि आवश्यक नियन्त्रणात्मक कार्य भइरहेकोछ ।
१४५	वन तथा वातावरण संरक्षण अन्तर्गत वनको बहुउपयोग नीति अवलम्बन गर्दै खाली जग्गाहरूमा वृक्षारोपण गरिनेछसाथै तीस हजार हेक्टर वनमा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन गरिनेछ ।	वृक्षारोपण गर्नका लागि आवश्यक पर्ने बिरुवा उत्पादनको कार्य भइरहेको छ ।
१४७	राष्ट्रिय निकुञ्ज, संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्र लगायत वन क्षेत्रको आसपासमा हुने मानव र वन्यजन्तुको द्वन्द्व न्युनीकरणका लागि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि, सचेतनामूलक एवं उद्धार तथा राहतका कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ ।	बर्दिया जिल्लामा मानव र वन्यजन्तु द्वन्द्व न्युनीकरणका गर्न ठाकुरबावा नगरपालिका र मधुवन नगरपालिकामा हात्ती छेकबारको कार्यका लागि स्थलगत अवलोकन कार्य सम्पन्न भई सम्झौताको चरणमा रहेको छ ।
१४८	जडिबुटी तथा सुगन्धित वनस्पतिको सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रत्येक जिल्लामा जडिबुटी तथा सुगन्धित वनस्पतिको पकेट क्षेत्र कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ ।	सवै डिभिजन वन कार्यालयबाट जडिबुटी तथा सुगन्धित वनस्पतिको बासस्थान र संरक्षणका लागि पकेट क्षेत्र पहिचान र संरक्षणका कार्यहरू सञ्चालन भइरहेको छ ।
१५८	हाम्रो भाषा हाम्रो संस्कृति, समुन्नत बनाएर गरौं उन्नति भन्ने नारालाई सार्थक तुल्याउन प्रादेशिक साहित्य कला एकेडेमी स्थापना गरिनेछ ।	प्रज्ञा प्रतिष्ठान सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७६ को मस्यौदा तयार भएको छ ।

१५९	पाल्पा दरबारलाई प्रादेशिक संग्रहालयको रूपमा विकास गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था भएको र गुल्मीमा जीवराज आश्रित संग्रहालय, पाल्पामा मगर संग्रहालय र अन्य संग्रहालयहरूको सवलीकरण गर्न र सर्वोदय पुस्तकालय घोराही, दाङको पूर्वाधार निर्माणका लागि बजेटको व्यवस्था भएको ।	पाल्पा दरबार संग्रहालय, तानसेन पाल्पा, जीवराज आश्रित संग्रहालय गुल्मी र मगर संग्रहालय, पाल्पाको निर्माण कार्य जारी रहेको छ ।
१६१	भौतिक विकास निर्माणका कृयाकलापहरू सञ्चालन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावको अध्ययन गरी प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने उपायहरूको अवलम्बन गर्न कानुनीव्यवस्थागरिनेछ । यातायातका साधनहरूबाट उत्सर्जन हुने धुवाँको मापन गरी नियमन शुरू गरिनेछ । वातावरणीय अवस्थाको आकलन गर्न वायु, जल, ध्वनी, माटोको प्रदुषण अवस्था र विषादिको प्रयोगलाई शुन्य गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गर्नका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।	१८ वटा उद्योगहरूको प्रारम्भिक वातावरणीयपरीक्षण र ३७ वटा उद्योगहरूको कार्य सूची (ToR) स्वीकृत भएको छ । सवारी साधन धुवाँ मापन गर्ने यन्त्र खरीद प्रकृत्यामा रहेको छ । वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी परामर्शदाता छनोट भई संझौताको चरणमा रहेको छ । शुन्य विषादीसम्बन्धी अध्ययनका लागि नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानसँग सहकार्य गरी सम्झौता गर्ने प्रकृत्यामा रहेको छ ।
१६२	एकीकृत जलाधार व्यवस्थापनको अवधारणा बमोजिम वाढी, पहिरो, खहरे, गल्छी तथा नदी कटान नियन्त्रण गर्न, पानी मुहान संरक्षण गर्न र उपल्लो एवं तल्लो तटिय अन्तर संबन्धको विकास गरी जमीनको उर्वराशक्ति वृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ भू संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरू सञ्चालनगरिनेछ । पोखरी निर्माण र संरक्षणको कामलाई प्रोत्साहन दिइनेछ ।	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय, पाल्पा र दाङबाट १२ वटै जिल्लामा आकस्मिक पहिरो व्यवस्थापन तथा नदी नियन्त्रण, ग्रामीण सडकसँग भू संरक्षण कार्यक्रम, गल्छी पहिरो तथा खहरे रोकथाम, पानी मुहान संरक्षण तथा पोखरी निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन् ।

तालिका नं. २ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति विवरण र
असार मसान्तसम्मको अनुमानित प्रगति विवरण (रु. लाखमा)

क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				असार मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेटलाखमा	परिमाण	परिमाण%	बजेट	बजेट खर्च%	परिमाण	परिमाण%	बजेट	बजेट खर्च%
१	जडीवुटी तथा गैरकाष्ठ वनपैदावार संरक्षण, व्यवस्थापन, व्यवसायीकरण सम्बन्धी कृयाकलाप		२००			९.५	४.७५				
२	वन क्षेत्रबाट सृजना हुने रोजगारी सम्बन्धी अध्ययन गर्ने		१०				०.				
३	प्रदेश भित्रका सिमसार क्षेत्रहरूको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयारगर्ने	१	२०	१	३०	५	२५.	१	१००	२०	१००

क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				असार मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेटलाखमा	परिमाण	परिमाण%	बजेट	बजेट खर्च%	परिमाण	परिमाण%	बजेट	बजेट खर्च%
४	प्रदेशमा मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व र व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययनगर्ने	१	१०	१	१०			१	१०	१०	१००
५	कर्मचारीसीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्ध तालिम (वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन , वन श्रोतसर्भक्षण, GIS, EIA/IEE, जलाधार व्यवस्थापन , वन्यजन्तु व्यवस्थापन तथा उद्धार, सेवाकालीन तालिमआदि)	१०	७४.९	६	५०	४४	५८.७	१०	१०	७४.९	१००
६	विभिन्नदिवस/समारोह/प्रचार प्रसार आदि	१५	१५०	४	२६	९३.९	६२.६	१५	१०	१५०	१००
७	वन, वातावरण, जलाधार, जडीबुटी तथा गैरकाष्ठ वनपैदावार सम्बन्धी कृयाकलाप सञ्चालन र अनुगमन	१४	३५		१५	०.७	२.	१४	१०	३५	१००
८	वन व्यवस्थापन (रा.व. सा.व., क.व., धा.व. लगायतको कार्ययोजनातयारी, पुनरावलोकन, आइ इ इ, अनुगमन आदि)	१४	४२०	१४	३०	१०३.९४	२४.७	१४	१०	४२०	१००
९	वनसंरक्षण (वन डहेलो रोकथाम तथा नियन्त्रण, वन अपराध नियन्त्रण, वन अतिक्रमणनियन्त्रण, चोरीनिकासी नियन्त्रण, वन्यजन्तु संरक्षण आदि)	१४	२५०	१४	३५	२७.६६	११.०६	१४	१०	२५०	१००
१०	कार्यक्रम (वार्षिक तथा अर्धवार्षिक योजना तर्जुमा तथा प्रगति समीक्षा गोष्ठी)	१	५००	१	१०	५००	१००.	१	१०	५	१००
११	वनअनुसन्धान तथा सर्भेक्षणका लागि आवश्यक उपकरण, मेसिन (जि.पि.एस., भर्टेक्स, आदि)	३	४५	१	३०	२०	४४.४४	३	१०	४५	१००
१२	सिमसार क्षेत्र संरक्षण, पोखरी निर्माण कार्यक्रम	१४	१४०	२	२०	२२	१५.७१	१४	१०	१४०	१००
१३	सामुदायिकवन व्यवस्थापन	३५	१७५	५	१५	१०.५९	६.०५	३५	१०	१७५	१००
१४	सडकसौन्दर्यीकरण कार्यक्रम	१४	१०५	१	७	५.३९	५.१३	१४	१०	१०५	१००

क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				असार मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेटलाखमा	परिमाण	परिमाण%	बजेट	बजेट खर्च%	परिमाण	परिमाण%	बजेट	बजेट खर्च%
१५	वनमाआधारित उत्पादन कार्यक्रम (ढलापडा काठ दाउरा संकलन समेत)	१४	७५	२	१४	१३.२४	१७.६५	१४	१००	७५	१००
१६	चक्लावन व्यवस्थापन	२	२५०	२	३०	१.८	०.७२	२	१००	२५०	१००
१७	वृक्षारोपणकार्यक्रम (नर्सरी, बिरुवा उत्पादन, वृक्षारोपण, निजी तथा कृषि वन आदि)	१४	६००	६	३५	१२८.२३	२१.३७	१४	१००	६००	१००
१८	साझेदारीवन व्यवस्थापन	८	८५०	८	३५	३५४.९७	४१.७६	८	१००	८५०	१००
१९	मानववन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन कार्यक्रम	२	१००	२	१५	०	०.	२	१००	१००	१००
२०	उच्चप्रविधियुक्त बहुउद्देश्य नर्सरी निर्माण	१	१००	१	२५		०.	१	१००	१००	१००
२१	आकस्मिकपहिरो व्यवस्थापन तथा नदी खोला नियन्त्रण	१२	३६०	६	५०	१९६.४९	५४.५८	१२	१००	३६०	१००
२२	ग्रामीण सडकसँग भु संरक्षणकार्यक्रम	१२	२६४	६	५०	४२.४९	१६.०९	१२	१००	२६४	१००
२३	नदी तथा खोला किनाराव्यवस्थापन	१२	४८०	६	५०	१८७.६४	३९.०९	१२	१००	४८०	१००
२४	संवेदनशील जलाधार क्षेत्रसंरक्षण	१२	४००	६	५०	४५.९५	११.४९	१२	१००	४००	१००

तालिका नं. ४ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान

ब.उ.शि.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट (रु हजारमा)			पुष मसान्त सम्मको खर्च (रु हजारमा)			प्रतिशत	असार मसान्त सम्मको खर्च
		चालू	पूँजीगत	जम्मा	चालू	पूँजीगत	जम्मा		
३०७०००११	प्रशासनिक खर्च	८०२२६०	८८०१०	८९०२७०	३१५७०६	१६५११.४	३३२२१८	३७.३२	६८५००
३०७०००१२	वन, वन्यजन्तु तथा जैविक विविधता	१०६०००	२६००००	३६६०००	२२३९७.८	७६१४७.८	९८५४५.६	२६.९३	१०६०००
३०७०००१३	पर्यटन विकास र प्रवर्द्धन	१५९६७०	७२६४८०	८८६१५०	१२७५४.९	३५३१०.६	४३०७६३	४८.६१	१५९६७०
३०७०००१४	जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावार	१००००	२००००	३००००	१००	१९१०	२०१०	६.७०	१००००
३०७०००१५	भू संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन	२०००	१६००००	१६२०००	४५३.५३	४५४५९.९	४५९१३.४	२८.३४	२०००
३०७०००१६	वाणिज्य तथा आपूर्ति	१७६५०	४१५००	५९१५०	१९४४.५३	०	४७९२३.४	८१.०२	१७६५०
३०७०००१७	औद्योगिक विकास तथा प्रवर्द्धन	९७०६०	६४१५०	१६१२१०	५१८६	८८.९७	५२७४.९७	३.२७	९७०५०
३०७०००१८	खानी तथा खनिज अन्वेषण तथा विकास	२०००	६०००	८०००	०	०	०	०.००	२०००
३०७०००१९	वातावरण तथा जलवायु अनुकूलन कार्यक्रम	७४००	३९३००	४६७००	५९	०	५२७४.९७	११.३०	७४००
		१२०४०४०	१४०५४४०	२६०९४८०	३५८६०२	१७५४२९	४८३९६२	१८.५५	

तालिका ५ सम्पूर्ण अनुदानमार्फत संचालित योजनाको विवरण

क्र.सं.	योजनाको विवरण	कुलबजेट रु.	चालु आ.व. को कुलबजेट	प्रगतिको अवस्था
१	रुरु पर्यटकीय क्षेत्रमा कालीगण्डकी नदी तथा रिडिखोला नियन्त्रण आयोजना	५४.८६ करोड	१४.२६ करोड	इ विडिड मार्फत बहुवर्षीय ठेक्काको सूचना जारी भएको

८.५ राजस्व संकलनको विवरण

८.५.१ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण

तालिका नं. ६ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को अर्धवार्षिकसम्म राजस्व संकलन विवरण र असार मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान (रु. हजारमा)

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम (रु. हजारमा)	कैफियत
१	वन रोयल्टी	लक्ष्य नतोकिएको	१९४७८१	
२	दण्ड जरिवाना		२९८	
३	जडिबुटी रोयल्टी		१९.९८	
४	उद्योग रोयल्टी		३५२३७	
५	मु.अ.कर		१४७२४	

८.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

क्र.सं.	क्षेत्र	रोजगारी श्रमदिन
१	वन क्षेत्र	४५४७८९
२	जलाधार क्षेत्र	३०५६०

८.७ समस्या तथा चुनौतीहरू

- मुद्दा अनुसन्धान र दायराको क्षेत्राधिकार सम्बन्धी कानुनी जटिलता भएको

- वन रक्षकहरूको दरबन्दी कम भएकोले फिल्डमा काम गर्न अप्ठ्यारो भएको
- फिल्ड स्तरका कार्यालयहरू जिर्ण भएको, सवारी साधनहरू नभएको,
- नदीजन्य पदार्थको अनियन्त्रित चोरी निकासी भइरहेको
- पुराना अतिक्रमण व्यवस्थापन गर्न कठिनाई भएको
- पर्यटन पूर्वाधारका योजनाहरू सञ्चालन गर्न प्राविधिक कर्मचारीहरूको कमी

८.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू

- नदीजन्य पदार्थको उत्खनन र विक्रीवितरणको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारको भएकोले त्यसको नियमनको लागि कार्यविधि बनाएर कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । साथै स्थानीय निकाय, व्यवसायी तथा जिल्ला समन्वय समिति बसी छलफल अन्तरकृया मार्फत समाधानको प्रयास गरिएको ।
- पर्यटन पूर्वाधारका योजनाहरू सञ्चालन गर्न डिभिजन वन कार्यालयहरूमा इन्जिनियर र सब ओभरसियरको अस्थायी दरबन्दी सृजना गरिएको छ ।

८.९ आगामी कार्यदिशा

- मन्त्रालयको कार्य क्षेत्र र जिम्मेवारी पूरा गर्न आवश्यक पर्ने कानुनी व्यवस्था भई नसकेको हुँदा आवश्यक ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गर्ने ।
- पर्यटन पूर्वाधारका योजनाहरू गुरुयोजना, विस्तृत प्रतिवेदन, वातावरणीय प्रतिवेदन तयार भए पश्चात सञ्चालन गर्ने ।
- औद्योगिक क्षेत्र विकासका लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्ने तथा घरेलु तथा साना उद्योगको प्रवर्द्धन गर्ने ।
- वन तथा जडीवुटीजन्य पैदावारको उत्पादन, रोजगारी सृजना र उद्यम विकासमा योगदान दिने खालका योजनाहरू सञ्चालन गर्ने ।

८.१० निष्कर्ष

यस मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट सञ्चालन हुने योजनाहरू वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६ अनुसार सञ्चालन भइरहेको अवस्था छ । पर्यटनतर्फका योजनाहरूको स्थान छनोट, लागत अनुमान र डिजाइन तयारी सम्पन्न भई कार्यान्वयनका लागि उपभोक्तासमिति मार्फत तथा ठेक्का प्रकृत्यामार्फत अगाडि बढाइएको छ । घरेलु तथा साना उद्योग सम्बन्धी दर्ता, नियमन, सीप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरणका काम घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय मार्फत सञ्चालन भइरहेको छ । वन तथा वातावरण क्षेत्रका कार्यक्रमहरू डिभिजन वन कार्यालयहरू मार्फत सञ्चालन भइरहेको छ । पर्यटन विकास तथा प्रवर्द्धनका योजनाहरू सञ्चालन गर्न इन्जिनियर नियुक्ति गर्न ढिलाइ भएको तथा नियुक्ति भएका इन्जिनियरहरू काम छाडेर गएको हुँदा अपेक्षा अनुसार प्रगति नभएको देखिन्छ । नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० र लुम्बिनी भ्रमण वर्ष २०७६ का कृयाकलापहरू सञ्चालन भइरहेका छन् ।

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

[illegible]

तालिका नं.-१ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था (मातहत कार्यालयसमेत)

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त
१	नेपालकृषि	समूहकृतनहुने	रा.प.प्रथम	सचिव	१	१	०
२	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	एघारौँतह	प्रमुख	१	१	०
३	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे./भेटेरिनरी/मत्स्य	रा.प.प्रथम	निर्देशक	१	०	१
४	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	रा.प.प्रथम	प्रमुख	१	०	१
५	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	९/१०औँ	वरिष्ठ बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
६	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	९/१०औँ	वरिष्ठ बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
७	नेपाल कृषि	एगृ इको एण्डमार्केटिङ्ग	९/१०औँ	वरिष्ठ कृषि अर्थविज्ञ	१	०	१
८	नेपाल कृषि	एगृ इको एण्डमार्केटिङ्ग	९/१०औँ	वरिष्ठ कृषि अर्थविज्ञ	२	१	१
९	नेपालकृषि	एगृ इको एण्डमार्केटिङ्ग	९/१०औँ	वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत	१	१	०
१०	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	९/१०औँ	वरिष्ठ कृषि प्रसारअधिकृत	१	१	०
११	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	९/१०औँ	वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत	३	०	३
१२	नेपालकृषि	कृषि प्रसार	९/१०औँ	वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत	१	१	०
१३	नेपाल कृषि	बाली विकास	९/१०औँ	वरिष्ठ बाली विकास अधिकृत	१	०	१
१४	नेपाल कृषि	बाली विकास	९/१०औँ	वरिष्ठ बाली विकास अधिकृत	१	१	०
१५	नेपाल कृषि	बाली विकास	९/१०औँ	वरिष्ठ बाली विकास अधिकृत	१	१	०
१६	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	९/१०औँ	वरिष्ठ पशु चिकित्सक	१	१	०
१७	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी/ला.पो.डे.डे./मत्स्य	९/१०औँ	वरिष्ठ पशु चिकित्सक/वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत/ब.म.वि.अ.	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
१८	नेपाल कृषि	भेटरिनरी/ला.पो .डे.डे./मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ पशु चिकित्सक/वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत/ब.म.वि.अ.	१	१	०
१९	नेपाल कृषि	भेटरिनरी/ला.पो .डे.डे./मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ पशु चिकित्सक/वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत/ब.म.वि.अ.	१	१	०
२०	नेपाल कृषि	भेटरिनरी/ला.पो .डे.डे./मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ पशु चिकित्सक/वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत/ब.म.वि.अ.	१	१	०
२१	नेपाल कृषि	भेटरिनरी/ला.पो .डे.डे./मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ पशु चिकित्सक/वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत/ब.म.वि.अ.	१	१	०
२२	नेपाल कृषि	भेटरिनरी/ला.पो.डे. डे./मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ तालिम अधिकृत	१	१	०
२३	नेपाल कृषि	मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ मत्स्य विकास अधिकृत	१	०	१
२४	नेपाल कृषि	मत्स्य	९/१०औ	वरिष्ठ मत्स्य विकास अधिकृत	१	१	०
२५	नेपालकृषि	ला.पो.डे.डे.	९/१०औ	वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत	१	१	०
२६	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	९/१०औ	वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत	१	१	०
२७	नेपालप्रशासन / नेपाल कृषि	लेखा/ माटो विज्ञ	९/१०औ	वरिष्ठ लेखा अधिकृत/ वरिष्ठ माटो विज्ञ	१	०	१
२८	नेपाल कृषि	वागवानी	९/१०औ	वरिष्ठ वागवानी विकासअधिकृत	१	०	१
२९	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औ	प्रमुख	१	१	०
३०	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औ	प्रमुख	१	१	०
३१	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औ	प्रमुख	१	१	०
३२	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औ	प्रमुख	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
३३	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औं	प्रमुख	१	१	०
३४	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औं	प्रमुख	१	१	०
३५	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औं	प्रमुख	१	१	०
३६	नेपाल कृषि	समुहकृत नहुने	९/१०औं	प्रमुख	१	१	०
३७	नेपाल इन्जिनियरिङ	सर्भे	९/१०औं	प्रमुख नापी अधिकृत	१	०	१
३८	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	९/१०औं	उपसचिव	२	१	१
३९	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	९/१०औं	प्राचार्य	१	१	०
४०	नेपाल कृषि	माटो विज्ञान	७/८औं	माटो विज्ञ	२	१	१
४१	नेपाल कृषि	ईन्जिनियर	७/८औं	कृषि ईन्जिनियर	१	१	०
४२	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	०	१
४३	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	१	०
४४	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	०	१
४५	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	१	०
४६	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	१	०
४७	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	०	१
४८	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	१	०
४९	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	१	०
५०	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	१	०	१
५१	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	२	१	१
५२	नेपालकृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	७/८औं	कृषि अर्थ विज्ञ	३	३	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
५३	नेपालन्याय	कानून	७/दऔ	कानून अधिकृत	१	१	०
५४	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	२	२	०
५५	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	१	१	०
५६	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	१	१	०
५७	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	१	०	१
५८	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	२	२	०
५९	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	२	१	१
६०	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	३	३	०
६१	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	२	२	०
६२	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	३	३	०
६३	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषि प्रसार अधिकृत	२	०	२
६४	नेपालकृषि	कृषि प्रसार	७/दऔ	कृषिप्रसार अधिकृत	२	२	०
६५	नेपालकृषि	खापो गु नि	७/दऔ	खाद्य अनुसन्धान अधिकृत	२	०	२
६६	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७/दऔ	शाखा अधिकृत	१	१	०
६७	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७/दऔ	शाखा अधिकृत	१	०	१
६८	नेपालप्रशासन	सामान्य प्रशासन	७/दऔ	शाखाअधिकृत	८	४	४
६९	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७/दऔ	सहकारी प्रशिक्षक	३	२	१
७०	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	२	०	२
७१	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	३	१	२
७२	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	१	०	१
७३	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	१	१	०
७४	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	१	०	१
७५	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	१	१	०
७६	नेपाल कृषि	बाली विकास	७/दऔ	बाली विकास अधिकृत	१	०	१
७७	नेपालकृषि	बाली विकास	७/दऔ	बालीविकास अधिकृत	२	०	२

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
७८	नेपालकृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	२	१	१
७९	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
८०	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	०	१
८१	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
८२	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
८३	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
८४	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	०	१
८५	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	०	१
८६	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
८७	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	७/८औं	बाली संरक्षण अधिकृत	१	१	०
८८	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	१	१	०
८९	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	२	१	१
९०	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	१	२	-१
९१	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	१	१	०
९२	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	१	१	०
९३	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	१	०	१
९४	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशु चिकित्सक	१	१	०
९५	नेपालकृषि	भेरेरिनरी	७/८औं	पशुचिकित्सक	४	३	१
९६	नेपाल कृषि	भेरेरिनरी/ला.पो.डे. डे.	७/८औं	पशुचिकित्सक/पशु विकास अधिकृत	१	१	०
९७	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/८औं	मत्स्य विकास अधिकृत	१	१	०
९८	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/८औं	मत्स्य विकास अधिकृत	२	२	०
९९	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/८औं	मत्स्य विकास अधिकृत	१	१	०
१००	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/८औं	मत्स्य विकास अधिकृत	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
१०१	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/दऔ	मत्स्य विकास अधिकृत	१	१	०
१०२	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/दऔ	मत्स्य विकास अधिकृत	१	१	०
१०३	नेपाल कृषि	मत्स्य	७/दऔ	मत्स्य विकास अधिकृत	२	१	१
१०४	नेपालकृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशुविकास अधिकृत	५	३	२
१०५	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	१	०
१०६	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	०	१
१०७	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	१	०
१०८	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	१	०
१०९	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	१	०
११०	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	१	०
१११	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	०	१
११२	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	७/दऔ	पशु विकास अधिकृत	१	१	०
११३	नेपाल प्रशासन	लेखा	७/दऔ	लेखा अधिकृत	१	१	०
११४	नेपालप्रशासन	लेखा	७/दऔ	लेखाअधिकृत	१	१	०
११५	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	२	२	०
११६	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	१	१	०
११७	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	१	१	०
११८	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	१	०	१
११९	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	१	१	०
१२०	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	१	१	०
१२१	नेपाल कृषि	वागवानी	७/दऔ	वागवानी विकास अधिकृत	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
१२२	नेपाल कृषि	वागवानी	७/८औं	वागवानी विकास अधिकृत	१	१	०
१२३	नेपाल कृषि	वागवानी	७/८औं	वागवानी विकास अधिकृत	१	०	१
१२४	नेपालइन्जि	सर्भे	७/८औं	नापि अधिकृत	२	०	२
१२५	नेपालविविध	नेपालविविध	७/८औं	कम्प्युटर इन्जिनियर	१	०	१
१२६	नेपाल विविध	नेपालविविध	५/६औं	कम्प्युटर अपरेटर	१	०	१
१२७	नेपालविविध	नेपालविविध	५/६औं	कम्प्युटर अपरेटर	२	१	१
१२८	नेपाल विविध	नेपालविविध	५/६औं	कम्प्युटर अपरेटर	१	१	०
१२९	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३०	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३१	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३२	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३३	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३४	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३५	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३६	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	०	१
१३७	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३८	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१३९	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा (टाइपिस्ट)	१	१	०
१४०	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१४१	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	१	१	०
१४२	नेपालप्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायबसुब्बा	७	५	२
१४३	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५/६औं	नायब सुब्बा	२	२	०
१४४	नेपाल कृषि	ईन्जिनियर	५/६औं	सब ईन्जिनियर	१	०	१
१४५	नेपाल कृषि	एगू. इको एण्डमार्केटिङ्ग	५/६औं	प्राविधिक सहायक	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
१४६	नेपाल कृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१४७	नेपालकृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	५/६औ	प्राविधिकसहायक	२	१	१
१४८	नेपालकृषि	एगृ. इको एण्डमार्केटिङ्ग	५/६औ	प्राविधिकसहायक	२	२	०
१४९	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	२	२	०
१५०	नेपालकृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिकसहायक	२	२	०
१५१	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५२	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५३	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५४	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५५	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५६	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५७	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५८	नेपाल कृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१५९	नेपालकृषि	कृषि प्रसार	५/६औ	प्राविधिकसहायक	२	२	०
१६०	नेपालकृषि	खापो गु नि	५/६औ	प्राविधिकसहायक	१	०	१
१६१	ने.आ.यो. तथा त.	तथ्यांक	५/६औ	तथ्यांकसहायक	१	१	०
१६२	नेपालकृषि	बाली विकास	५/६औ	प्राविधिकसहायक	१	१	०
१६३	नेपाल कृषि	बाली विकास	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१६४	नेपाल कृषि	बाली विकास	५/६औ	प्राविधिक सहायक	३	३	०
१६५	नेपालकृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिकसहायक	१	१	०
१६६	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१६७	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१६८	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१६९	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	२	-१

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
१७०	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१७१	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१७२	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१७३	नेपाल कृषि	बाली संरक्षण	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१७४	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	१	०
१७५	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	२	२	०
१७६	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	०	१
१७७	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	१	०
१७८	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	१	०
१७९	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	१	०
१८०	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	०	१
१८१	नेपाल कृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशु स्वास्थ्यप्राविधिक	१	१	०
१८२	नेपालकृषि	भेटरिनरी	५/६औ	पशुस्वास्थ्य प्राविधिक	१	१	०
१८३	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१८४	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१८५	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१८६	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
१८७	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	०	१
१८८	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	२	२	०
१८९	नेपाल कृषि	मत्स्य	५/६औ	प्राविधिक सहायक	२	२	०
१९०	नेपाल कृषि	माटो विज्ञान	५/६औ	प्राविधिक सहायक	२	१	१
१९१	नेपालइन्जि	मेकानिकल	५/६औ	सिनियर मेकानिक्स	१	१	०
१९२	नेपालकृषि	ला.पो.डे.डे.	५/६औ	पशुसेवा प्राविधिक	३	३	०
१९३	नेपालकृषि	ला.पो.डे.डे.	५/६औ	पशु सेवा प्रविधिक	२	२	०
१९४	नेपालकृषि	ला.पो.डे.डे.	५/६औ	पशु सेवा प्रविधिक	१	१	०
१९५	नेपालकृषि	ला.पो.डे.डे.	५/६औ	पशु सेवा प्रविधिक	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
२२१	नेपाल प्रशासन	लेखा	५/६औ	लेखापाल	१	०	१
२२२	नेपाल प्रशासन	लेखा	५/६औ	लेखापाल	१	१	०
२२३	नेपालकृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिकसहायक	२	१	१
२२४	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२२५	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	०	१
२२६	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२२७	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२२८	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२२९	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	०	१
२३०	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२३१	नेपाल कृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२३२	नेपालकृषि	वागवानी	५/६औ	प्राविधिकसहायक	१	१	०
२३३	नेपालइन्जि	सर्भे	५/६औ	सर्भेयर (नापि अधिकृत)	१	१	०
२३४	नेपालकृषि	स्वाइल साइन्स	५/६औ	प्राविधिकसहायक	१	०	१
२३५	नेपाल कृषि	स्वाइल साइन्स	५/६औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२३६	नेपाल कृषि	बाली विकास	४/५औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२३७	नेपाल कृषि	बाली विकास	४/५औ	प्राविधिक सहायक	१	१	०
२३८	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	४/५औ	नायब पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	१	१	०
२३९	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	४/५औ	नायब पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	१	१	०
२४०	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	४/५औ	नायब पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	१	१	०
२४१	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	४/५औ	नायब पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	१	१	०
२४२	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	४/५औ	नायब पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	१	१	०
२४३	नेपाल कृषि	भेटेरिनरी	४/५औ	नायब पशु स्वास्थ्य	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
				प्राविधिक			
२४४	नेपाल कृषि	मत्स्य	४/५औं	नायव प्राविधिक सहायक	१	१	०
२४५	नेपाल कृषि	मत्स्य	४/५औं	नायव प्राविधिक सहायक	१	१	०
२४६	नेपाल कृषि	मत्स्य	४/५औं	नायव प्राविधिक सहायक	१	१	०
२४७	नेपाल कृषि	माटो विज्ञान	४/५औं	नायव प्राविधिक सहायक	१	१	०
२४८	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	१	१	०
२४९	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	१	१	०
२५०	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	१	१	०
२५१	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	१	१	०
२५२	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	१	१	०
२५३	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	१	१	०
२५४	नेपाल कृषि	ला.पो.डे.डे.	४/५औं	नायव पशु सेवाप्राविधिक	२	१	१
२५५	नेपालप्रशासन	लेखा	४/५औं	सहलेखापाल	१	१	०
२५६	नेपालप्रशासन	लेखा	४/५औं	सहलेखापाल	१	१	०
२५७	नेपालप्रशासन	लेखा	४/५औं	सहलेखापाल	१	१	०
२५८	नेपालप्रशासन	लेखा	४/५औं	सहलेखापाल	१	१	०
२५९	नेपालप्रशासन	लेखा	४/५औं	सहलेखापाल	१	१	०
२६०	नेपालप्रशासन	लेखा	४/५औं	सहलेखापाल	१	१	०
२६१	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	४/५औं	खरिदार	१	१	०
२६२	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	४/५औं	खरिदार	१	१	०
२६३	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	४/५औं	खरिदार	१	१	०

क्र. सं.	सेवा	समूह	तह/श्रेणी	पद	दरबन्दी	पदपुर्ति	रिक्त
३१५	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३१६	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३१७	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३१८	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३१९	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३२०	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३२१	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	६	६	०
३२२	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	२	२	०
३२३	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	तहविहीन	कार्यालय सहयोगी	३	३	०
					४४४	३६०	८४

(श्रोत: भू.व्य.कृ. तथा स. मन्त्रालय)

९.२ सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

- आ.व. २०७६।७७ मा सञ्चालन हुने सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू संचालनका कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरूको निर्माण करिब करिब सम्पन्न भइसकेको।
- आ.व. २०७६।७७ मा जिल्लास्थित सम्पूर्ण कृषि ज्ञान केन्द्र तथा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञहरू मार्फत सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूको सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आव्हान भएको र हाल फिल्ड प्रमाणीकरण सम्पन्न भएको।
- मन्त्रालय, निर्देशनालय तथा मातहतका कार्यालयहरूबाट सञ्चालन हुने करिब ३२ वटा कार्यक्रमहरूको प्रस्ताव आव्हान भएको तथा केही कार्यक्रमहरूको फिल्ड प्रमाणीकरणभई अनुदानग्राही छनौट प्रकृया अगाडि बढिरहेको, बाँकी कार्यक्रमहरूको सूचना प्रकाशनको तयारी भइरहेको।
- नेपालको कृषिक्षेत्रलाई मार्गनिर्देश गर्ने कृषि विकास रणनीति (२०७२-२०९२) कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रदेश भित्रका जिल्लाहरूका स्थानीय तहहरूसँग अभिमुखीकरण तथा सहजीकरणका गोष्ठीहरू सम्पन्न भएको।

९.३ तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

- स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- सहकारी बजार स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७६

- सहकारी मार्फत युवा उद्यमशीलता तथा महिला सहकारी मार्फत सञ्चालित व्यवसायमा सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन विधि, २०७६
- सहकारीको माध्यमबाट नवीनतमसोच सहितका कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- उच्च प्रविधियुक्त टिस्युकल्चर प्लान्ट स्थापनाको लागि अनुदान कार्यक्रम कार्यविधि, २०७६
- गुठीलाई संरचनागत सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन विधि, २०७६
- कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- गरिबी न्यूनीकरणका लागि सीप विकास तालिम तथा वस्तुगत सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- पशुपन्छी विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी अभियानमुखी (मिसन) कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- च्याउ ग्राम स्थापना कार्यक्रम कार्यान्वयन विधि, २०७६
- स्थानीय तहको साझेदारीमा सार्वजनिक जग्गामा फलफूल तथा पुष्पवाटिका निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- मत्स्य विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन विधि, २०७६
- कृषि उपजको ग्रेडिङ्ग, प्याकेजिङ्ग तथा लेबलिङ्गको लागि अनुदान सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- स्थानीय तहको सहकार्यमा करार खेतीकार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- जैविक तथा वानस्पतिक विषादि उत्पादन तथा उपयोग प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- हरित स्वयं सेवक परिचालन कार्यविधि, २०७६
- एग्रोमार्ट स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- स्मार्ट कृषिगाउँ सहयोगी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- कृषि यन्त्र उद्योग स्थापना अनुदान सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन, २०७६
- प्राङ्गारिक मल उत्पादन तथा उपयोग प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- कृषि प्राविधिक धारका विद्यालयलाई अनुदान सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- प्राङ्गारिक मलमा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- प्राङ्गारिक कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- कस्टम हायरिङ्ग सेन्टर स्थापना र सञ्चालन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- कृषिजन्य वस्तुको प्रशोधन उद्योग स्थापना तथा सुधार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- कृषिजन्य वस्तुको प्रशोधन उद्योग स्थापना तथा सुधार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- आरन व्यवस्थापन सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- खाद्यान्न भण्डार घर निर्माण/सुधार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- बीउभण्डार गृह (बीउ बैंक) स्थापना तथा सुधार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- फलफूल विरूवा रोपण अभियान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- कृषि स्रोत केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधि २०७६

- स्थानीय तह र सहकारीको सहकार्यमा चक्लावन्दी सहितको नमुना फार्म स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- शुलभ कर्जा सहजीकरण तथा व्याजमा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- आयमूलक कृषि वन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- कृषिकर्मी रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- कृषक वर्गीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७६
- कृषि उद्यमी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६
- कृषि उपज हाटबजार तथा सङ्कलन केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि २०७६

९.४ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण

ब.व. बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था
३१, ३२, ३५	कृषिको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण र यान्त्रीकरण गरीकृषिजन्य उद्योगमार्फत विकासको आधार तयार गर्न आधुनिककृषि प्रणालीको अबलम्बन र कृषिजन्य उद्योगलाई प्रोत्साहितगर्न कृषि नीतिको तर्जुमा र कानुनी तथा संस्थागत व्यवस्थागरिनेछ । कृषिको यान्त्रीकरणका लागि कृषि उपकरण खरिदगर्न सरल कर्जाको व्यवस्थाका लागि वित्तीय संस्थासँग सहकार्यगर्दै लागतमा निश्चित प्रतिशत नगद अनुदान उपलब्ध गराउनेनीति लिइनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • कृषि यान्त्रीकरण कार्यक्रम मार्फत करिब रु. २७ करोड ७२ लाख बराबरका विभिन्न २४ प्रकारका कृषि यन्त्रहरू २१३५ कृषि उद्यमी, समुह तथा सहकारीलाई यन्त्र उपकरण सहयोग गरीएको। • शुलभकर्जा सहजीकरण कार्यक्रमको सुरुवात गरी आ.व. २०७६।७७ बाट कृषकहरूलाई सहयोग गर्ने कार्यक्रम संचालनको क्रममा रहेको।
३५	उत्पादकत्व वृद्धि गरी खाद्यसुरक्षा, आत्म निर्भरता र निर्यात प्रवर्द्धनका लागि सिंचित क्षेत्रविस्तार, माटो, मल र बालीहरूको संरक्षण, गुणस्तरीय बीउकोउत्पादन तथा प्रयोग र सामूहिक वा सहकारीका माध्यमबाटजग्गा चक्लावन्दी गरी व्यावसायिक खेती गर्नका लागिप्रोत्साहन गरिनेछ। नवीनतम प्रविधिमा आधारित साना सिचाइकार्यक्रम लागू गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> • बाली संरक्षण प्रयोगशाला, बिउ बिजन प्रयोगशाला तथा माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशालाहरू स्थापना तथा स्तरोन्नति गरी विशेषज्ञ सेवा प्रदान भइरहेको। • आ.व. २०७६।७७ मा भूमिहीन किसानका लागि करार खेती कार्यक्रम मार्फत आफ्नो जग्गा नभएका ५२ जना भूमिहीन किसानहरूले जग्गा भाडामा लिई खेती गरीरहेको र सो जग्गा भाडा मन्त्रालयले तिर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन भएको।

४०	स्वस्थ बिरुवा उत्पादन गरी व्यावसायीकरणमा टेवा पुर्याउनकालागि टिस्यू कल्चर प्लान्टको स्थापना तथा सुदृढीकरण गरिनेछ । यसको संचालनमा निजी तथा सहकारीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ	<ul style="list-style-type: none"> आ.व. २०७६।७७ मा जिल्लास्थित कार्यालयहरूले प्रदेश भरिका १५ वटा साना सहकारी सिचाइ कार्यक्रमहरूलाई सहयोग गरेको।
३४, ३५	खाद्यान्न तथा तरकारी बालीहरूको गुणस्तरीय बीउ उत्पादन,सुरक्षित भण्डारण र यसको प्रयोगमा वृद्धि गरिनेछ । नागरिकको खाद्य सुरक्षाको हकलाई सम्बोधन गर्न खाद्यभण्डारणस्थल र बीउ विजनको संरक्षणका लागि आवश्यकबीउ भण्डारण गृह स्थापनामा सहयोग गरिनेछ।	खाद्यान्न भण्डार घर निर्माण/सुधार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ स्वीकृत भई कार्यान्वयनको क्रममा रहेको।
३५	कृषि क्षेत्रको औद्योगिकीकरणका लागि बाली, वस्तु तथा क्षेत्रविशेष मूल्य शृङ्खलामा आधारित प्रशोधन केन्द्र तथा उद्योगस्थापना र सञ्चालन गर्न आवश्यक सहयोग पुर्याउने नीतिलिइनेछ । यसका लागि कस्टम हायरिड सेन्टरहरू स्थापना तथासञ्चालनमा प्रोत्साहन गरिनेछ । उत्पादनमूलक कृषिभूमिकोसमुचित प्रयोग गरी स्थानीय स्तरमै रोजगार सिर्जना गर्नकालागि कृषिकर्मि रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कृषिउपज संकलन केन्द्रहरू निर्माणमा किसानहरूलाई सहयोग पुर्याइनेछ ।	कृषिजन्य वस्तुको प्रशोधन उद्योग स्थापना तथा सुधार कार्यक्रम तथा कष्टम हायरिड सेन्टर स्थापना सहयोग कार्यक्रमको सूचना प्रकाशन भई प्रस्ताव आव्हान भएको। गत आ.व. २०७५।७६ मा स्थापना भएका संकलन केन्द्रलाई व्यवस्थित संचालनको अनुगमन तथा तालिम प्रदान भएको। कृषि कर्मि रोजगारी कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन प्रकृया अगाडि बढाइरहेको।
४४	माछाको उत्पादन र उपभोग वृद्धिका लागि भुरा उत्पादन,पोखरी विस्तार, दाना उद्योग सञ्चालन र माछा बीमा तथाबजारीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। आवश्यक प्राविधिकअध्ययन गरी पहाडी जिल्लामा ट्राउट तथा असला माछाकोउत्पादन कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ । बजारीकरणका लागिस्थानीय तह र निजी क्षेत्रसँगको समन्वयमा आगामी वर्षकम्तीमा तीन स्थानमा माछा महोत्सव कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।	चिसो पानीमा मत्स्यपालन कार्यक्रमको लागि सूचना प्रकाशन भई प्रस्ताव माग भएको।
४७	पोषण तथा खाद्य सुरक्षामा कमजोर देखिएका क्षेत्रहरूकोपहिचान गरी त्यस्ता क्षेत्रमा बहुपक्षीय पोषण योजना अनुरूपसरोकारवालासँगको सहकार्यमा कार्यक्रम विस्तारगरिनेछ । खाद्य संस्कृतिको विकासका साथै रैथाने	प्रदेश सरकार, प्रदेश नं. ५ अन्तर्गत मुख्य मन्त्री ग्रामीण विकास कार्यक्रम लागू भएका स्थानीय

	तथा स्थानीय बालिनालीहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रयोगका लागि स्थानीयतहसँगको सहकार्यमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । अमा तथा बालबालिकामा हुने कुपोषणको समस्यान्यूनीकरणका लागि दूध, अण्डा र मासुको उपलब्धता तथापहुँच बढाउँदै लगिनेछ ।	तहहरूमा सञ्चालनहुने पोषण सुधारको लागि सुङ्गुर/बंगुर र स्थानीय कुखुरा पालन कार्यक्रमको प्रारम्भिक छनौट पश्चात फिल्ड अनुगमन कार्यहरू भइरहेको ।
३६	कृषि पेशालाई सम्मानजनक बनाई यस पेशाप्रति आकर्षणजगाउने उद्देश्यले उत्कृष्ट कृषकहरूलाई प्रादेशिक पुरस्कार र सहुलियतको व्यवस्था गरिनेछ । “गरौ व्यावसायिक कृषि, यसैबाट शुरुहुन्छ प्रदेशको समृद्धि” भन्ने नाराका साथ कृषिलाई व्यावसायीकरण गर्न युवाहरूलाई परिचालन गरी युवा कृषिकार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसलाई कृषि विषयमा उच्चशिक्षा हासिल गरेका र वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवाहरूको सीप र दक्षतासँग आबद्ध गरिनेछ ।	सहकारी मार्फत युवा । महिला उधमशिलता सहयोग कार्यक्रमको निवेदनहरूको प्रारम्भिक मुल्याङ्कन भई फिल्ड प्रमाणीकरणको प्रकृत्यामा रहेको ।
४६	रासायनिक मल तथा विषादीहरूको उचित व्यवस्थापनका लागि जन चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जैविक तथा वनस्पतिक विषादी उत्पादनका लागि उद्योग स्थापना र प्राङ्गारिक मल उत्पादनका लागि निजी तथा सहकारी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।	जैविक तथा वानस्पतिक विषादी उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम तथा सुधार कार्यक्रम र प्राङ्गारिक मल उत्पादन तथा उपयोग प्रवर्द्धन कार्यक्रमको सूचना प्रकाशन भई प्रस्ताव आव्हान भइरहेको ।
४४	कृषकहरूलाई कृषि प्रविधि तथा विज्ञ सेवामा पहुँच वृद्धिकालागि संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ । प्रत्येक स्थानीय तहमा एककृषि तथा पशुपंक्षी प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिइनेछ । यी प्रयोगशाला रैथाने बाली तथा पशुपंक्षीको संरक्षण र आधुनिकीकरण, माटो परीक्षण, कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य रोग तथा महामारीको अनुसन्धान तथा नियन्त्रण र स्थानीय उत्पादनको प्रमाणीकरण केन्द्रको रूपमा विकास हुनेछन् । कृषिसम्बन्धी आधुनिक ज्ञान हस्तान्तरणका लागि स्थानीयतहसँगको सहकार्यमा कृषि क्याम्पससँग समन्वय गरी स्नातकोत्तर स्नातकोत्तर अध्ययनरत विद्यार्थी परिचालनको नीति लिइनेछ ।	प्रत्येक स्थानीय तहमा एककृषि तथा पशुपंक्षी प्रयोगशाला स्थापनाको नीति अनुरूप शशर्त अनुदानका रूपमा केही स्थानीय तहहरूमा बजेट प्रवाह भएको । कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयसँगको सहकार्य तथा समन्वयमा स्नातकोत्तर रिसर्चका लागि विद्यार्थी परिचालनको प्रकृत्या अगाडि बढिरहेको ।
३९	भौगोलिक विशेषता अनुरूप फलफूल तथा पुष्प	फलफूल रोपण कार्यक्रमलाई अभियानकै रूपमा

	व्यवसायको उत्पादन र बजारीकरण प्रवर्द्धन गरिनेछ । तराईका जिल्लामा आँप, मेवा, अनार र केरा तथा पहाड र हिमाली जिल्लामा सुन्तला र स्याउको व्यावसायिक उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । फलफूल खाऔं, स्वस्थ रहौं भन्ने नाराका साथ फलफूलको उत्पादन र उपभोगलाई बढावा दिइनेछ ।	अगाडि बढाउनका लागि आवश्यक कार्यविधिको निर्माण भएको । स्थानीय तहसंगको सहकार्यमा बाँझो जग्गालाई खेति योग्य बनाई यस कार्यक्रमलाई थप विस्तार गर्ने तयारी भइरहेको ।
४६	निजी तथा सहकारी संस्थाहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै प्राङ्गारिक खेतीका सम्भावित वस्तु र क्षेत्रहरूको पहिचान एवम् उत्पादन र ब्राण्डिङ्ग गरी बजारीकरणलाई सहज बनाइनेछ । कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य रोग, किरा र महामारी नियन्त्रणका लागि आवश्यक पूर्व तयारी गरिनेछ । कुनै क्षेत्रलाई प्राङ्गारिक पकेट क्षेत्र तोकी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	प्राङ्गारिक कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रमको कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यक्रम सञ्चालनको प्रकृयामा रहेको ।
३७, ३८	जग्गा बाँझो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्दै चालू आर्थिक वर्षदेखि सञ्चालनमा आएको करार खेती कार्यक्रमलाई परिमार्जनसहित विस्तार गरिनेछ । स्थानीय वनसँगको समन्वय र सहकार्यमा सम्भावनाका आधारमा बालीहरूको छनौट गरी नगदेबालीहरूको उत्पादनमार्फत उनीहरूको आय आर्जनमा टेवा पुर्‍याउन कृषि वन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	गत वर्ष संचालनमा भएको कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययनको क्रममा रहेको । गत आर्थिक वर्षमा संचालित भुमिहिनका लागि करार खेती कार्यक्रमको जग्गा भाडा भुक्तानि प्रकृया भइरहेको आ.व. २०७६/७७ का लागि स्थानीय तहसंगको सहकार्यमा करार खेती कार्यक्रमको सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आव्हान भएको ।
३९	उच्च मूल्यको निर्यातमूलक पशुपन्छीजन्य पदार्थको उत्पादन तथा मूल्य अभिवृद्धिमा आधारित उद्योग स्थापनाका साथै मिटमार्ट तथा पशुवधशाला निर्माणमा सहयोग पुर्‍याइनेछ । पशुपंक्षी पालनबाट ग्रामीण क्षेत्रमा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरिनेछ ।	जिल्ला स्थित कार्यालयहरूबाट मासु पसल सुधार कार्यक्रम, आयआर्जनका लागि भेडा/बाख्रापालन लगायतका कार्यक्रमहरूको सञ्चालन भइरहेको । फिल्ड प्रमाणीकरण कार्यक्रमको क्रममा रहेको ।
४२	५३. उत्पादित कृषि वस्तुहरूको उचित व्यवस्थापन, भण्डारण र बजारीकरणका लागि आवश्यकताका आधारमा विभिन्न क्षमता र संख्याका शीत भण्डार थप गर्नुका साथै विभिन्न स्थानमा खाद्य गोदामका लागि स्थानीय तह, सहकारी तथा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ ।	क्रमागत आयोजनाका रूपमा निर्माण कार्य भएका केही शीत भण्डारहरूको कार्यसम्पन्नता पश्चात भुक्तानी प्रकृया भइरहेको । खाद्यान्न भण्डार घर निर्माण/सुधार कार्यक्रमको सूचना प्रकाशन भएको ।
३४	आ.व. २०७५/७६ देखि प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा संचालित प्रदेशस्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रमलाई विस्तार गर्दै प्रत्येक पालिका स्तर सम्म पुर्‍याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ । कृषिप्रविधि प्रसार प्रणालीलाई सवल र प्रभावकारी बनाउन	गत आर्थिक वर्षमा संचालनमा रहेका ५२ स्मार्ट गाँउ मध्ये ४८ वटा गाउँहरूको कार्यक्रम स्वीकृति भई कार्यान्वयन प्रकृया अगाडि बढिरहेको । नयाँ स्मार्ट कृषि गाउँहरूको छनौट कार्य जारी

	कृषि अध्ययनरत विद्यार्थी, विज्ञ तथा वैज्ञानिकमार्फत अनुसन्धानगर्नका लागि विश्वविद्यालय तथा अनुसन्धान केन्द्रसँग समन्वय गरिनेछ ।	रहेको । कृषि अध्ययन गरीरहेका विद्यार्थीहरूलाई स्मार्ट कृषि गाउँहरूमा परिचालनको तयारी भइरहेको ।
४३, ४८	विशेष सम्भावना भएका कृषि वाली र तुरुन्तै आम्दानी लिनसकिने लसुन, प्याज, मुसुरो जस्ता नगदेवालीमा उत्पादनदेखिबजारीकरणसम्मका मिसन कार्यक्रम सञ्चालनगरिनेछ । साथै, कृषि तथा पशुपंक्षीको व्यावसायीकरणका लागि स्थानीयतहसँगको समन्वय र निजी तथा सहकारी क्षेत्रसँगको साझेदारीमा स्रोत केन्द्र र एक पालिका एक फर्म स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	मिसन कार्यक्रम लागू भइरहेका सम्बन्धीत जिल्ला स्थित कार्यालयहरूले प्रारम्भिक छनौट सम्पन्न गरी अन्तिम छनौटको क्रममा रहेको ।
३२	कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसायमा आकर्षणका लागि कृषिसहकारीहरूलाई परिचालन गरी कृषि बीमा तथा सुलभ कर्जाकार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि बैंक र बीमा कम्पनीहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।	वाणिज्य बैंकहरूसँगको सहकार्यमा सञ्चालन हुने यस कार्यक्रमको सूचना प्रकाशन गरी सहजकर्ता छनौटको तयारी भइरहेको ।
४६	सहकारीमार्फत कृषकहरूको क्षमता वृद्धि गरी सेवाको मागगर्ने, योजना तयार पार्ने, बजारीकरण गर्न सक्षम बनाइनेछ । साना सहकारीहरूको क्षमता बढाउन मर्जरको नीतिमा समेतजोड दिईनेछ । सहकारीहरूको क्षमता विकास र उत्पादनमा लाग्न सहयोग गर्ने उद्देश्यले सहकारी विकास कोष स्थापना गरी व्यवस्थित ढंगले सञ्चालन गरिनेछ ।	सहकारी नियमावली २०७६ को अन्तिम स्वरूप पश्चात सहकारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरूले तिब्र रूप लिनका साथै सहकारी विकास कोषको स्थापना प्रकृया पनि अगाडि बढ्ने ।
५१	सहकारी क्षेत्रको पूँजीलाई घरेलु तथा साना उद्योग, कृषिजन्यउत्पादन, पशुपंक्षी विकास, फलफूल उत्पादन जस्ता क्षेत्रमा प्राथमिकताका साथ परिचालन गरी रोजगारी तथा स्वरोजगारी सिर्जना गर्दै उद्यमशीलताका माध्यमबाट गरीबी निवारणमा टेवा पुर्याउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	सहकारी बजार निर्माण सहयोग कार्यक्रमका अनुदानग्राही छनौट गर्ने अन्तिम चरणमा पुगेको । सहकारीबाट नवीनतम सोच सहितका उत्पादन तथा रोजगारी प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालनका लागि पेश भएका फिल्ड प्रमाणीकरणको सम्पन्न भई छनौट प्रकृत्यामा रहेको ।

(श्रोत: भू.व्य.कृ. तथा स. मन्त्रालय)

तालिका नं. ३ स्वीकृत मुख्यमुख्य वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिकलक्ष्य		आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		इकाई	परिमाण	हिट	परिमाण	परिमाण ×	बजेट
							बजेट ×

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिकलक्ष्य		आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
			परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण *	बजेट	बजेट *
१	स्मार्ट कृषि गाँउ कार्यक्रम (क्रमागत)	सङ्ख्या	५२	१९५०	५२	१००	१९५०	१००
२	स्मार्ट कृषि गाँउ कार्यक्रम आ.व. २०७६/७७मा सुरु	सङ्ख्या	२४	१२००	२४	१००	१२००	१००
३	सहकारी विकास कोष स्थापना, सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	पटक	१	१५००	१	१००	१५००	१००
४	सहकारीबाट नविनतम सोच सहितका उत्पादन तथा रोजगारी प्रवर्द्धनकार्यक्रम	जिल्ला	१२	५००	१२	१००	५००	१००
५	सहकारी बजार स्थापना कार्यक्रम	जिल्ला	३	१५०	३	१००	१५०	१००
६	स्थानीय तहको साझेदारीमा सार्वजनिक जग्गामा फलफुल तथा पुष्प बाटिकानिर्माण	संख्या	१०	१००	१०	१००	१००	१००
७	स्थानीय तहसंगको सहकार्यमा करार खेती कार्यक्रम(नयाँ)	हेक्टर	१०००	३००	१०००	१००	३००	१००
८	भूमिहीन किसानका लागि करार खेति (क्रमागत)	हेक्टर	३५९	२००	३५९	१००	२००	१००
९	गुठीको लागि संरचनात्मक सहयोग कार्यक्रम	पटक	४	२००	४	१००	२००	१००
१०	नयाँ माछा पोखरीनिर्माण	हेक्टर	५७	१७१	५७	१००	१७१	१००
११	कृषि श्रोतकेन्द्र स्थापना	स्थान	४	२००	४	१००	२००	१००
१२	कृषि कर्मी रोजगारी कार्यक्रम	पट	२	१००	२	१००	१००	१००
१३	श्रोत व्यक्ति विकासका लागि १०० युवा कार्यक्रम (हरित स्वयम सेवक)	पटक	२	२००	२	१००	२००	१००
१४	सहकारी मार्फत युवा उद्यमशिलता सहयोग कार्यक्रम(अन्य)	पटक	२	२००	२	१००	२००	१००
१५	मिसन कार्यक्रम (बङ्गुर,बाखा, लसुन/प्याज, कागती/सुन्तला	पटक	२६	१८००	२६	१००	१८००	१००
१६	कष्टम हायरिङ सेन्टर स्थापना	पटक	१	६००	१	१००	६००	१००
१७	खाद्यान्न भण्डार घर निर्माणमा सहयोग	पटक	१	१५०	१	१००	१५०	१००
१८	कृषिजन्य वस्तुहरुको प्रशोधन उद्योग स्थापना तथा सुधार कार्यक्रम	पटक	१	४००	१	१००	४००	१००
१९	स्थानीय तहको सहकार्यमा एकीकृत फर्म स्थापना	जिल्ला	१२	२४०	१२	१००	२४०	१००
२०	कृषि तथा पशु विषय अध्ययन गरेका युवाहरुलाई उद्यमशिलता विकास अनुदान	पटक	२	५००	२	१००	५००	१००

- नोट: कार्यक्रमहरु सूचना प्रकाशन, प्रस्ताव संकलन, प्रारम्भिक छनौट, फिल्ड प्रमाणीकरण वा कार्यान्वयनका क्रममा रहेको र भुक्तानी प्रकृत्यासम्म नपुगेकाले खर्च नभएको।

- नोट: बजेट खर्चको एकिकन हिसाब भुक्तानी प्रकृत्यामा मात्र आउने भएकाले अनुमानित खर्च १०० प्रतिशत राखिएको।

तालिका नं.- ४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान

मन्त्रालयका लागि विनियोजित बजेट (रु.हजारमा)		खर्च रकम (रु.हजारमा)	खर्चप्रतिशत	असारसम्मअनुमानित खर्च प्रतिशत
चालु(कार्यक्रमसमेत)	३७९८०२९	२७४५९७.४९	७.२२	९०.००
पूँजीगत	२४५३६०	२४२९७.०३	९.८६	८६.००
जम्मा	४०४३३८९	२९८८९४.५२	७.३९	८८.००

(स्रोत: भु.व्य. कृ. तथा सहकारी मन्त्रालय)

९.५ राजस्व संकलनको विवरण

९.५.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण

तालिका नं.- ५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अर्धवार्षिकसम्म राजस्व संकलन विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान (रु. हजारमा)

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान
१	११११४	१४००	५२७.६६२	३७.६९	१७००
२	१४२११		२२२.०५८		५००
३	१४२२९	६००	२२९	३८.१	५९५
४	१५१११	१५०	३४	२२.४३	१५०
५	१४२११	१८७५	८७५	४७	२०००
६	१४२२९	९२५	५२६	५७	९२५

९.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

- स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम मार्फत थप ८०० परिवार आबद्ध भई ५०० ले प्रत्यक्ष रोजगारी पाउने।

- युवा उद्यमशीलता तथा महिला सहकारी मार्फत संचालित व्यवसायमा करीव २५० युवा तथा महिलाले कृषि कर्ममा सञ्चालन गर्ने।
- नवीनतम सोचसहितका कार्यक्रम तथा सहकारी बजार कार्यक्रमबाट ५० ले प्रत्यक्ष रोजगारी तथा २५०० सहकारीमा आवद्ध परिवार अप्रत्यक्ष लाभान्वित हुने।
- कृषि विकासकार्यक्रम तथा पशुपन्छी विकासकार्यक्रममार्फत थप १२०० कृषकहरूले अनुदान मार्फत व्यवसाय शुरुवात तथा विस्तार गर्ने।
- अभियानमुखी (मिसन) कार्यक्रम मार्फत कृषिमा आवद्ध थप २०० परिवार लाभान्वित हुने।
- हरितस्वयंसेवकपरिचालन मार्फत १०० युवाहरू कृषि पेशामा आवद्ध भई रोजगार हुने।
- सुलभ कर्जा सहजीकरण तथा व्याजमा अनुदान कार्यक्रम मार्फत साना ठूलागरी ६०० उद्यमीलाई सहयोग पुग्ने तथा थप १२ ले स्थायी रोजगार पाउने।
- कृषिकर्मी रोजगार कार्यक्रममार्फत ५०० ले कृषिलाई रोजगारको रूपमा विकास गरिने।

९.७ समस्या तथा चुनौतीहरू

- प्रयास जनशक्तिको अभाव तथा कार्यालयहरूको भौतिक संरचना पुरानो भएकाले कार्यसम्पादनमा प्रभाव परेको ।
- चार कृषि ज्ञान केन्द्र तथा ६ भेटरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरूको कार्यक्षेत्र २ जिल्ला भएकाले कार्यसम्पादनमा प्रभाव परेको।
- प्रदेशको आवश्यकता अनुसार नयाँ कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने भएकाले कार्यविधि निर्माणमा समय लागेको।
- प्रादेशिक तथ्याङ्कहरू पूर्ण रूपमा अध्यावधिक नभइसकेको।

९.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरू

- सुलभकर्जा सहजीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत एक जना सहजकर्ताको व्यवस्था हुने भएकाले कार्यालयगत कार्य गर्नका लागि केही सहयोग पुग्ने देखिएको।
- आवश्यकता तथा सम्भावना अनुसार कार्यालय सुदृढीकरणको प्रयासहरू भइरहेको।
- कार्यालय स्थापना नभएका जिल्लाहरूमा तत्कालका लागि सम्पर्क कार्यालय व्यवस्थापन गरी कर्मचारी रिचालन गर्ने प्रयास भइरहेको।
- आगामी वर्ष पनि चालू आ.व. का धेरै कार्यक्रमहरूले निरन्तरता पाउने हुनाले कार्यविधि निर्माणका लागि समय खर्च गर्नुपर्ने नदेखिएको।
- प्रादेशिक कृषि तथ्याङ्क संकलनका लागि कार्यक्रमहरू तय भएको।

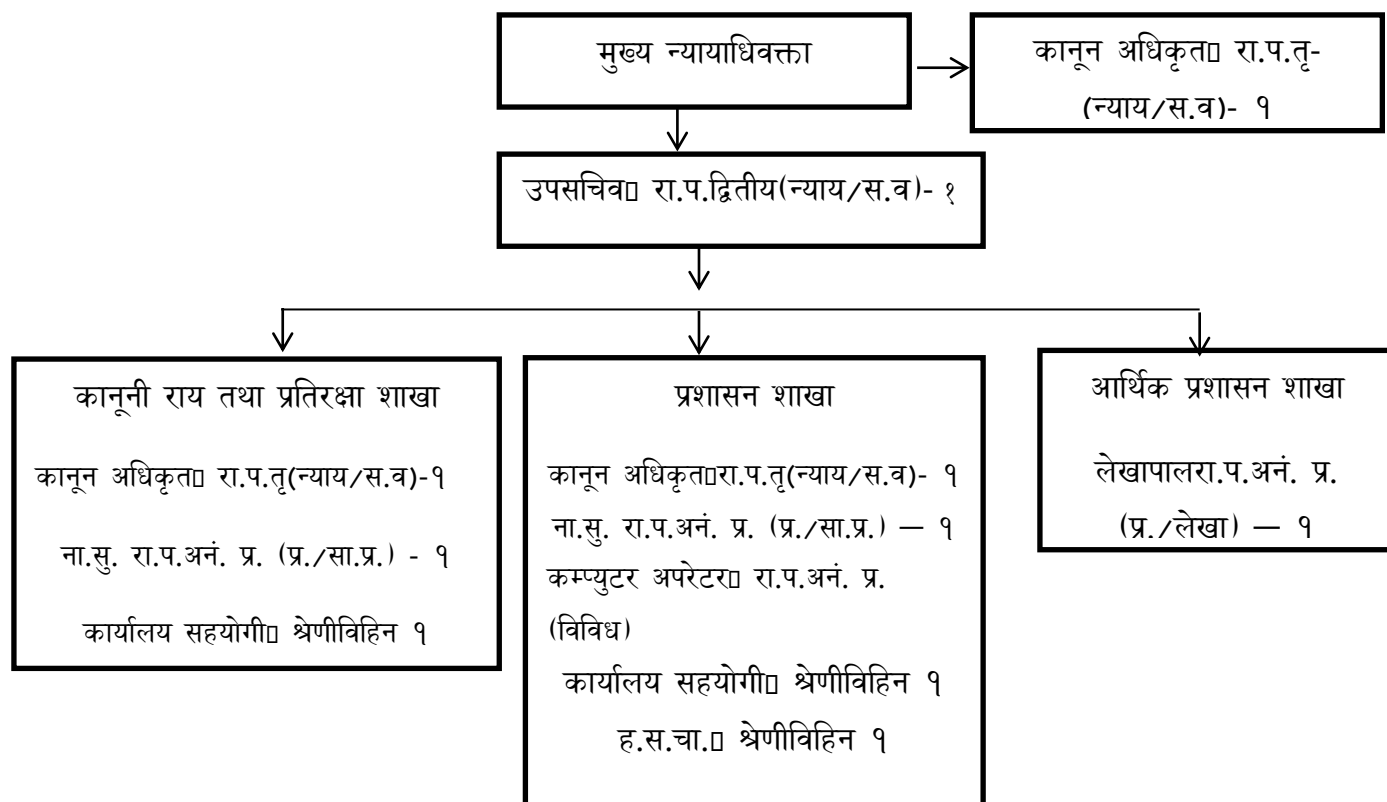
९.९ आगामी कार्यदिशा

- स्मार्ट कृषि गाऊ कार्यक्रमलाई सबै स्थानीय तहहरूमा विस्तार गर्ने तथा मिसन कार्यक्रमलाई बृहत बनाई प्रदेशलाई कृषि क्षेत्रमा आत्मनिर्भर बनाउने योजनाका साथ अगाडि बढ्ने।
- व्याजमा अनुदान तथा शुलभकर्जा सहजीकरण कार्यक्रमलाई प्राथमिकता साथ अगाडि लैजादै धेरै भन्दा धेरै किसानको पहुचमा कृषि कार्यक्रम पुर्याउने।
- कृषकहरूलाई वर्गीकरण गरी गरीब किसानका लागि पोषण सुधार तथा कृषिकर्मी रोजगारी कार्यक्रम मार्फत खाद्य तथा पोषण सुरक्षा तथा रोजगारी उन्मुख कार्यक्रममा सहभागी गराउने, साना किसानहरूलाई सहकारीसँग जोडी व्यवसायउन्मुख गराउने तथा कृषि ऋण उपलब्ध गराउने भने ठूला किसानलाई रोजगारी सिर्जना गर्न तथा सुलभ कर्जाको कार्यक्रम अगाडि बढाउने।
- प्रदेश अन्तरगत सबै जिल्लाहरूमा जिल्ला कार्यालयहरू स्थापना गरी सेवा सुसम्पन्न गराउने।
- स्थानीय तहहरूको समन्वय तथा सहकार्यमा करार खेती कार्यक्रमलाई विस्तार तथा व्यवस्थापन गरी खेती योग्य जमीनको सदुपयोग गर्ने।
- सहकारीहरू संस्थाहरूलाई विकास, प्रोत्साहन र प्रबर्द्धन गरी सबल तथा सक्षम बनाई कृषि रुपान्तरणको माध्यमको रुपमा परिचालन तथा आवश्यक नियमन गर्ने।
- कृषि मल र बीउको सहजता तथा आवश्यकता अनुसारको उपलब्धताको लागि सहजिकरण गर्ने।

परिच्छेद-१० मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

१०.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति

१०.१.१ कार्यालयको संगठन संरचना

तालिकानं.-१ दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था (मातहत कार्यालय नभएको)

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	पदपूर्ति संख्या	रिक्त दरबन्दी संख्या	कूलदरबन्दी संख्या
१	उपन्यायाधिवक्ता	न्याय	सरकारी वकिल	रा.प.द्वितीय	१	०	१
२	शाखा अधिकृत	न्याय	सरकारी वकिल	रा.प.तृतीय	३	०	३

३	नायव सुव्वा	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. प्रथम	०	२	२
४	कम्प्यूटर अपरेटर	विविध		रा.प.अनं. प्रथम	१	०	१
५	लेखापाल	प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं. प्रथम	१	०	१
१६	हलुका सवारी चालक			श्रेणीविहीन	१	०	१
१७	कार्यालय सहयोगी			श्रेणीविहीन	२	०	२
जम्मा					९	२	११

(श्रोत: मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय)

साथै मुख्य न्यायाधिवक्ताको सुविधाका ह.स.चा. १ र का.स. १ पद पूर्ति रहेको ।

संगठन संरचना तथा कर्मचारीको पदपूर्तिको अवस्था हेर्दा संघीय निजामती सेवाको न्याय सेवा सरकारी वकिल समूहका एक जना उप न्यायाधिवक्ता, ३ जना कानुन अधिकृत रहने व्यवस्था छ । भने अन्य कर्मचारी प्रदेश निजामती सेवा मा समायोजन भै आएका कर्मचारीहरु छन् ।

१०.२ सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

क) बहस एवं प्रतिरक्षा तर्फ:

यस आ.व.मा हालसम्म बहस पैरवी गरिरहेका र किनारा लगाएका मुद्दाहरूको विवरण तालिका नं २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २ मुद्दाहरूको बहस र प्रतिरक्षा सम्बन्धी विवरण

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरू								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
१	०७५-WO-०००७	उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश	रिना नेपाल बि.क. समेत	प्रदेश सभा सचिवालय प्रदेश नं. ५	२०७५/०४/३१	२०७६/०३/२५	रिट निवेदन खारेज	
२	०७५-WO-००४३	निषेधाज्ञा परमादेश	बलराम पोखरेल समेत	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७५/०५/२४			उच्च अदालत बुटवल इजलास
३	०७५-WC-००१३	उत्प्रेषण परमादेश समेत	रुद्र बहादुर सुनार	मुख्यमन्त्री शंकर पोखरेल प्रदेश नं. ५	२०७५/१०/१५			सर्वोच्च अदालत
४	०७५-WO-६७९	उत्प्रेषण	सुरज बहादुर सोनाम	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ समेत	२०७५/१०/१६			सर्वोच्च अदालत
५	०७५-WO-०७३५	उत्प्रेषण	सुरज बहादुर सोनाम	मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ समेत	२०७५/११/१०			सर्वोच्च अदालत

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरु								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
६	०७५-WO-९३९	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिशोध	नेपाल तालिम तथा रोजगार व्यवसायी महासंघको तर्फबाट अ.प्र. चन्द्र साउद समेत	सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०१/१२			सर्वोच्च अदालत
७	०७५-WO-००११४	उत्प्रेषण परमादेश समेत	दिपक पन्त	सामाजिक विकास मन्त्रालय स्वास्थ्यनिर्देशनालय, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०१/१२	२०७६/०५/२६	तामेली	बुटवल इजलास
८	०७५-WO-१०५३	उत्प्रेषण	कृष्ण बहादुर बि.क. समेत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०१/२५			सर्वोच्च अदालत
९	०७४-WO-०८४७	उत्प्रेषण	अच्युत प्रसाद खरेल	नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	२०७५/०३/०५			सर्वोच्च अदालत
१०	०७४-WO-०६०९	परमादेश प्रतिशोध	अशोक कुमार व्यान्जु समेत	नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	२०७५/०३/०५			सर्वोच्च अदालत
११	०७५-WO-०१५४	उत्प्रेषण सहित परमादेश	चुन्त बहादुर थापा	सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/	२०७६/०५/१८	तामेली	बुटवल इजलास

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरू								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
१२	०७५-WO-०१३२	उत्प्रेषण सहित परमादेश	गोपाल प्रसाद गौतम	समाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०२/२२			बुटवल इजलास
१३	०७५-WO-०१९२	निषेधाज्ञा मिश्रित उत्प्रेषण परमादेश	श्याम बिहारी पाण्डे	अर्थ उद्योग तथा पर्यटन समिति प्रदेश नं. ५ बुटवल समेत	२०७६/०३/२३	२०७६/०८/०४	रिट खारेज	बुटवल इजलास
आ.व. २०७६/०७७ मा दर्ता भएका मुद्दाहरू								
१४	०७५-WO-०१७५	उत्प्रेषण निषेधाज्ञा परमादेश	हलिम हलुवाइ	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ समेत	२०७६/०४/१०	२०७६/०४/२९	रिट खारेज	बुटवल इजलास
१५	०७५-WO-१७७२	उत्प्रेषण	अधिवक्ता विष्णु प्रसाद तिमिल्सिना कुमारि खरेल	मुख्यमन्त्रि तथा म.प. कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०४/१३			
१६	०७५-WO-१२६९	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश समेत	शैलेन्द्र प्रसाद हरिजन समेत	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०३/१५			
१७	०७६-WO-१७७२	उत्प्रेषण	अष्ट वहादुर श्रेष्ठ समेत	मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०५/०२			सर्वोच्च अदालत

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरु								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
१८	०७६-WC- ०००२	उत्प्रेषण परमादेश	लोकेन्द्र बहादुर ओलि	प्रदेश सभा सचिवालय	२०७६/०५/१५	२०७६/०७/०१	रिट जारी	सर्वोच्च अदालत
१९	०७६-WO- १५९	उत्प्रेषण	देवका गौतम	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रि परिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०५/१७			सर्वोच्च अदालत
२०	०७६-WO- १७१	उत्प्रेषण	विजय कुमार भट्टराइ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०६/०९			सर्वोच्च अदालत
२१	०७६-WO- ००९७	उत्प्रेषण रहित परमादेश	खिमा कुमारी डाँगी समेत	सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०६/३०			उच्च अदालत पाटन
२२	०७६-WO- ०२६०	उत्प्रेषण	दिपक पौडेल समेत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रि परिषद्को कार्यालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/०७			सर्वोच्च अदालत
२३	०७६-WO- ०२८५	उत्प्रेषण परमादेश	सिप्रदी ट्रेडिङ तर्फबाट श्रेष्ठ	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/१७			सर्वोच्च अदालत
२४	०७६-WO- ०३०९	उत्प्रेषण परमादेश	सुरज बहादुर सोनाम	उद्योग पर्यटन वन वातावरण मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/१९			सर्वोच्च अदालत

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरू								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
२५	०७६-WO-००५५	उत्प्रेषण परमादेश	लोकनाथ भण्डारी	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/२४			बुटवल इजलास
२६	०७६-WO-००५९	उत्प्रेषण परमादेश	धन बहादुर तुलाचन	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/२६			बुटवल इजलास
२७	०७६-WO-०२५७	उत्प्रेषण परमादेश	सुरेन्द्र पाठक	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय यातायतात पूर्वाधार निर्देशनालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/२६			बुटवल इजलास
२८	०७६-WO-०२७०	उत्प्रेषण परमादेश	निरज राना	सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०७/२८			सर्वोच्च अदालत
२९	०७६-WO-००५९	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश मिश्रित निषेधाज्ञा	धन बहादुर तुलाचन	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०८/०३			बुटवल इजलास
३०	०७६-WO-००५९	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश मिश्रित निषेधाज्ञा	शालिकराम भट्टराइ लोकना भण्डारी समेत	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०८/०३			बुटवल इजलास

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरु								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
३१	०७६-WO- ००५६	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश मिश्रित निषेधाज्ञा	भुपेन्द्र सारु मगर समेत	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०८/०३			बुटवल इजलास
३२	०७६-CP- ०३०५		रामदास अग्रहरी	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र भैरहवा	२०७६/०८/०८			रुपन्देही जिल्ला अदालत भैरहवा
३३	०७६-WO- ००७३	निषेधाज्ञा परमादेश	तुयफल जोल्हा	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय रुपन्देही समेत	२०७६/०८/३०			बुटवल इजलास
३४	०७६-WO- ०४९९	उत्प्रेषण	देवराज डाँगी	प्रदेश प्रहरी कार्यालय दाङ	२०७६/०९/०८			सर्वोच्च अदालत
३५	०७६-WO- ००१५	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	लिलाधर खत्री	डिभिजन वन कार्यालय तुल्सीपुर दाङ	२०७६/०९/०९			उच्च अदालत तुल्सीपुर इजलास
३६	०७६-WO- ००८५	निषेधाज्ञा परमादेश	उत्तम बहादुर थापा	भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७६/०९/२४			उच्च अदालत तुल्सीपुर इजलास
३७	०७६-WO- ००१९	परमादेश/उत्प्रेषण निषेधाज्ञा	नविन बुढाथोकी	डिभिजन वन कार्यालय तुल्सीपुर दाङ				उच्च अदालत तुल्सीपुर इजलास

गत आ.व.बाट सरिआएका मुद्दाहरु								
सि. नं.	रिट नं.	मुद्दा	निवेदक	विपक्षी	दर्ता मिति	फैसला मिति	परिणाम	मुद्दाको चलेको निकाय
३८	०७६-WO-००१८	निषेधाज्ञा परमादेश	टेक बहादुर बिष्ट	डिभिजन वन कार्यालय तुल्सीपुर दाङ	२०७६/०९/२५			उच्च अदालत तुल्सीपुर इजलास

१०.३ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण

तालिका नं. ३ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान (रु.हजारमा)

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिकलक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१	कानून र न्यायका विषयमा स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुसँग छलफल एवं अन्तरक्रिया	५	४००	४	८०	३२०	१००	५	१००	१००	१००
२	बाल न्याय सम्बन्धी सरोकारवालासँग कार्यशाला गोष्ठी	२	२००	१	५०	१	१००	२	१००	१००	१००
३	रिट प्रतिरक्षा लिखित जवाफको स्तरियता एवं कानुनी राय विषयमा प्रभावकारिता विषयक गोष्ठी	४	३२०	१	२५	२४०	३३	४	१००	३२०	१००
४	बैज्ञानिक अनुसन्धान तथा प्रभावकारी अभियोजन सम्बन्धी प्रतिरक्षा कार्यक्रम	४	४००	१	२५	२००	५०	४	१००	४००	१००
५	मुख्य न्यायधिवक्ता कार्यालयको प्रथम रणनीतिक योजना निमार्ण	१	३	०	०	३००	०	१	१००	३००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिकलक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
६	हिरासत तथा कारागार व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२	२००	१	५०	१००	१००	२	१००	२००	१००
७	अन्तरप्रदेश स्तरीय अध्ययन अवलोकन तथा अनुभव आदानप्रदान कार्यक्रम	१	४००	०	०	२००	०	१	१००	४००	१००
८	प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहहरूद्वारा निर्मित सबै कानूनको संकलन,विश्लेषण,सुझाव र प्रकाशन	१	४००			१००	८०	१	१००	४००	१००

तालिका नं. ४- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६ पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान

(रु. हजारमा)

ब.उ.शी.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	पौस मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च %
२१६०००११३	चालु	१५२६७	४९५२	३२.४४	९०
२१६०००११४	पूँजीगत	७२६०	५२६३	७२.५०	१००
	जम्मा	२२५२७	१०२१५	४५.३५	९५

(स्रोत: मुख्य न्यायधिवक्ताको कार्यालय)

१०.४ समस्या तथा चुनौतीहरू

- कार्यालयमा प्रयास कोठाहरू नहुँदा कार्यालयको कार्यसम्पादनमा जटिलता आएको ।
- कार्यालयको कार्यबोझ बढ्दै गरेकोले सरकारी वकिल तथा अन्य कर्मचारीहरूको दरबन्दी थप गर्नु ।
- बजेट अभावको कारणले मुद्दाको प्रतिरक्षाका लागि सर्वोच्च अदालत ,काठमाडौं, उच्च अदालत तुलसीपुर इजलास, नेपालगञ्ज इजलास लगायतका अदालतमा उपस्थित हुन समस्या पर्ने गरेको ।

परिच्छेद-११
प्रदेश लोक सेवा आयोग

११.१ संगठन संरचना तथा जनशक्ति

अस्थायी दरबन्दी तेरिजः

१. सचिव (प्रशासन) एघारौ तह १
२. उपसचिव/अधिकृतस्तर नवौ (प्र.) १
३. अधिकृतस्तर आठौ (शिक्षाःशि.प्र.) —१
४. अधिकृतस्तर सातौ (प्र.) —१
२. अधिकृतस्तर छैठौ (प्र.) —१
३. अधिकृतस्तर छैठौ (प्र.ःलेखा) —१
४. अधिकृतस्तर छैठौ (विविध) —१
५. सहायकस्तर पाँचौ (प्र.) —३
६. ह.स.चा. श्रेणीविहीन —१
७. का.स. श्रेणीविहीन —२

जम्मा संख्या: १३

तालिकानं.-१दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था(मातहत कार्यालय समेत)

क्र.स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	कूल दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त
१	नि.सचिव	शिक्षा	प्रशासन	अधिकृतस्तर दशौ	१		११ तह रिक्त
२	अधिकृत	प्रशासन	सा.प्रशासन	अधिकृतस्तर सातौ	१		८ तह रिक्त
३	अधिकृत	प्रशासन	सा.प्रशासन	अधिकृतस्तर छैठौ	१		
४	कम्प्युटर अधिकृत	विविध		अधिकृतस्तर छैठौ	१		
५	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	अधिकृतस्तर छैठौ	१		
६	सहायक	प्रशासन		सहायक पाँचौ	३	१	२ रिक्त
७	ह.स.चा.			श्रेणि विहीन	१	०	१
७	का.स.			श्रेणि विहीन	२	२	
जम्मा							

(श्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग)

११.२ सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

- यस अवधिमा आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र भावी कार्यदिशा सम्बन्धमा लोक सेवा आयोग अनामनगर काठमाडौंसँग दुईवटा अन्तरक्रिया तथा प्रदेश सरकारसँग एक र प्रदेश कार्यालय तथा स्थानीय तहहरूसँग तीनवटा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरी सुझावहरू संकलन गरिरहेको ।
- आयोगले प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावली, २०७६ तर्जुमा गरी कानून मस्यौदा कार्यदल एवं अन्य सरकारवालाको सुझाव लिई अन्तिम रूप दिएको ।
- आयोगले आफ्नो कार्यसम्पादनको लागि विज्ञहरूको रोष्टर तयार गरिरहेको ।
- आयोगले कर्मचारी पदपूर्तिका लागि पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने कार्य प्रारम्भ गरेको ।
- आयोगको लागि आवश्यक जनशक्ति सहितको संगठन संरचना स्वीकृतिका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गरेको ।
- प्रदेशस्तरमा पदपूर्ति गर्नुपर्ने विभिन्न सेवा, समूह, उपसमूह र तहका कर्मचारीको कार्यविवरण तथा शैक्षिक योग्यता तोकी आयोगलाई उपलब्ध गराइदिन मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा अनुरोध गरिएको ।
- आयोगको स्थापना भएदेखि हालसम्म न्यूनतम पूर्वाधार (भौतिक, आर्थिक, कानुनी र प्रशासनिक पक्ष)को व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयहरूसँग समन्वय गरी पूर्वाधारको विकास हुँदै गएको ।
- प्रदेश सरकारबाट माग भएको वखत कर्मचारी पदपूर्तिको प्रक्रिया प्रारम्भ गर्ने गरी आयोगले तयारी गरिरहेको ।
- कार्यालयको वेबसाइट निर्माण भएको र यसलाई अझ बढी सम्पन्न गर्ने प्रक्रियामा रहेको ।
- आयोगको सात पटक बैठक बसी विभिन्न निर्णयहरू गरी कामलाई अघि बढाइएको छ ।

११.३ तयार भएका ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिको विवरण

- आयोगले प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावली, २०७६ स्वीकृत भएको,
- आयोगको आचार संहिता स्वीकृत गरेको
- आयोगले प्रदेश लोकसेवा आयोगको पारिश्रमिक तथा दस्तुर सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ तयार गरेको ।

११.४ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको प्रगति विवरण

ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था

तालिका नं. २ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको प्रगति विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान

(रु. हजारमा)

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१	फर्निचर तथा फिक्चर्स		१८००			१३५९	७६			१८००	१००
२	सवारी साधन खरीद		१७६९५	२	२५	४९८	३	८	१००	१७०००	९६.५
३	मेसिनरी अजार		३०००			८९६	३०			३०००	१००
४	पारिश्रमिक कर्मचारी	१३	४१२६	९		१४५३.१	३५.२			३८००	९२
५	पारिश्रमिक पदाधिकारी	६	२८२६	४		८००	२८.३			२७००	९५.५
६	पोशाक कर्मचारी	१०	१००			०	०			१००	१००
७	महंगी भत्ता	१०	१८८			६०	३१.९			१०४	५५
८	वैठक भत्ता	१०	२००			०	०			२००	१००
९	कर्मचारी प्रोत्साहन भत्ता	१३	५००			०	०				
१०	अन्य भत्ता	१३	२४०			२	०.८			१२	५
११	पदाधिकारी अन्य सुविधा	३	१४०			१०.८	७.७			११०	७८.५
१२	विशेष भत्ता	३	२७			७.२	२६.७			२५	९२.५
१३	विमा	१०	३७			०	०			३७	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
१४	पानी तथा विजुली	११	४५०			६	१.३			४५०	१००
१५	सञ्चार महशुल	११	३००			७८.५	२६.२			३००	१००
१६	इन्धन पदाधिकारी	३	२३५			६४.१	२७.३			२००	८५
१७	इन्धन कार्यालय प्रयोजन	६	२००			०	०			२००	१००
१८	सवारी साधन मर्मत खर्च		१५०			१.५	१			१५०	१००
१९	सवारी साधन विमा खर्च	८	१००			९.१	९.१			१००	१००
२०	मेसिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च		१५०			०	०			१५०	१००
२१	निर्मित सार्वजनिक सम्पतिको मर्मत सम्भार खर्च	१	५००			०	०			५००	१००
२२	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री		९००			४२१.९	४६.९			९००	१००
२३	पुस्तक तथा सामाग्री	५०	५०			०	०			५०	१००
२४	इन्धन अन्य प्रयोजन		८०			०	०			४०	५०

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
२५	पत्रपत्रिका छपाइ तथा सूचना प्रकाशन खर्च		२००			२७.१	१३.६			२००	१००
२६	सेवा र परामर्श खर्च		३००			०	०			३००	१००
२७	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर निर्माण खर्च		२००			८०	४०			२००	१००
२८	करार सेवा शुल्क	३	६४०			१३८.४	२१.६			५०८	९०.६
२९	सिप विकास सम्बन्धी कार्यक्रम	१०	२००			०	०			२००	१००
३०	पाठ्यक्रम निर्माण सम्बन्धी अन्तरक्रिया गोष्ठी कार्यशाला		१०००			०	०			१०००	१००
३१	विज्ञहरुको रोष्टर तयारी तथा नियम कार्यविधि मापदण्ड निर्देशिका तर्जुमा		१०००			०	०			१०००	१००
३२	बुलेटिन तथा ब्रोसर तथा पुस्तक प्रकाशन		७००			०	०			७००	१००
३३	रिक्त पदको माग संकलन	१२	२००			०	०			२००	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य		अर्धवार्षिक सम्मको प्रगति				आषाढ मसान्तसम्मको अनुमान			
		परिमाण	बजेट	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %	परिमाण	परिमाण %	बजेट	बजेटखर्च %
३४	मन्त्रालय तथा मातहतका निकाय तथा स्थानीय निकायसंग अन्तरक्रिया तथा कार्यशाला गोष्ठी	१२	१२००			४४८.३	३७.४			१२००	१००
३५	पदाधिकारी तथा कर्मचारीको वैदेशिक exposure भ्रमण सम्बन्धी कार्यक्रम	१	५००			०	०			५००	१००
३६	भ्रमण खर्च कर्मचारी		४००			८८.९५	२२.२			४००	१००
३७	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधिमण्डलको भ्रमण खर्च		४००			७६.७५	१९.२			४००	१००
३८	विविध खर्च		४००			३१.३९	७.८			४००	१००
३९	घरभाडा		१०००			३३	३.३			३५०	३५

तालिका नं.-३आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा २०७६पौष मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति र २०७७ आषाढ मसान्तसम्मको खर्चको अनुमान

ब.उ.शी.नं.	बजेट शीर्षक	विनियोजित बजेट	पौष मसान्त सम्मको खर्च	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च %
------------	-------------	----------------	------------------------	---------	-----------------------------------

६०२००००११३	चालू	१९८३९.००	३८३०.६९४	१९.३	८९.१४
६०२००००११४	पूँजीगत	२२४९५.००	२७५२.५३३	१२.२३	९६.९१
	जम्मा	४२३३४.००	६५८३.२२७		७७.९२

(रु. हजारमा)

११.५ राजस्व संकलनको विवरण

११.५.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश राजस्व संकलन विवरण

तालिका नं.- ४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अर्धवार्षिकसम्म राजस्व संकलन विवरण र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान (रु. हजारमा)

क्र.सं.	शीर्षक	लक्ष्य	प्राप्त रकम	प्रतिशत	आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अनुमान
	१४२२९	२४	३.००	१२.५	

(स्रोत: प्रदेश लोक सेवा आयोग)

११.६ विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

११.७ समस्या तथा चुनौतीहरु

- जनशक्तिको कमी
- पूर्वाधार तथा बजेटको अपर्याप्तता
- निजामती कर्मचारी ऐन नियमहरु संघदेखि स्थानीय तहसम्म निर्माण हुन बाँकी रहेकाले आयोगलाई कार्यतालिका निर्माण गरी पदपूर्तिको काम गर्न कठिनाई भै रहेको

११.८ समस्या समाधानका लागि चालिएका कदमहरु

- आयोगको संगठन संरचना स्वीकृतिका लागि प्रदेश सरकारसमक्ष पेश गरिएको
- प्राप्त बजेट बमोजिमको सवारी साधन तथा मेसिनरी साधन समेतका पूर्वाधारको व्यवस्था भै रहेको
- प्रदेश सरकार र स्थानीय तहसंग अन्तरक्रिया गोष्ठीको माध्यमबाट प्रदेश तथा स्थानीय स्तरमा कर्मचारी व्यवस्थापनका सम्बन्धमा छलफल गर्ने र सुझाव लिने दिने काम भै रहेको ।

११.९ आगामी कार्यदिशा

- आवश्यक साधन स्रोतको समुचित प्रवन्ध गर्ने,
- समय सापेक्ष पाठ्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
- विज्ञ समूहको रोष्टर निर्माण गर्ने,
- वैज्ञानिक परीक्षा प्रणालीको सुनिश्चितता गर्ने,
- समयको माग बमोजिमको दक्षता पहिचान गर्ने,
- लोक सेवाका मुलभूत मान्यता योग्यता, निष्पक्षता र स्वच्छतालाई सुदृढ र विश्वसनीय बनाउने,
- चुप्त, दुरुस्त, गुणस्तरीय सेवा प्रवाहका लागि सक्षम र उच्च चरित्र भएका जनशक्ति छनौट गर्दा प्रदेश सरकार र प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारलाई सुशासनका लागि सहयोग गर्दै सुखी नेपाली समृद्ध नेपाल निर्माणको सपनालाई साकार बनाउन निरन्तर प्रयत्नशील रहने ।

११.१० निश्कर्ष

“नेपालको संविधान” को धारा २४४ मा प्रदेशमा प्रदेश लोक सेवा आयोग रहने, प्रदेश लोक सेवा आयोगको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार प्रदेश कानून बमोजिम हुने र संघीय संसदले कानून बनाई आधार र मापदण्ड निर्धारण गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

प्रदेश सभाबाट पारित भई मिति २०७६।२।२१ मा प्रमाणीकरण भएको प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन २०७६ को दफा ३ बमोजिम प्रदेशमा लोक सेवा आयोगको गठन भई आयोगका अध्यक्षले सपथ ग्रहण गरी पदवहाली गरेसँगै प्रदेश लोकसेवा आयोगको कार्यालय मिति २०७६।४।२८ मा बुटवलमा स्थापना भएकोछ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोगमा हाल अधिकृत र सहायकस्तर कर्मचारी, हलुका सवारी चालक तथा कार्यालय सहयोगी सहित जम्मा १० जना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् । आयोगका लागि आवश्यक जनशक्ति र संगठन तालिका स्वीकृतिका लागि प्रदेश सरकारमा पठाइएको छ । आवश्यकता अनुसार प्रदेश सरकारलाई आयोगमा कर्मचारी पठाउन आयोगले अनुरोध गरेको छ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोगको आ.व. २०७६।७७ को कार्यक्रमका मुख्य विषयहरूमा लोक सेवा आयोगसँग समन्वय गर्ने, कार्यालयको स्थापनामा आवश्यक फर्निचर, मेसिनरी सामानको व्यवस्था गर्ने, नियमावली, निर्देशिका, आचारसंहिता तयारी गर्ने, विज्ञहरूको रोष्टर तयार गर्ने, प्रदेश सरकार र मन्त्रालयहरू र कार्यालयहरू एवं स्थानीय तहहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने, पाठ्यक्रम निर्माण र शैक्षिक योग्यता निर्धारण गर्न गोष्ठी, अन्तरक्रिया गरी सुझाव लिने, वेबसाइट निर्माण गर्ने, आयोगको वुलेटिन र ब्रोसर प्रकाशन गर्ने, पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने र माग बमोजिम पदपूर्तिका लागि परीक्षाहरू सञ्चालन गर्न पूर्वाधार तयार गर्ने रहेका छन् । यसै आ.व. मा स्थापना भएको हुँदा आवश्यकताअनुसार नियमभित्र रही कार्यक्रम संशोधन गरी काम गर्दै जान सकिनेछ ।